

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PREMIERLØJTNANT A. VALENTINER

HERREGAARDSSKYTTERNE

I

1848

MED ILLUSTRATIONER AF K. HANSEN-REISTRUP, GENGIVELSER AF NIELS
SIMONSENS SAMTIDIGE TEGNINGER, PORTRÆTER OG KORT OVER KRIGS-
SKUEPLADSENE

UDGIVET MED KRIGSMINISTERIETS UNDERSTØTTELSE

DET NORDISKE FORLAG

BOGFORLAGET

ERNST BOJESEN

KJØBENHAVN.

TRYKT I KRIGSMINISTERIET VED CHR. RASMUSSEN.

1898.

A. VALENTINER: HERRGAARDS-
SKYTTERNE I 1848.

FORORD.

Der blev i 1848 oprettet to frivillige, riffelbevæbnede Afdelinger, nemlig

- »det beredne Jægerkorps fra Øerne« og
- »det jydsk Skarpskyttekorps«.

Og »Herregaardsskytterne«, som man opkaldte dem efter det Korps, som i 1807 gjorde saa god Nytte, opnaaede hurtigt en stor Popularitet i Hæren og hos Befolkningen. Det var ret naturligt; hidtil havde jo kun »Bonden«, o: Landboeren, været værnepligtig — og nu saa (man en Mængde unge Mænd af de højere Klasser frivillig underkaste sig det militære Livs Anstrængelser. Hvorvidt de gjorde Fyldest og saaledes fortjente denne Yndest, derpaa kan Svaret søges i den efterfølgende Fremstilling, der omfatter alt, hvad det, efter et halvt Aarhundredes Forløb, har været Forfatteren muligt at samle, vedrørende deres Deltagelse i Følttoget.

For at danne et Grundlag til Forstaaelse af Forholdene er Korpsernes Tilblivelse, Organisation og Sammensætning behandlet lidt udførligere, end det muligvis vil interessere enkelte Læsere.

Medlemsfortegnelserne ville forhaabentlig kunne have nogen personalhistorisk Interesse.

I flere Fægtninger optraadte Korpserne som et samlet Hele, og i disse Tilfælde have Archiverne ydet det bedste Grundlag for Fortællingen.

Af de mange Beretninger om Bedrifter, udførte af et ringere Antal eller enkelt Mand, er kun de optagne, hvortil Kilden har været autentisk.

For at give Fremstillingen mere Liv, og ligesom bringe Begivenhederne paa nærmere Hold ved Øjenvidners Meddelelser, er Fortællingen undertiden suppleret med eller erstattet ved Breve.

Der er indflettet en Del af de Smaatræk og Anekdoter, der endnu leve i Veteranernes Erindring, og som skønnedes at kunne bidrage til at give et Billede af det daglige Liv indenfor Korpserne, som i det hele af Forholdene i en Tid, der allerede ligger den nulevende Slægt saa fjærn.

Da de to Korpser vare fuldstændig uafhængige af hinanden, og heller ikke, som det oprindelg var Bestemmelsen, kom til at virke sammen under Felttoget, er hvert af dem behandlet for sig.

De benyttede Kilder have for største Delen været utrykte, nemlig dels Sager, henhørende til Generalstabens og Krigsministeriets Archiver samt Rigsarchivet, dels en Del Medlemmers Dagbogsoptegnelser og Breve; endelig danske Blade fra 1848, samt tyske militære Værker og Blade.

Trods deres Mængde have disse Kilder, som det ofte har haft sine Vanskeligheder at opsøge, slydt noget sparsomt. Naar et Resultat blev naaet, skyldtes det ofte rent tilfældige Omstændigheder. Særligt gælder dette om Medlemsfortegnelserne, der fra et lille Grundlag ere blevne byggede op Rubrik for Rubrik. Rimeligvis klæber der endnu, trods al anvendt Omhu, enkelte smaa Unøjagtigheder ved dem.

Idet jeg takker de mange gamle Herregaardsskytter, der mundtligt og skriftligt have ydet mit Arbejde Støtte, tillader jeg mig at tilegne Veteranerne fra de to Korpser denne lille Bog. I 1888 samledes »Øboerne« paa 40-Aarsdagen for Fægtningen den 28de Maj; den Tid er nu ikke fjærn, da de kunne holde 50-Aars Jubilæum.

Dersom det er lykkedes at give et troværdigt Billede af de Begivenheder, hvori de i »det gode og mærkværdige Aar 1848« toge saa ivrigt Del — og at vise, hvad Afdelinger af intelligente Mænd, hvis Subordination bunder i Dannelse og Opdragelse, under de daværende Forhold kunde ud-

rette. selv med en ringe militær Uddannelse. begejstrede. som de vare, for Fædrelandets Sag. saa er Hensigten med dette lille Arbejde naaet.

Sluttelig tillader jeg mig at rette en ærbødig Tak til Krigsministeriet, der har vist mit Arbejde den Velvilje, at lade det trykke. I sin oprindelige Form er det udført som en Opgave, der stilledes Forfatteren af Chefen for 12te Bataillon. Hr. Oberstløjtnant A. C. P. Jessen.

Kjøbenhavn, i Juli 1897.

A. Valentiner.

Oprettelsen af de frivillige Korpser er en Legemliggørelse af de Idéer, som kom til Udbrud og besjælede vort Folk i de bevægede Martsdage 1848: indadtil Tanken om folkelig Lighed og Frihed, udadtil Uafhængigheds- og Enhedstanken; den sidste, at Danmark skulde opretholdes helt og uafhængigt, skabte Begejstringen for Fædrelandets Forsvar, den første fik blandt andet Udslag i Følelsen af det uretfærdige og utilstrækkelige i, at kun Landboerne vare værnepligtige, hvilket Forhold jo først hævdedes ved Septemberloven.

Saa snart det, i Dagene efter den historiske 22de Marts, var blevet bekendt, at Kongen havde omgivet sig med nye Ministre og selv vilde gaa i Spidsen for Folket i dets Frihedsbestræbelser, trængte Spørgsmaalet om Forsvaret af Landets Ret og Uafhængighed frem i første Række, og affødte i forbavsende kort Tid den ene smukke, selvopofrende Handling efter den anden. Folk af alle Samfundsklasser, der hidtil vare gaaede fri for Værnepligten, tilbød Hæren deres Tjeneste eller dannede efter Kongens Opfordring af 28de Marts frivillige Korpser.

Men den, der vistnok tog det første Initiativ i saa Henseende, var Etatsraad Carl de Neergaard til Gunderslevholm. Allerede i Dagene før den 26de Marts havde han sat sig i Forbindelse med flere andre store Godsejere og opfordret dem til at danne en Komité, som skulde udruste og underholde et beredent Jægerkorps, bestaaende af Landejendomsbesiddere, Forstmænd og Herregaardsskytter fra Øerne. Han tog ind til Kjøbenhavn og henvendte sig til Excellensen, Generalpostdirektør, Grev Sofus Danneskjold-

Samsøe, der med Iver sluttede sig til Idéen og blev Komitéens Formand. Den kom, foruden de to ovennævnte, til at bestaa af:

Kammerherre Joachim Brun de Neergaard til Svenstrup.
 Kammerherre, Ritmester, Wolfgang von Haffner til Egholm.
 Kammerherre Wichfeld til Engestofte og
 Jægermester Sehested til Broholm.

Som det var Etatsraad Neergaard, der fik Idéen, saaledes vedblev han ogsaa at være Sjælen i det hele Foretagende. Foruden de andre Godsejere, som bidroge til Korpsets Underhold, og hvis Navne eller Besiddelser findes anførte paa Medlemslisten, skal her særligt nævnes Kammerherre, Hofjægermester, Baron Carl Blixen-Finecke til Dallund og Næsbyholm. Han støttede for det første Sagen ved særdeles betydelige pecuniære Ofre, ligesom hans store Formue under Feltoget kom de mindre bemidlede Kammerater til Gode. Under Opholdet i Nestved uddelte han et stort Antal Büchls Flinter blandt Jægerne. Endelig var det ham, der under Chefens Fraværelse og Sygdom den største Del af Sommeren kommanderede Korpset og blev dets egentlige Fører.

Opfordringen til at melde sig selv eller stille Jægere udsendtes og bekendtgjordes paa forskellig Maade og blev saa ivrigt fulgt, at der snart i Nestved, hvor Uddannelsen skulde finde Sted, samledes over 200 Deltagere, væbnede med gode Riller og lange Hirschfingere. Nogle Dage senere dannedes i Jylland »det jydsk Skarpskyttekorps« under Holstein-Rathlou, men hertil ville vi senere komme tilbage.

Man besluttede at henvende sig til Rentekammeret, under hvilket de kongelige Domæner sorterede, for ogsaa at opnaa Deltagelse fra de kongelige Forst- og Jagtbetjente, som kunde undværes, og tilskrev det saaledes:

»Ved herhos at underrette det kgl. Rentekammer om, at Grev S. Danneskjold-Samsøe, Kmh. J. Neergaard, Kmh. Haffner, Jægerm. Sehested, Kmh. Wichfeld og undertegnede ere sammentraadte i en Komité

forat søge dannet et beredent Jægerkorps, bestaaende i det væsentlige af Forst- og Jagtbetjente fra Godserne, til Landets Forsvar, tillader jeg mig tillige paa medkomiteredes og egne Vegne at anmode det ærede Kollegium om, at de Forst- og Jagtbetjente paa Distrikterne, som ere i en passende Alder, og som paa nogen Maade kunne undværes af den kgl. Tjeneste, maatte blive opfordrede til at træde ind i Korpset. Vi have ingen Tvivl om, at Forstcandidaterne paa Distrikterne, Jægerne paa den kgl. Vildtbane og maaske enkelte yngre Skovfogeder ville, naar der tilstaaes dem passende Diæter for den Tid, de tilbringe ved Vaabenøvelserne, paa Opfordring af Overførsterne være villige til at forene sig med de Mænd, vi kunne samle fra de private Godser. Idet jeg vedlægger nogle Aftryk af et Brev, som vi i den Anledning have ladet udgaa til de andre Godsejere paa Øerne, og hvoraf det nærmere om Korpsets Indretning kan erfares, og i øvrigt henviser til vor Bekendtgørelse i den Berlingske Tidende, som udgaar i Dag, skal jeg blot bede, at det ærede Kollegium vil i denne Henseende give de kgl. Overførstere de fornødne Forholdsregler.

Kjøbenhavn, den 27de Marts 1848

ærbødigst

C. Neergaard.

Rentekammeret var saa ekspedit, at Opfordringen endnu samme Dag meddeltes Overførsterne, der næsten som en Selvfølge kunde indberette, at »hele den kgl. Forst- og Jagtetat var besjælet af Iver efter at komme til at kæmpe for det elskede Fædreland«. Af de under denne ansatte Forstmænd bleve 25 antagne af Komitéen. At Iveren var stor, fremgaar eksempelvis af, at en enkelt fattig Skovfoged med stor Familie, Møller, solgte Sølvtoj og Løsøre for at skaffe sig Vaaben. De øvrige kgl. Forstmænd vare uskikkede af forskellige Grunde. Enten vare de for gamle, havde for stor Familie, eller forstode ikke at skyde med Kugle. I et enkelt Tilfælde indberettede en Skovrider, »at N. N., der i øvrigt var flink, ved sin Til-

bøjelighed for Flasken let kunde misrekommandere Distriktet. — Overførsteren i Kjøbenhavns Distrikt, Baron Lovenskjold, foreslog i øvrigt Rentekammeret, grundet paa et almindeligt Ønske, at danne et ridende Jægerkorps til Øernes Bevogtning, af de ikke antagne Forstmænd.

Færdighed i Riffelskydning og Ridning vare Betingelser for at blive optaget i Korpset. Tilbage stod Eksercits til Hest og til Fods. I de første Dage af April blev der aflagt Prøver og foretaget Skydeøvelser forskellige Steder, bl. a. for Nordsjællændernes Vedkommende paa Jægersborg, hvor ca. 50 Mand mødte, og den 7de og 8de samledes Jægerne fra Sjælland og de mindre Øer i Nestved, medens Contingentet fra Fyen, 26. uddannedes i Odense under Kommando af Ritmester Sperling til Sandholt og først stødte til Korpset paa Gennemmarchen.

Som det var smukke, patriotiske Følelser, der havde ført til Opretelsen af Korpset, saaledes udviklede der sig snart det mest kammeratlige Forhold mellem dets Medlemmer, til Trods for den store Forskel, der ofte kunde være i Alder og social Stilling. Greven, Godsejeren, Skovrideren og Forsteleven stillede sig Side om Side som menige: en Del af de Officerer og Underofficerer, der sluttede sig til Korpset og trak i dets Uniform, traadte ogsaa ind i Geledet, andre bleve valgte til Førere, hvilket fremgaar af Listen.

Kammerherre, Ritmester Hallner var af Krigsministeren designeret til at ordne Korpset og sørge for dets foreløbige Uddannelse, medens Major C. Jacobsen af 5te Dragonregiment ved Skrivelse af 14de April til Nørre-jydske Armékorps ansattes som Chef. Korpset fik Navn af

»Det beredne Jægerkorps fra Øerne«

og Udrustningen blev følgende:

Grøn Jægerhat med Fjer, indvendig forsynet med krydslagte Staalbøjler til at afbøde Hug, hvilke de fleste dog snart skilte sig ved paa Grund af Vægten.

Efter Niels Simonssens Tegninger fra 1848.

Gron Vaabenfrakke med opstaaende Krave og sorte Knapper, graa Benklæder med Skridtbesætning, høje Ridestøvler med Spændesporer, sort Kappe, der til Hest spændtes foran paa Sadlen og til Fods bares en bandoulière.

Brødpose og Feltflaske i lang Rem; Livrem med Tasker til Hirschfänger og Pistoler, samt Kugle- og Fængelhættetasker; Krudthorn i lang Rem.

Riffel, Pistoler og Hirschfänger.

Riffelbærerremmen, der hang over venstre Skulder, endte forneden i en Karabinhage, der blev hugget i en Øsken under Kolben, medens en »Sløjfe« paa Remmen fastholdt Riflen foran paa Brystet. Under Riddet kunde man saa støtte Riflen ved at holde om Kolbehalsen. En Mulepose med 1 Foder spændtes foran paa Saddelen, bagpaa denne en Mantelsæk; mellem Saddelen og Mantelsækken en Foderpose af Lærred.

Man besluttede at inddele Korpset i 2 Escadroner, 4 Halvescadroner og 8 Delinger.

Det blev i det væsentlige Nordsjællænderne, som samledes i 1ste Escadron, de øvrige i 2den. Jægerne ordnede sig derefter rodevis og Afdelingerne valgte selv deres Førere. Hvem disse vare, fremgaar af Fortegnelsen. Baron Blixen skriver herom til sin Hustru: »Jeg har haft en stor Tilfredsstillelse: at Korpset enstemmig har valgt mig til sin næstkommanderende og Chef for 1ste Escadron; en saadan Tiltro fordrer fra min Side den mest samvittighedsfulde Anvendelse af alle mine Kræfter til at opfylde mine Forpligtelser mod de Mænd, der har betroet deres Liv i mine Hænder. Ansvarer er stort, men med Guds Hjælp haaber jeg, at vi vinder Sejr og uden alt for store Tab maa vende tilbage i Kredsen af vore kære — — —«.

Escadrons- og Halvescadronscheferne fik Distinktioner som Ritmestere og Premierløjtnanter, Delingsførerne som Secondløjtnanter.

Da Tiden var knap, eftersom der kun maatte medgaa ca. 14 Dage inden Afmarchen, dreves Øvelserne med Iver, og det er en Selvfølge, at de fra Hæren tilgaaede Elementer herved ydede en væsentlig Støtte. Øvelserne til Hest lededes f. Eks. af Kvartermiester Spangenberg og Overvagtimestrene. Som omtalt, det, som det kom an paa, var Evolutioner til Hest og Fægtning til Fods. Tiden tillod ingen Uddannelse med blanke Vaaben og Hensigten med Korpset var heller ikke at optræde som Rytteri uden netop ved Recognoscerings- og Sikringstjenesten, medens Hestene under Kamp skulde føres tilbage af Hesteholdere.

Det Eksercer- og Fægtningsreglement, der blev udarbejdet for Korpset, saa saaledes ud:

1. Korpsets Signalthorn holdes i højere Toneart end Armeens.
 2. Korpset opstilles som et Jægerkompagni en ligne paa 2 Geledder. Et Skridts Afstand fra Rode til anden for magelig Ladning.
 3. Inddeling: 4 Pelotonner pr. Escadron, 8 Sectioner med faste Førere foran; i Linjen paa Fløjene af hver Afdeling.
 4. Marcheorden i Colonne pelotonvis eller sectionsvis med 4 Skridts Afstand.
 5. Riflens Ladning efter hver Mands Brug.
 6. Evolutioner:
 - »Paa højre (venstre) Fløj former Pelotonskolonne!«
(den staaende Fløj altid foran, og Føreren angiver til sit Peloton Vendingen og fører de forreste Mænd).
 - »Fra Kolonne former Linje til venstre (eller højre)!«
 - »Fra Linje former Kæde til venstre (højre)!«
 - »Fra Midten (eller fra et angivet Peloton) former Kæde til højre og venstre!«
- Fra Kæden formeres Linjen til venstre eller højre eller til et bestemt Peloton.
- Fra Kæden formeres Kolonne paa højre eller venstre Fløj.

Fra Kolonnen eller Linjen udsendes en Afdeling i Kæde — Signal:
 »Blænkere ud!« Terrænets Bredde bestemmer Rodernes Afstand.
 Forstærkning af Kæden med 1 Peloton sker paa Gentagelsen af
 Signal: »Blænkere ud!« Inddragning af Kæden paa Signal:
 »Blænkere ind« eller »lang Tone, Blænkere ind«.

Korpsets Signal, som for Jægerne benævnes »hele Korps«, bestemmes
 til »lang Tone g«.

Ordre til Charging signaleres med »Charging«, og Ophør dermed
 ved »hold inde med Chargingen«. Disse Ordre maa bestemt
 angives efter den kommanderendes Overblik over Forholdene,
 og maa ikke bero paa hver Jægers tilfældige Lejlighed til maaske
 at kunne skyde en Fjende.

Avancering og Retirering kan angives ved Signal, men maa helst
 averteres, ligesom i det hele mundtlige Avertissements maa an-
 vendes, hvor ske kan, i Steden for Signaler.

Marchens Direktion og Begyndelse angives ved »Avancer« og »Retirer«.
 Kommandoet »Marche« og »Omkring« behøves ikke.

Ordenen i Kolonnen af 1ste, 2den, 3die, 4de eller 4de, 3die, 2den,
 1ste Peloton kan ikke altid bruges som Regel. da et Peloton,
 som hændelsesvis har været i Ilden, maa rangere sig bagved.

7. Riffelne maa indrettes til Skydning paa 200 Alen og lades bedst med
 1 à 2 Plastre, alt efter Forlamningen.
8. Forsvar mod uventet Angreb af Cavaleri maa udføres ved at slutte
 sig tæt sammen og søge at holde det angribende Cavaleri borte ved
 sikre og gode Skud; i Nødstilfælde maa de forreste med udstrakt Arm
 søge at nedstøde Hestene med spidse Hirschfångere, medens de bagved
 staaende skyde.
9. Indøvelsen til Hest bliver for det første at indskrænke til, at Mand-
 skabet bibringes Færdighed i at kunne bevæge sig med Lethed udenfor
 Fægning.
10. Opstilling og Inddeling som til Fods; dog bliver hertil at føje Inddelingen
 med fire, for Vendingernes Skyld.

11. Jægerne øves til Hest i at svinge ud, gøre højre og venstre om og omkring med fire; formere Kolonne og igen opdejoyere. samt i Af- og Opsidning og Hestenes Kobling.
12. Hestekoblingen ordnes saaledes, at hvert Pelotons Mandskab hver Dag bestemmer det Mandskab, som efter Tur skal blive ved og føre de koblede Heste for denne eller maaske 2 Dage ad Gangen.«

Paa Grund af de indøvede Befalingsmænds ringe Antal og for at tilvejebringe Afveksling ved Øvelserne, skiftedes Escadronerne med Eksercits til Hest og til Fods. De bedste Skytter i Delingerne fungerede som Skydelærere. For Befalingsmændenes Opræden i den daglige Tjeneste var der givet detaillerede skriftlige Befalinger, saa at Ansvarret fordeltes jævnt paa alle. Med Hensyn til Disciplinen gik man ud fra, at den gode Vilje maatte bøde paa den militære Uddannelse, men, forat der ikke i paakommende Tilfælde skulde være Tvivl, udarbejdede Generalauditøren med Krigsministerens Approbation følgende:

»Bestemmelser angaaende Disciplinarforholdene i det frivillige, beredne Jægerkorps:

§ 1. Korpset staar under en Chef og et passende Antal Over- og Underbefalingsmænd, der vælges af Medlemmerne selv.

§ 2. Korpsets nærmeste Bestemmelse er at bruges til Forsvar mod fjendtligt Angreb i den Provins, hvor enhver af dets Afdelinger oprettes, men det kan ogsaa efter Krigsministerens nærmere Bestemmelse anvendes i Fædrelandets Tjeneste paa anden Maade, dog saaledes, at det kun kommer til at virke som et afsluttet Hele, om end i Forbindelse med andre Tropper.

§ 3. Korpsets Medlemmer ere strængt undergivne den militære Subordination, saavel i Forhold til dets egne Befalingsmænd, som til andre af Arméens Officerer, under hvis Kommando det maatte blive stillet. De militære Respektlove have derimod ingen Anvendelse paa Korpset, men det tør forventes, at sammes Medlemmer ville iagttage et saadant Forhold,

baade mod deres egne og Arméens øvrige Befalingsmænd, at den Agtelse, som skyldes disses Charger, ikke tilsidesættes.

§ 4. Overtrædelse af Subordinationspligten eller andre Tjenesteplichter straffes med Irettesættelser, passende Bøder, kortvarig Arrest (for saa vidt en saadan kan iværksættes) eller Udelukkelse af Korpset, men dersom Forseelsen er af en saadan Natur, at dens særdeles store Farlighed under en Krigstilstand er indlysende, bliver Straffen at bestemme i Henhold til Krigsartiklerne. Skulde egentlige borgerlige Forbrydelser forekomme, saa bliver den skyldige at aflevere til vedkommende civile Øvrighed og Sagen i det hele at behandle efter den almindelige Lovgivnings Forskrifter. Men det tør vistnok med Sikkerhed forventes, at den Aand, som har kaldt Korpset til Live, ogsaa vil vedblive at virke i det og danne det sikreste Værn mod enhver Art af Pligtovertrædelser.

§ 5. Til Undersøgelse og Paadømmelse af forefaldende Forseelser i Medfør af foregaaende § nedsættes af Korpsets Chef for hvert enkelt Tilfælde en Ret, bestaaende af et ulige Antal Dommere, og i det mindste fem, tagne blandt Korpsets Medlemmer, saavel Befalingsmænd, som Menige, og Dommen bestemmes da ved Stemmeflerhed. Skal nogen tiltales i Henhold til Krigsartiklerne, rekvireres en Auditor til at lede Undersøgelsen og Krigsretsforhandlingerne.

§ 6. Enhver Befalingsmand kan tildele sine undergivne passende Irettesættelser. Derhos er enhver Befalingsmand berettiget til at belægge en undergivent med Arrest, naar en Forseelse under Tjenesten indtræder saaledes, at den øjeblikkelige Anvendelse af et saadant Tvangsmiddel kan anses fornøden, men der bør da herom gøres Melding til Korpsets Chef, som har at bestemme, hvad der videre skal foretages i Sagen.

Det kongelige Generalauditoriat for Landétaten

den 15de April 1848.

A. W. Scheel.

Som det var at vente, blev der saa godt som ingen Anvendelse for Straffe ved Korpset

Forplejningsforholdet ordnedes saaledes, at Komitéen og de øvrige Stillere betalte hver stillet Jæger 1 Rbdl. daglig i Diæter, foruden den Forplejning. Staten ydede, og som fremgaar af følgende Skrivelse af 26de April fra Arméens Intendantur til det beredne Jægerkorps fra Øerne:

- »1. Major v. Jacobsen af 5te Dragonregiment, der er ansat som Kommandør for Korpset, bliver i denne Egenskab at udbetale et Felttillæg af 40 Rbdl. maanedlig¹⁾, samt i Ekviperingspenge en Gang for alle 150 Rbdl., hvorhos han selvfølgelig beholder sin Gage m. v.²⁾ som Major ved bemeldte Regiment.
2. De ved Korpset ansatte Læger, nemlig Overlæge Bramsen og Underlæge Uldall, hvis Gagering er bestemt ved Arméintendanturens Skrivelse af 15de d. M.³⁾, blive at godtgøre hver med et Ekviperingstillæg én Gang for alle af 50 Rbdl.
3. De ved Korpset staaende Underofficerer og menige med flere blive fra den 22de d. M. at udbetale i Lønning m. v., nemlig:
 - Kvartermesteren, lig en Overvagtmaster, $36\frac{4}{5}$ ρ daglig;
 - Beslagsmedene $14\frac{2}{5}$ ρ daglig, samt et Tillæg af 3 Rbdl. maanedlig; enhver bereden Jæger, lig en Dragon, $14\frac{2}{5}$ ρ daglig, og for saa vidt der af disse Jægere udtages Overjægere, enhver saadan $25\frac{3}{5}$ ρ daglig;
 - enhver af de til at føre Reserveheste antagne Karle 12 ρ daglig.
4. Ethvert af de til Underklasserne hørende Individuer vil desuden paa Marchen og i Felten være at tilstaa enten Naturalforplejning⁴⁾, eller hvor denne ikke gives, et Bepisningstillæg af 10 ρ daglig.«

¹⁾ Ellers var dette 60 Rbdl. for en Major (25 for en Premierløjtnant som Kommandør).

²⁾ 108 Rbdl. 32 ρ (+ aarlig: Kvarterpenge 186 Rbdl., Oppasserpeng 2 \times 60 Rbdl., Remonteringspenge 200 Rbdl.

³⁾ Heri er Gagen fastsat til 16 Rbdl. 64 ρ (Gagen for Underlæger). Overlægen fik af Komitéen udbetalt Forskellen paa Over- og Underlægers Gage (en Overlæges var 41 Rbdl. 64 ρ + 25 Rbdl. i Felttillæg).

⁴⁾ Nemlig: 1 $\frac{1}{2}$ \mathcal{Q} Brød, $\frac{1}{2}$ \mathcal{Q} Oxekød eller 12 Lod salt eller røget Kød eller Flæsk, 1 Pgl. Byggryn eller $\frac{2}{3}$ Pgl. Ærter, 1 $\frac{1}{2}$ Lod Salt og $\frac{1}{2}$ Pgl. Brændevin.

De 25 kongelige Forstmænds Stilling i Henseende til Lønning og Forplejning var imidlertid ikke ganske klar og gav Anledning til Forhandlinger Sommeren igennem. Overførsterne henstillede straks, at de 25 maatte for Forstkassens Regning blive ekviperede og faa udbetalt 1 Rbdl. daglig under Felttoget, i Lighed med de øvrige Korpsmedlemmer og foruden deres »Krigsranson«. Herpaa kunde Rentekammeret ikke gaa ind; det havde ikke været Meningen at stille og ekvipere Jægerne, hvilket efter Kollegiets Mening overtoges af Komitéen, der tillige sørgede for Heste; derimod bemyndigedes Forstkasserne til at udbetale 1 Rbdl. daglig i Diæter under Øvelserne, indtil Korpset var overgaaet til Hæren. Disse Diæter tilligemed Furagepenge (32 β daglig) udbetalte Komitéen da forskudsvis under Øvelserne indtil den 21de April, og henstillede den 15de April, at Rentekammeret vilde forøge Krigsransonen, saa Jægerne fik i Alt 1 Rbdl., hvilket det ogsaa langt om længe indvilligede i den 27de Maj. Da Korpschefen midt i Juli blev gjort bekendt hermed (han havde i lang Tid været syg og fraværende), viste det sig imidlertid, at han af Komitéens Kasse havde underholdt de kongelige Forstmænd ganske som de andre Jægere! Efter yderligere Forhandlinger om dette ubehagelige Æmne gik Rentekammeret endelig i November ind paa at erstatte Komitéen dens Forskud.

Korpset skulde indkvarteres som Arméens øvrige Afdelinger. Hestene fik $\frac{3}{4}$ Skæppe Havre eller $\frac{1}{2}$ Skæppe Havre, 7 \mathcal{E} Hø og 8 \mathcal{E} Halm.

Til at forrette Tjeneste ved Korpset afgaves fra Arméen 1 Overlæge, 1 Underlæge, 1 Dyr læge, 1 Bøssemager, 1 Saddelmager og 1 Beslagsmed; endvidere 6 Dragoner, 14 Trainkuske og 9 Ambulancesoldater. Desuden modtog Korpset 12 kgl. Trainheste. Af Materiel afgaves fra Depoterne i Kjøbenhavn: 1 Krudtkarre, 1 Kantinekasse og 1 Kantineornyster, 1 Kasse med Dyr lægemedicamenter og 1 Sæt Ambulancerekvisitter (Baare m. v.). Regnskabsføreren¹⁾ og endnu én Smed vare engagerede af Korpset.

¹⁾ En Regnskabsførers Gage var 40 Rbdl. + 16 Rbdl. i Felttillæg.

Paa Grund af de Elementers Beskaffenhed, hvoraf Korpset var sammensat og blandt andet fordi der i Geledet var adskillige tidligere Befalingsmænd, fandt man det ikke nødvendigt at udtage Underofficerer udover de 4, som medfulgte fra Nestved Dragoner (1 Kvartermester, 2 Overvagt mestre og 1 Vagtmester) og som i øvrigt kun under Øvelserne optraadte som Befalingsmænd paa Grund af deres specielle cavaleristiske Uddannelse.

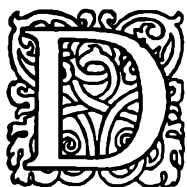
Det er uforklarligt, at Korpset ikke fik en Estandart, hvilket var Tilfældet baade med det jydsk Skarpskyttekorps og den frivillige Husar-escadron.

„Det beredne Jægerkorps“ rider af Nestved By.

Prins Christian's Møde med Baron Blixen-Finecke den 28. April.

Den 13de April gav Krigsministeren fra Flensborg Ministeriet Ordre til at lade »Herregaardsskyttekorpset« afgaa til Arméen og den 15de udstedtes til Major Jacobsen Ordre til at melde sig til General Hedemann, naar han med sit Korps var ankommet i Egnen mellem Aabenraa og Flensborg. Samme Dag besluttede Krigsministeren under sit Ophold i Odense at danne et »Højre Flankekorps« for Arméen, som skulde operere i den vestlige Del af Slesvig for at holde den tysksindede Befolkning i Ave og besætte Samfærdselslinjerne. Til dette Korps skulde »Herregaardsskytterne« høre. (De andre Afdelinger vare: 3die Linie-Bataillon, 1ste Husar-Escadron, den frivillige Husar-Escadron og 4 Kanoner; Cavaleriet skulde samles i Kolding; da Afdelingerne imidlertid vare vidt fjærnedede fra hinanden, naaede Flankekorpset først at samles efter Slesvig-Slaget).

Den 18de April bestemte Krigsministeren dog fra Kjøbenhavn i en Skrivelse til General Hedemann, at Korpset skulde indgaa i Hovedarméen.

Den 21de inspicerede Oberst Tscherning Korpset og modtog paa Kongens Vegne Troskabseden. Ved den paafølgende højtidelige Guds-tjeneste var hele Korpset til Alters. Baronesse Blixen var til Stede og deltog i den hellige Handling ved sin Mands Side og i den stærkeste Sindsbevægelse. Den hele Begivenhed staar for de gamle Herregaards-skytter som sjældent smuk og gribende.

Det var en vel udrustet og smuk Afdeling, som den næste Dag red af Nestved By, i mere end én Henseende et Élitekorps. Udvalgte Folk var det, flot beredne, klædeligt og praktisk uniformerede og fremfor alt — riffelbevæbnede. Alle gode Ønsker fulgte dem fra Nestved Borgere, som

paa enhver Maade havde gjort dem Opholdet behageligt. Før Afmarchen havde en af Jægerne, Briël, det beklagelige Uheld, at styrte med Hesten og kvæste Ansigtet frygteligt. Han naaede dog at komme med den 28de Maj. Paa Marchen fra Nestved var det, at Ammunitionsvognens korpulente Eskorte, »Krudt-Jørgen« kaldet, lagde Grunden til sin senere Popularitet. Han brød pludselig ud af Kolonnen, sprang af Hesten, og trillede sig som en besat inde paa Marken. Ved den paafølgende Visitation kom det op, at han paa en eller anden Maade havde faaet en brændende Cigar ned paa Ryggen. Han var ellers for det meste »gennemredet« og fulgte derfor med Krudt-Karren.

Paa Førsløv blev der holdt et »længere Hvil«. Etatsraad Peter Neergaard havde indbudt Korpset til Frokost. Der blev holdt Taler, sunget og pokuleret, og man kan, om end ikke undskyldte Forseelsen, saa dog forklare sig, hvorfor fem af Jægerne kvitterede for Frokosten ved at glemme deres Rifler; disse bleve dog straks estersendte.

2den Escadron indkvarteredes, i Boslunde syd for Korsør, medens 1ste Escadron paa Dampskibet »Hertha« og nogle Smakker overførtes til Nyborg, hvor den indkvarteredes Kl. 11 Aften. Om Bord paa »Hertha« var det, at den flinke Lars Rabe, der var en født Holstener, ufrivilligt gav Anledning til Lystighed. Paa Grund af Begivenhedernes hurtige Rækkefølge var han endnu ikke ganske klar over den politiske Situation; han vidste blot, at Kongens Undersaatter havde gjort Oprør og skulde afstraffes. Saa siger H. til ham: »Naa, Rabe, nu skal vi snart give Slesvig-Holstenerne en Hilsen!« »Ja«, udbryder han begejstret, »jeg er ochso en rigtig echte Schleswig-Holsteener!«

Den 23de blev Escadronen festligt modtaget af Odense By, der til Ære for den havde smykket sig med Flag, og samme Aften Kl. 12 ankom 2den Escadron; den havde gjort et langt Holdt i Korsør, fordi Borgerne havde dækket saa smukt op for den paa Torvet. Udenfor Odense blev den modtaget af Kvarterværterne med tændte Fakler, og de Gader, Escadronen passerede igennem, vare illuminerede. — Dagen efter bleve de 26 Fyenboere edfæstede og indlemmede i Korpset ved en Parade paa Torvet.

Den 25de marcheredes til Middelfart og Hindsgavl. Her var alt i Bevægelse som en Følge af de forhastede Efterretninger om Slaget ved Slesvig. Den danske Hær skulde være opløst, og Fjenden allerede i Christiansfeldt. Kl. 4 den næste Morgen stillede Korpset, blev sat over til Snoghøj, ladede Rifler og Pistoler og marcherede til Kolding. Her modtog Major Jacobsen Korpset og fik Kommandoen.

Generalkommandoen i Nørre-Jylland, som befandt sig i Kolding, mente vel, at Meddelelserne fra de flygtende, der vare ankomne til Byen den 25de og 26de, vare overdrevne, skønt der øjensynligt var tilstødt Arméekorpset et Uheld, men vidste paa den anden Side ikke, om en Del af Hæren drog nord paa, eller om der over Hovedet fandtes Tropper i Nordslesvig, og besluttede derfor at observere Adgangene til Nørre-Jylland.

Til dette Hverv havde man kun det beredne Jægerkorps. Det fik paa Gennemmarchen Ordre til at indtage Kantonnement i Dalby, Ajtrup og Bjært, og der meddeltes Chefen, der i øvrigt maatte blive i Kolding som Følge af et heftigt Anfald af Brok, og næstkommanderende, udførlige Bestemmelser, hvorefter Korpset skulde overtage Bevogning og Dækning af Strækningen mellem Christiansfeldt og Ribe bag Gram Aa. og Forbindelsen mellem denne Linje og Kolding over Ødis og Vonsild. Det skulde støttes af Bønderne fra Haderslev Amt, som Hans Krüger fra Bevtoft havde lovet vilde møde i et Antal af 3000!

Der blev givet Ordre om Korpsets Fordeling og eventuelle Retræte. Ritmester Hassner gav om Eftermiddagen i Dalby Korpset Ordre til at møde marchefærdigt den næste Morgen, den 27de, Kl. 7, for at afgaa til de bestemte Forposter, og sammenkaldte derefter Officererne for at høre deres Mening angaaende den Tjeneste, som saaledes skulde paahvile Korpset. Han spurgte, om de tiltroede dem selv og Mandskabet saa meget Kendskab til Felttjeneste, at de kunde udføre dette Hverv saaledes, at de ikke ved en fjendtlig Fremmarche tabte Forbindelsen paa den lange Strækning og derved adsplittedes. De svarede alle nej, og at det stred mod de af Ministeriet givne Bestemmelser, naar Korpset ikke blev anvendt som et afsluttet Hele og i Forbindelse med »regulært militær«.

Haffner var af samme Mening, der i Kolding ogsaa var blevet fastholdt af Chefen, og den 27de forlod Korpset efter Generalkommandoens Ordre sit Kantonnement og indtog et nyt i Vester-Neble, Almind og Starup, stadig under Dækning af Forposter. Som Baron Blixen skriver hjem: »Ingen vidste, hvor nær Fjenden kunde være, eller noget bestemt om vore egne Tropper; alene stod vi overfor Fjenden og al Forsigtighed blev iagttagen. Det var nødvendigt, at være forberedt paa alt, og da jeg med min Escadron var detacheret længst ud mod Aaen, foretog jeg, eskorteret af de 10 bedste Jægere, en Recognoscering om Natten fra Kl. 2 til Kl. 7 Morgen, hvorved jeg erfarede, at vort Cavaleri under General Wedell marcherede nord paa og havde den foregaaende Dag været ved Toflund. Ved Solopgang traf vi paa en Cavaleristyrke og tog Stilling, men opdagede saa, at det kun var 30 Bønder til Hest — — —«.

Samme Dag ankom »det jydsk Skarpskyttekorps« fra Horsens, blev standset i Almind og fik Kantonnement i Mosvraa. Begge Korps'er forlagdes den 28de til Eritsø.

Paa Marchen fra Almind til Eritsø mødte Korpset en Rytterkolonne med Blænkere foran, som, aabenbart i den Mening, at den havde en overlegen fjendtlig Styrke for sig, vendte om, og gik tilbage til Fredericia. I Kikkert opdagede man snart, at det var Livgardeescadronen, der var under Vejs tilbage til Kolding, som den havde forladt den 27de. Baron Blixen red saa freni for at gøre Chefen, Prins Christian, opmærksom paa Fejltagelsen.

Samme Dag fik General Moltke i Kolding den første Meddelelse fra »det højre Flankekorps« under General Hedemann.

Det jydsk Skarpskyttekorps blev nu indlemmet som 3die Escadron og man stiftede gensidigt Bekendtskaber. Men længe varede Freden ikke; thi, som en af de jydsk Jægere skriver: »til vor hemmelige Ærgrelse fandt vi Øboerne vel uniformerede (det bleve vi først senere) og bedre udrustede, end vi. Vi faldt igennem i det Ydre ved Siden af dem; det følte vi og bleve jaloux. De saa ned paa os som Korps. Smaarivninger udebleve heller ikke. Saaledes havde en Dag, trods Forbud mod al Skyd-

ning paa den Tid, nogle Jyder øvet sig i at skyde i deres Kvarterer; det blev meldt af nogle Øboere og indbragte den jydsk Escadron Irettesættelser.

Misstemningen kulminerede den 29de, da Korpset var samlet ved Damgaard, hvor Chefen havde Kvarter. Medens Escadronerne delingsvis affyrede Riflerne udover Bæltet, svømmede en Jagthund, der fulgte med Skytte Højer fra Rathlousdal, ud, og blev, med Forsæt eller tilfældigt, haardt saaret, saa Ejeren maatte dræbe den. Stemningens Bølger maa have gaaet højt, eftersom Haffner og Holstein-Rathlou havde al deres Indflydelse behov for at forhindre Haandgribeligheder. Sandsynligvis har Major Jacobsens mindre korrekte Optræden overfor den jydsk Escadron gjort noget til at irritere Jyderne, thi de raabte alle som én paa Hævn, og Hundens Ejer opfordrede Gerningsmanden til at melde sig og paa Stedet afgøre Sagen ved Duel paa Pistoler. Men saa traadte von Sehested frem paa Synderens Vegne, tog Højer om Skuldrene og forlangte et Kys og hans Æresord paa at ville glemme det hele, for at der ikke skulde opstaa Splid under saa alvorlige Forhold. Uvejret lagde sig, og Øvelserne fortsattes, men samme Aften henvendte Holstein-Rathlou sig som Fører for en Deputation til Korpschefen for at anmode ham om at udvirke, at Jyderne kom til at operere som et selvstændigt Korps. Dette opnaaedes ogsaa uden Vanskelighed, blandt andet af den Grund, at Jyderne ikke, som Øboerne, vare forpligtede ved nogen Ed. De to Korps skiltes atter for ikke mere at se hinanden.

Den 29de om Aftenen udkommanderedes en Del af det beredne Jægerkorps fra Øerne for at samle Fartøjerne paa Kolding Fjord og forhindre, at Baade gik til eller fra Land. Det lykkedes saaledes Delingsfører Heger med 8 Jægere at samle 62 Baade og 2 Jagter og føre dem til Snoghøj.

Skønt Krigsministeriet efter Slaget ved Slesvig havde paabudt, at Jylland skulde rømmes, henstillede Generalkommandoen i Nørre-Jylland (under hvem alle Tropper sorterede, saa snart de befandt sig i denne Landsdel) den 28de, at dette kun skulde ske med en Del af Rytteriet

(ca. 2 Regimenter), mens Resten skulde danne Arrieregarden, for et eventuelt nørrejdsk Reservekorps.

Den 30te Eftermiddag fik General Moltke imidlertid i Kolding Krigsministeriets Ordre om at lade det beredne Jægerkorps overføre til Fyen, og om Natten modtog Stabschefen ved Snoghøj Ministerens Svar paa Hensigten: »at det Rytteri, som ikke overførtes til Fyen, maatte anses for tabt«.

I Løbet af Aftenen den 30te var Jægerkorpset overført, og i Løbet af den 1ste Maj, samtidig med, at den fjendtlige Avantgarde naaede Grænsen, lykkedes det at overføre største Delen af Rytteriet, der havde kantonneret vest for Kolding, skønt det var daarlig nok bevendt med Færgemateriellet.

1ste Escadron indkvarteredes den 1ste og 2den Maj i Asperup, 2den Escadron i Baaring.

Søndag den 1ste Maj var der Gilde i Kjærby Kro. Korpset havde indbudt Egnens smukke Piger til Dans efter fattig Lejlighed; og man svang sig til to Landsbyspillemands lystige Toner. Baron Blixen havde ogsaa indført en højbaaren Gæst; det var Livgardeescadronens Chef, Prins Christian, om hvem ingen af de til Stede værende anede, at han 15 Aar senere skulde blive Danmarks Konge, der bærede Herregaardsskytterne med sin Nærværelse og deltog i Dansen.

Den fynske Generalkommando, der førte Befalingen, indtil General Hedemann ankom den 8de for at reorganisere Hæren, traf straks Foranstaltninger til Øens Sikring fra Baaring Vig til Føns Vig med de Tropper, som vare til Raadighed.

Wrangel havde med 23,000 Preussere og Slesvig-Holstenere belagt Egnen mellem Kolding og Vejle Fjord, og Oberst Tscherning ventede nu et Angreb paa Fyen.

De beredne Jægere, som den 3die blev indkvarterede i Røjle og Bøgelund, fik saaledes Strækningen fra Røjle Klint over Strib til Skærbæk Mølle tildelt, og bevogtede den indtil den 13de Maj.

At Stemningen overfor Hertugen af Augustenborg ikke var blid, er ret naturligt. Rygter om, at han opholdt sig i Kongeriget, svirrede i Luften,

og flere Forsøg bleve gjorte for at finde Forræderens Tilholdssted. Endog paa to sjællandske Herregaarde, Rosendal og Gisselfeldt, mødte Bønderne saaledes en Dag op bevæbnede og forlangte at faa ham udleveret! Nu fortaltes det for ramme Alvor, at Hertugen blev holdt skjult paa Gyldensten. Jægerkorpset fik hemmelig Ordre fra højere vedkommende om at afsøge Gaarden, og de 20 besindigste, paa hvis Takt man bedst troede at kunne lide, bleve udvalgte hertil.

Det var ikke noget behageligt Hverv for Baron Blixen, der var Ejerens gode Ven. Naa, heldigvis fandt man jo ingen Hertug. Sindenes Ophidselse var overhovedet stor, og de utroligste Rygter forplantedes med rivende Hurtighed og vandt kritikløst Tiltro; det mest flagrante Eksempel var vel nok den bekendte jyske »Slavekrig«.

Den 8de Maj blev Kystbevogtningen overdraget til Flankekorpset under Oberst Schleppegrell, hvem det beredne Jægerkorps ved samme Befaling blev underlagt. Korpset blev nu under sin Vagttjeneste Vidne til vore Kanonbaades Kamp, den 3die Maj ved Snoghøj mod 2 tyske Batterier, den 8de mod Fredericias Citadel. Efter Sten Billes Kamp den 8de blev 6 faldne og 17 saarede Matroser bragte i Land ved Strib og lagt ind paa Færgegaarden, hvor det beredne Jægerkorps' Overlæge, Bramsen, fik travlt med at amputere og forbinde. Der blev ikke synderlig Ro hertil, thi kort efter begyndte Preusserne fra Fredericia at bombardere Færgegaarden, der snart kom i Brand. En Granat sprang i Værelset ved Siden af Operationsstuen. Sygepasserne vilde løbe, men den modige Doktor tvang dem til at blive og fuldførte roligt Amputationen. For sin Færd ved denne og andre Lejligheder fik Bramsen Ridderkorset paa Lerbæk Mark. Vi give Ordet til en Delingsfører ved de beredne Jægere, som skriver hjem: »med Besvær reddede vi de saarede ud af Gaarden, som nedbrændte tillige med nogle mindre Huse; mærkværdig nok kom ingen til Skade af Jægerne, skønt Bombegranaterne uophørligt sprang over Hovedet paa os og fyldte Luften med svirrende Stumper. Den 6te, mens vi befordrede Baade til Strib, hvor Grev Richard Ahlefeldt af Korpset var Pladskommandør, skød Preusserne efter os fra Fredericia, men ogsaa uden at saare nogen. »Richard Løvehjærte«, som Ahlefeldt kaldes paa Grund af sine utrolige Jagtoplevelser i Afrika, paastod for ramme Alvor, at han havde faaet stegt Matrosarm til Aften den 8de. Naa, i Sahara fik han nu Løvenmælk til Morgenkaffen! — Vi have nu været Vidner til 2 Batailler og vænnet os til Lyden og Synet af springende Granater. Det beredne Jægerkorps har dog gjort lidt Gavn

De heredne Jægere bringe Sten Billes Matroser ud af Strib Færggaard under Bombardementet.

General Schleppegrell fører Herregårdsstykkerne frem til flankerende Angreb den 25. Mj.

og mere, end flere andre Korpser endnu have gjort: vi have bortskaffet fra Kyster, som Preusserne Dagen efter besatte, omtrent 200 Baade og 5 Jagter. Strandvagterne og Patrouilleringerne langs Kysterne ere blevne udførte med Paapassenhed, skønt Tjenesten ofte var stræng — — —.

Da Jægerkorpsets Uddannelse endnu langt fra var fuldkommen, ønskede Oberst Schleppegrell at fritage det for Vagttjenesten, som slugte dets Tid, og dels rekvirerede, dels kommanderede andre Afdelinger til dets Afløsning, for at det kunde fortsætte sin Indøvelse i Ro. I dette Øjemed forlagdes 1ste Escadron den 13de Maj til Egby, 2den Escadron til Gadstrup øst for Gamborg. »Her i Egby eksercere vi og holde Skydeøvelser«, skriver en Jæger hjem; »Kl. 5 fodre og strigle vi, Kl. 7 ekserceres til Hest og Kl. 4 til Fods. Naar vi nu blot snart maatte komme daran og være med at vise Fjenden Døren ud af Danmark. Men at leve her i Rolighed, mens han huserer i Jylland, det er trykkende; vi tro dog ikke, der bliver noget deraf, da Preusserne vist ville trække dem tilbage, naar de først blive overtlydede om, at det er Alvor fra Ruslands og Sverigs Side med at hjælpe os — og det siger man, det er — — —. Baron Blixen er meget afholdt og tager sig med Iver af det hele. Han fik i Gaar Underretning, at den preussiske Regering havde beslagnagt 300,000 Rbd., som han havde til Gode for Godser, han havde solgt dernede; man sagde i Preussen, at Blixen havde oprettet og underholdt et Korps paa 700 Mand. Jeg bor meget godt, men mange af de andre Jægere klage over deres slette Kvarterer. Baron Blixen bor saaledes meget daarligt og i et Svinehul, hvor der vrimler af Lus. I Dag have to af Jægerne faaet 36 Timers Arrest for at møde for sent, saa det gaar temmelig strængt til — — —.

Søndag den 14de Maj præsenteredes Korpset for Oberst Schleppegrell, der med den ham egne Evne til, trods sin Strængthed, at kunne knytte Tillidens Baand mellem sig og sine underordnede, straks vandt sine »kære Herregaardsskytter«, som han betragtede som sine Kælebørn og til hvis Mobilitet og Skydefærdighed han satte stor Lid. Allerede ved denne Lejlighed

gjorde han et forgæves Forsøg paa at faa dem til at opgive deres Heste og udelukkende optræde til Fods.

Korpsets Chef maa have følt sig utilfreds med sin Stilling; thi han ansøgte i Begyndelsen af Maj Krigsministeren om at maatte forlade den og fik Bevilling hertil den 13de. Muligvis har han indset det fejlagtige i, at sætte en Cavaleriofficer i Spidsen for et Jægerkorps, hvis Opgave ikke var at optræde som Rytteri! Samtidig udnævntes Kammerherre, Ritmester Haffner til Chef.

Først den 23de underrettedes Korpset, uvist af hvilken Grund, om denne Forandring. Paa Grund af Ritmesterens Sygdom førte Baron Blixen Kommandoen fra nu af i flere Maaneder, og hvad han kunde mangle i militær Henseende, det søgte han i ethvert Tilfælde at opveje ved Interesse og Iver.

Krigsministeriet havde den 13de Maj foreslaaet Overkommandoen, at fordele Korpset i mindre Afdelinger til Brigaderne; men herimod protesterede det baade nu og senere. Kun under Kampen den 28de Maj blev det fordelt til de 3 Jægerkorps.

General Hedemann og Stabschefen, Kaptajn Læssøe, havde overfor Krigsministeren fastholdt deres Plan om nu, da Hæren var reorganiseret og betydelig forstærket, at foretage et Udfald fra Als mod General Hallkett, der stod i Sundeved med 10,000 Mand Forbundstropper. Planen var jo vel motiveret: der var Udsigt til en Sejr, som kunde hæve Arméens Selvfølelse, Wrangel vilde tvinges til at forlade Jylland og opgive sin Brandskatning og endelig kunde man derved faa Hold paa den vigtige Flankestilling ved Dybbøl og rense Sundeved. Oberst Tscherning indvilligede og den 25de og 26de Maj concentreredes de til Overførsel til Als bestemte Tropper til Omegnen af Nyborg, Faaborg og Assens. Der blev paalagt Cheferne den største Hemmelighedsfuldhed; Marcheordre blev kun givet

for én Dag ad Gangen og alt skulde ved Concentration henimod Odense og Nyborg gives Udseende af, at en Overgang til Jylland blev tilsigtet. For yderligere at skuffe Fjenden blev en Bataillon landsat paa Helgenæs. Flankekorpset dirigerede saaledes den 25de det beredne Jægerkorps til Brændekilde, en Mil fra Odense, men en forsegleet Ordre lød paa, at Korpset den 26de skulde marchere til Horne ved Faaborg. Her blev Jægerne gjort bekendt med, at de vilde faa Lejlighed til at prøve deres Kræfter under et Udfald fra Als — og det blev modtaget med Glæde. Kun 2 bleve paa Fyen paa Grund af Sygdom. Hestene bleve efterladte i Horne under Dragonernes Tilsyn, og den 27de, Kl. 2, blev Korpset i Faaborg indskibet paa »Gejser« sammen med Livgarden og ankom samme Aften til Mommark paa Als's Østside. Det havde været en ubehagelig Overfart under Østenstorm; først Kl. 1 om Morgenen var Udskibningen tilendebragt, og Tropperne maatte endda tilbringe de resterende kolde Nattetimer under spændt Forventning og uden at finde Ro til Søvn. Kl. 4³/₄ blæstes Appel og Jægerne fik en lille Forsmag paa Dagens Anstrængelser ved Marchen til Sønderborg i lange Ridestøvler og efter en gennemvædet Nat.

1ste Escadron forblev ved Flankekorpset, der opmarcherede bag Sønderborg Slot, og bestod af følgende Afdelinger: 5te og 10de Bataillon, 1ste Jægerkorps (Major Schindel), Batteriet Bruun og 1/2 Espingobatteri.

2den Escadron blev afgivet til »Kommandoen paa Als« under General Hansen og fordeltes saaledes: 1ste Halvescadron til Hagemanns Brigade (2det Jægerkorps, 6te og 7de Bataillon), 2den Halvescadron til Ryes Brigade (3die Jægerkorps, 12te og 13de Bataillon, Batteriet Jessen og 1/2 Espingobatteri). Tropperne fik nu en uformodet, men højst velkommen Hvile, idet der i nogle Timer førtes Forhandlinger mellem General Hedemann og Krigsministerens Udsending, Kaptajn Harbou, der netop var ankommen for at forhindre Udfaldet fra Als. Den væsentligste Grund hertil var nemlig hævet, idet Wrangel allerede den 25de havde rømmet Jylland og nu stod i Linjen Tønder-Haderslev. Da Foretagendet imidlertid vedblivende havde alle Chancer for at lykkes, paatog Generalen og Kaptajn Læssøe sig at handle mod Oberst Tschernings Ordre, idet de særlig fastholdt, at den var forsinket og

i Øjeblikket kom saa ubelejligt, som vel muligt, da den vilde virke moralsk nedbrydende for Arméén. Krigsministeren vilde have haft Hæren overført til Snoghøj for derfra at følge Wrangels Bevægelser.

Under Hvilen kommer en af Jægerne, hvis Navn vi ville lade være unævnt, hen til den kæmpestore Skovfoged Barthels, der havde en Riffel hængende over hver Skulder, og bad om at laane den ene. Laasen paa hans egen var »i Uorden«. Barthels havde sine egne Tanker herom og gav til Svar: »Tror Du jeg slæber Landet rundt med to Rifler for at laane dem ud, naar jeg skal til at bruge dem? Er Du bange, kan Du jo blive herovre!«

Af de 17 Batailloner og 3 Batterier, der stode rede til Frembrud, kom kun Halvdelen af Fodfolket og 2 Batterier i egentlig Kamp, medens de øvrige Afdelinger dels stode i Reserve, dels udførte en taktisk Bevægelse paa vor højre Fløj, hvor der kun forefaldt ringe Fægtning.

I Sundeved kantonnerede omtrent Halvdelen af Forbundsdivisionen; Resten laa vest for Nybøl Nor.

Vore Ingeniører havde anlagt en Pontonbro ved Sønderborg og to stærke Brohoveder paa Dybbølsiden. Bülow's Brigade gik over Pontonbroen og foretog Frontalangreb paa Dybbølhøjden ad Flensborg Landevej; samtidig begyndte Flankekorpsets Overgang med Færge syd for Broen. 1ste Jægerkorps og 1ste Escadron beredne Jægere kom først over, omtrent Kl. 1¹/₄, og rettede Fremrykningen over Sneygaard mod to Gaarde, der laa syd for Dybbøl Mølle. Ved denne var Bülow's Brigade varmt engageret med de tyske Forposter, der bestode af 2 Kompagnier mecklenburgske Musketerer og 2 Kompagnier af 2den oldenburgske Bataillon; trods det uventede Angreb forsvarede disse Tropper deres Stilling nord og syd for Møllen med glimrende Tapperhed.

Schleppegrell sagde til de beredne Jægere, da de vare komne over Sundet: »Fordel Dem i Skyttekæden, hvor De ser, De kan gøre mest Gavn!« Korpsets Officerer vare under Fægtningen i Geledet.

Efter en anstrængende Fremrykning — intet kunde jo gaa Schleppegrell, der selv altid var ved forreste Linje, hurtigt nok — greb 1ste Jægerkorps og 1ste Escadron beredne Jægere ind omtrent Kl. 2 med 2 Kompagnier og Herregaardsskytterne opløste i Kæde, idet der foretoges en Svingning til Højre med Front mod Nord; højre Fløj bevægede sig mod Møllen og venstre mod Stendyssen vest for denne. — »Da vi fordelte os i Kæden«, skrev en bereden Jæger, »raabte Jenserne Hurra for os; de troede, at naar Herregaardsskytterne bare skød, saa faldt alle Tyskerne; vi maatte skyde baade med vore egne Rifler og Sidemændenes Musketter, saa vi havde to Mand til at lade for os. Min Rodekammerat, Reinhold Jensen, havde en Riffel, der kunde lades bagfra, ved at Løbet med et krumt Haandtag kunde drejes og føres frem; men Haandtaget knækkede under Kampen. Saa tog han en Musket, og da jeg sidste Gang saa ham, havde han Infanteristen løbende efter sig uden Gevær, men med Patrontasken, for at holde ham med Ammunition«.

Træthed og Mangel paa Nattesøvn var glemt og med Iver stormede Jægerne fra Hegn til Hegn opad Højdens søndre Affald frem mod Fjenden, som kun kunde ses ved Røgen af Ilden og som havde hele Fordelen af en dominerende og til Dels let forskanset Stilling, der støttedes paa Fløjene af Bygninger. Angreb og Modangreb foretoges gentagne Gange, men det var tapre Folk de Mecklenburgere og Oldenburgere, og nu fik de tilmed Forstærkning af et Kompagni af 3die lette hannoveranske Bataillon, Goslar-Jægerne, medens 2 andre Kompagnier af samme Bataillon gik mod Møllen. Schleppegrell, der ikke uden Grund gik for at være usaarlig, red langs Kæden, lykkelig over at befinde sig midt i Kugleregnen, og opmuntrede Jægerne til stadig fornyede Angreb. Overalt saa man Generalens martialske Skikkelse; i Galop gik det fra den ene Fløj til den anden, og forslog Sporerne ikke, saa fik Hesten et Rap af Sabelskeden eller en afbrækket Gren.

10de Bataillon udførte nu paa Jægernes venstre Fløj et kraftigt Stød fremad, dækket af levende Ild fra 1ste Jægerkorps og de beredne Jægere. Schleppegrell havde selv ført en Deling af disse sidste frem til en Stilling, hvorfra de flankerende kunde beskyde Goslar-Jægerne. »Her frem, mine

brave Herregaardsskytter«, raabte Generalen, »og lad mig se, De piller mig Officererne bort!« To tapre Officerer faldt ved denne Lejlighed, Kaptajn Thestrup af 10de Bataillon og Goslar-Jægerne Fører. Kaptajn v. d. Knesebeck. Den sidste vedblev, skønt haardt saaret i Skulderen, at føre Kommandoen, indtil hans Ben ogsaa blev knust. — Det omsløjende Angreb, der blev støttet af Flankekorpsets Espingoler, havde til Følge, at Fjenden maatte opgive sin Stilling ved Dybbøl Mølle; men Jægerne fulgte rask efter, og den paafølgende Kamp paa Dybbølhøjden blev kun af kort Varighed, særlig da Ryes Brigade nu greb ind paa højre Fløj af Bülow's. Et sidste tappert Standsningsstød blev udført af den mecklenburgske Gardegrenaderbataillon under Plessen, som netop ankom fra Dybbøl. saa at der nu var i alt 11 Kompagnier af forskellige fjendtlige Afdelinger indviklede i den sejge Kamp mod en afgjort Overmagt. Et af Gardekompagnierne gjorde et fortvivlet Angreb i Kolonne mod Jægerne; her faldt blandt andre Premierløjtnant Alex. von Hirschfeldt for en Herregaardsskyttes Skud, ligesom Bataillonschefen saaredes haardt. Først da blev Ordren til Retræte givet. Den maatte udføres med Opgivelse af døde og saarede og under levende Ild.

En bereden Jæger beskriver dette Moment saaledes: »Vi vare nu paa Kammen af Bakken og kunde bestryge hele det jævnt nedad skraanende Terrain mod Dybbøl, og navnlig skøde vi, saa hurtigt vi kunde, med vore egne og Infanteristernes Geværer, paa en Kolonne paa c. 200 Mand, som stormede frem til Bakken, men blev slaaet tilbage; idet vi sprang op for at følge efter, faldt begge mine brave »Ladere«, den ene med en Kugle gennem Laaret, den anden dog kun strejft ved Halsen — — — Jeg passerede nu en Kolonnevej; her laa ved et Dige en fjendtlig Officer, en smuk Mand med kort afklippet Haar, iført en blaa Uniform med sølvbroderet Krave; han havde faaet en Musketkugle i Brystet. Langs et Hegn laa der mange baade døde og saarede. Dér, hvor de havde haft Feltvagt, stod Pikkelhuerne i den skønneste Orden paa 4 Geledder; her laa en fjendtlig Soldat; hans ene Ben var skudt af under Knæet og laa ved Siden af med Støvle paa; han sagde kun, da jeg kom: »ach, Du lieber Jott«, samt bad om Drikke. Et Hundrede Skridt derfra laa en Bondegaard, og

herfra kom en Mand og et Fruentimmer med en Ballie Mælk. Jeg gav Staklen noget og anbefalede dem at hjælpe ham lidt. Der kom en af vores Jenser, som var saaret i Underarmen; da han trak den røde Trøje af for at blive forbunden, faldt Kuglen ud af Ærmet. »Den vil jæ' haa'« sagde han og skyndte sig at putte den i Vestelommen — — —.

Jægerne fulgte Fjenden i Hælene og kastede ham ud af Dybbøl By, hvor de tapre Gardegrenaderer atter forsøgte at sætte sig fast for at dække Tilbagetoget mod Nybøl. Mens de andre Tropper samlede sig og ordnedes ved Dybbøl. fortsatte Jægerkorpset, de beredne Jægere og 10de Bataillon Forfølgningen over Hvilhøj til Bøffelkoppel, hvor der først standsedes og blev givet Lejlighed til et vel fortjent Hvil Kl. 4.

Her kan med det samme omtales, hvorledes det gik 2den Escadron beredne Jægere. Da Ryes Brigade opmarcherede til højre af Bülow's, detacheredes 1ste og 2det Kompagni af 3die Jægerkorps og 3die og 4de Deling af 2den Escadron ber. Jægere mod Nord for at sikre Brigadens højre Flanke og rense Terrainet mellem Allsund og Aabenraa Vejen; medens 1ste Kompagni senere gik mod Sottrup, marcherede 2det Kompagni og de beredne Jægere til Egnen om Sandbjerg, uden at støde paa Fjenden, og blev her under Kampen, idet Terrainet mod Nord blev holdt under Observation. Om Aftenen, da Forposterne vare udstillede, kom Jægerne i Kantonnement sammen med den øvrige Del af Ryes Brigade i Ragebøl og Stenderup.

1ste og 2den Deling af 2den Escadron, som hørte til Hagemann's Brigade, kom heller ikke i Fægtning. Brigaden endte sin Fremrykning som Hovedreserve mellem Stenderup og Nybøl Mølle; efter Kampen kom de beredne Jægere paa Forpost sammen med 2det Jægerkorps paa den 8,000 Alen lange Strækning fra Korsmose Mølle nord om Storskoven til Allsund.

Vi vende tilbage til Flankekorpsen.

Jægerne havde imidlertid afsøgt Bøffelkoppel, der allerede var forladt, og da Bülow's og Ryes Brigader under deres Fremrykning mod Stenderup vare komne i Højde med Flankekorpsen, fortsattes Bevægelsen henad Kl. 5

med 1ste Jægerkorps i Spidsen, idet ét Kompagni og de beredne Jægere gik frem ad Flensborg Vejen, ét Kompagni til hver Side af Vejen længere tilbage, og ét i Reserve. Ved Nybøl By havde de to mecklenburgske Musketer- og Gardegrenaderbatailloner atter sat sig fast for at dække højre Fløj af Hovedstillingen ved Nybøl Mølle; her havde General Halkett nemlig samlet alle disponible Styrker, da det efterhaanden var blevet klart, hvor alvorligt de danskes Angreb var ment. Den østlige Del af Byen blev dog kun svagere forsvaret; en Skyttelinje, der var opstillet bag et Hegn, vanskeliggjorde vel Jægernes Fremrykning en Tid ved hæftig Skydning, men en af Bruuns Kanoner fordrev snart Fjenden herfra med nogle Granater, og Byen blev uden Vanskelighed taget i Stormløb. Dette maa dog modificeres derhen, at de Nyblinger-Køer energisk modsatte sig Invasionen, og, skønt Jægerne vare pressede sammen i den smalle Gyde, der fører nord ud af Byen, dog brød sig Vej imellem dem; — en lille dagligdags Begivenhed, men som under de nærværende alvorlige Forhold vakte stormende Jubel — det gode, danske Humør fornægter sig aldrig! — En bereden Jæger skriver: »—I Nybøl By saa jeg en pudsig Forestilling: der laa nemlig en fjendtlig Officer paa en Hjulbør, der lige var taget fra Møddingen; de havde naturligvis opgivet at trille ham med. I det samme kom en Dreng ud fra den nærmeste Gaard, genkendte Officeren og sagde: »det har Du godt af, Du har taget alle mine Duer!« —«.

Medens nu Batteriet Jessen fra Stillingen ved Stenderup Kro udfægtede sin berømte Kamp med Fjendens 3 Batterier, der stode vel dækkede ved Nybøl Mølle, udspandt der sig en hidsig og haardnakket Fægtning om Hegnene vest for Nybøl By, der skulde tages for at skaffe Batteriet Bruun en Stilling, hvorfra Batterierne ved Møllen kunde enfileres. Skridt for Skridt forsvarede de tapre mecklenburgske Batailloner sig, skønt de allerede vare medtagne, Hegn efter Hegn maatte erobres af 1ste Jægerkorps og de beredne Jægere, ofte i Stormløb og under Hurra.

»Ved min Side bleve to Soldater skudte«, skriver en Officer af de beredne Jægere hjem, »den ene død paa Stedet, den anden med en Kugle i Knæet; da de bar ham bort, fik han én til, som gjorde Ende paa hans

Liv; Kuglerne fløj os som Snefog om Ørerne, men gik i Almindelighed for højt; vi havde lagt Mærke til, at Fjenden traf bedst paa de store Afstande, mens vi havde afgjort Fordelen paa 2—300 Alen, og derfor søgte vi at komme ham ind paa Livet; jeg tror, at jeg skød en Tysker, men vis derpaa kan jeg naturligvis ikke være, da Skuddene faldt saa hyppigt, at der ikke var $\frac{1}{2}$ Secund mellem hvert; forunderligt er det, at hverken jeg eller de andre, jeg har talt med, følte det mindste til Frygt — — —. Ofte ankom Jægerne i de af Fjenden forladte Stillinger saa forpustede, at de hverken kunde trække Vejret eller skyde; de erklærede bagefter, at Fjenden havde kunnet tage dem med de bare Hænder, dersom han havde givet sig Stunder. Endnu under den hidsigste Fægtning recognoscerede Schleppegrell Egnen vest for Nybøl, fandt en Plads for Batteriet Bruun, hentede det frem i Gallop og lod det protse af, alt under livlig Beskydning. Bruuns Hest blev skudt og en Del af Betjeningen saaredes; men Batteriet var uset og endnu i rette Tid kommet til Skud, det fjendtlige Artilleri ved Møllen blev med Tab trunget ud af sin Stilling, og Schleppegrell havde for anden Gang paa denne Dag givet Fægtningen en ny Vending ved et Flankeangreb.

Efterhaanden som Mecklenburgerne trak sig tilbage, udvidedes Fægtningsfronten for 1ste Jægerkorps og 1ste Escadron beredne Jægere (5te Bataillon var sendt ned paa Broager Land og 10de Bataillon fulgte som Reserve). 3die Kompagni sendtes frem ad Vejen til Adsbøl, dækkende venstre Flanke for Jægerkorpsen, og mødte her en ny og hidtil intakt Fjende, nemlig et Par Kompagnier af 1ste brunsvigske Bataillon, som Hallkett havde sendt ned til Flensborg Vejen fra Nybøl Mølle for at dække sin højre Fløj. 2det og 4de Kompagni trængte under levende Fægtning Mecklenburgerne tilbage i Terrainet mellem Adsbøl Vejen og Nybøl Mølle for at true Fjendens Retrætelinje. Ved denne Lejlighed havde nogle Herregaardsskytter godt Skud paa en lille Afdeling, som søgte tilbage over en Mark. En af dem ventede ret jægermæssigt, til Afstanden blev større, og leverede saa et fortrinligt Skud. »Hvorfor skød Du ham ikke straks?« spurgte de andre. »Aa, jeg syntes, han skulde have Lov at trække lidt ud!« bemærkede vedkommende tørt. 1ste Kompagni og et Kompagni af

10de Bataillon gjorde Flankeangreb paa Nybøl Mølle; syd for denne havde nogle friske hannoveranske og oldenburgske Kompagnier indtaget en Op-tagelsesstilling for Mecklenburgerne, og dækkede de øvrige fjendtlige Af-delingers Retræte mod Adsbøl. Jæger Rhoding henvender sig her til en Løjtnant ved 10de Bataillon og spørger: »Er der noget at skyde paa?« »Ikke for Øjeblikket, men vent lidt!« Noget efter blottede to Hannoveranere sig uforsigtigt i et Hegn; Jægeren skød og meldte straks, ligesom paa en Skydebane: »venstre Ben!« Det passede ogsaa godt nok ved senere Eftersyn.

Da nu Bülow's og Rye's Brigader gjorde Frontalangreb paa Stillingen ved Nybøl Mølle, alignerede 1ste Kompagni sig atter med den øvrige Del af Korpset, der nu sammen med de beredne Jægere fortsatte Fremrykningen i nord-vestlig Retning. De før omtalte brunsvigske Kompagnier bleve beskytete baade i Front og Flanke, da deres venstre Fløj var blottet ved Mecklenburgernes Tilbagegang, og replierede sig paa en Stilling øst for Rundkjær Skov.

Et Kompagni af 2den oldenburgske Bataillon havde besat Gaarden, der ligger 1200 Alen vest for Nybøl Mølle, og som er omgivet af Have og høje Hegn, der gør den udmærket egnet til Forsvar. Jægerne omringede Gaarden paa de tre Sider og stormede, men Angrebet blev afslaaet. Først da en Del af Reserven (10de Bataillon) rykkede frem til Bajonetangreb under Jægerens Ild, forlod Oldenburgerne Gaarden, medens Retræten endnu var fri, idet en Del af dem maatte søge over en Vanding. Ved denne Lejlighed vare nogle af de beredne Jægere, som fulgte efter langs Hegnene, nær blevne beskytete af det omtalte Kompagni af 10de Bataillon, som i Ilsomheden toge dem for Fjender. Det fjendtlige Kompagni led under Tilbagegangen betydeligt under Ilden fra Jægerne og Fallesens Espingoler, men forsøgte atter at sætte sig fast i Gaarden, der ligger ved det nord-østlige Hjørne af Rundkjær Skov. Dog Jægerne fulgte Fjenden i Hælene i det Haab, at afskære Kompagniet Retræten til Adsbøl, stormede straks, og kastede det tilbage bag Hegnene nord for Rundkjær Skov. »Da vi naaede saa vidt, kunde vi«, fortæller en Jæger, »bogstavelig heller ikke

længere sanser for Tørst, Sved og Krudtrøg, for ikke at tale om Sult og Træthed◄.

Da Skumringen kort efter faldt paa, døde Fægtningen efterhaanden hen i og nord for Rundkjær Skov. Jægerne bleve i Stillingen, indtil Hagemanns Brigade havde udsat Forposter. Herregaardsskytte Rhoding skriver følgende om den sidste Del af Kampen: »Vi avancerede videre fra Gaarden. Da jeg løb over Vejen, som fører langs Rundkjær Skov, faldt en Infanterist og jeg gav hans Ur til Kaptajn Wilster; i det samme kom en Tysker op paa Skovhegnet; jeg lagde an paa en Ledstolpe, skød, og Fyren gik bagover. Vi fik nu god Dækning bag et Hegn, og Fjenden laa bag et lignende, ca. 300 Alen fra os; de dækkede sig godt i deres Grøft og det gjorde vi ogsaa; men Tyskerne havde dejlige blanke Pikkelhuer til at holde paa, og da de nu ikke kunde lade være at titte over Volden en Gang imellem, for at se, hvordan vi havde det, saa gjorde jeg her flere Skud med udmærket Anlæg efter disse Hoveder, og Lissner og de andre laa og passede paa, om jeg ramte. Resultatet af Skydningen blev 3 Tyskere, men saa begyndte det at mørkne og vi forlod 1ste Jægerkorps for at opsøge vort eget. Der var jo langt til Sønderborg, og det havde været en anstrængende Dag, saa det gjorde godt at sove, om det saa kun var i lidt »Svinefjer◄; 1ste Escadron laa den Nat paa Latinskolen — — —. Jeg havde den Dag gjort ca. 60 Skud. Nogle vare saa trætte, at de sov i Vejgrøfterne — — —◄. Saaledes gjorde bl. a. Reinhold Jensen, med Kælenavn »Skildpadden◄. Mens Kammeraterne den næste Formiddag discuserede Grundene til hans Udeblivelse og begyndte at anse ham for falden, arriverede Samtalens Æmne i det samme ad Pontonbroen, glad og syngende, iført Krydsbandolerer og med Infanterigevær, da hans eget jo var ødelagt. Han fik fra den Dag i og udenfor Korpset det smukkere Tilnavn: den tapre Landsoldat.

Medens 1ste Jægerkorps, i hvis Rækker de beredne Jægere havde kæmpet hele Dagen, havde 7 døde og 18 saarede, faldt kun 1 Herregaardsskytte, Robertson, ramt af 3 Kugler, hvoraf én gennem Hovedet, og 2 saarede let, Achen af en Kugle i Siden, Tind af et Bajonetstik i Kinden. Der kan ikke være Tvivl om, at Grunden til det ringe Tab maa søges

i Jægerne frie Bevægelser i Terrainet, deres Øvelse i at benytte det til Dækning og den praktiske Uniformering.

Af Major Schindels Rapport om Fægtningen den 28de Maj anføres:

»Jeg kan ikke undlade at bemærke, at en Afdeling af de frivillige, beredne Jægere fra Sjælland og Øerne, under Capitain von Blixen-Finecke, fægtede til Fods, opløste i Roder imellem Jægerne, og fortjener samme Vidnesbyrd for Mod og Uforfærdethed, som det forekommer mig, at det 1ste Jægerkorps fuldkommen har fortjent«.

Imidlertid var den preussiske Division naaet til Egnen nord for Aabenraa den 28de, og General Wrangel, der var ilet forud, gav den 29de om Morgenen General Halkett Ordre til at foretage en Fremrykning mod Linjen Nybøl—Nybøl Mølle—Sotterup med ca. 3 Batailloner og 1 Batteri for at recognoscere og tillige for at dække de bagved værende Troppers Dislocationsmarcher. Dette gav Anledning til en jævnt vedligeholdt Fægtning med vore Forposter fra omtrent Kl. 9 Formiddag til Kl. 4 Eftermiddag. I Sundeved stod 3 Brigader under General Hansen.

Ryes Brigade var i Begreb med at overtage Bevogtningen af Strækningen fra Korsmose Mølle til Als Sund, da Angrebet skete. 3die Jægerkorps med den attachedede 2den Halvescadron af 2den Escadron beredne Jægere blev af Rye trukket fra Øster Sotterup, hvor Jægerne skulde have været i Kantonement, til Vester Sotterup, og kom her i staaende Fægtning med de mecklenburgske Jægere, som havde besat Egnen om Lundsgaard og ikke lod sig fordrive herfra, før de to fjendtlige Kanoner, der stode samme Steds, vare forjagne af Batteriet Baggesen, samtidig med at andre Tropeafdelinger udførte et flankerende Angreb. Fægtningen varede endnu nogen Tid, men afbrødes ved, at Ryes Brigade beordredes tilbage til Dybbøl. Ankommen mellem Ragebøl og Surløkke fik Brigaden atter Ordre til at rykke paa Forpost, men da Afdelingerne vare meget udmattede, bad Rye om nogle Timers Hvile. Da Fægtningen efterhaanden døde hen Kl. 4, kom 3die Jægerkorps og de beredne Jægere i sammentrængt Kantonement i Stavgaarde.

2det Jægerkorps samt 1ste og 2den Deling af 2den Escadron beredne Jægere, der, som tidligere anført, efter Kampen den 28de kom paa Forpost nord for Sotterup-Byerne, vare ved Fægtningens Begyndelse, ca. Kl. 9. under Afløsning. Denne blev afbrudt, men Jægerne kom ikke i Fægtning. Da Forposterne vare trukne ind, stode Jægerne først en Tid lang til Disposition for Ryes Brigade i Stavgaarde, sendtes derpaa efter Ordre fra Hagemanns Brigade, hvortil de hørte, til Stenderup, og havnede endelig om Aftenen i Nybøl, for atter at skulle paa Forpost. Da de udsendte Patrouiller havde fundet Terrainet forladt af Fjenden, blev der udstillet Vedetter fra Nybøl Nor til Nybøl Mølle; Hovedposten stod i Alarmhus i Nybøl; medens de beredne Jægere den forrige Nat havde staaet som Vedetter, prøvede de nu til en Forandring at staa stuvede sammen begge Delinger i en lille Halvgaard hele Natten. Den 30te om Morgenen udkommanderedes de sammen med 2det Jægerkorps for at deltage i en Recognosceringsbevægelse, som General Hansen lod Hagemanns Brigade foretage, og som for Jægernes vedkommende ophørte noget vest for Rundkjær Skov. Fremsendte Kommandoer kom i let Engagement med Fjenden, som kun havde haft Adsbølsvagt besat. Da Bülow's Brigade derefter overtog Forposttjenesten paa Strækningen Nybøl Nor—Korsmose Mølle, blev hele 2den Escadron afgivet til denne Brigade, og de beredne Jægere kom Dagen igennem paa Forpost! Natten mellem den 30te og 31te stod den samlede Escadron derefter i Alarmhus i en Bondegård i Stenderup.

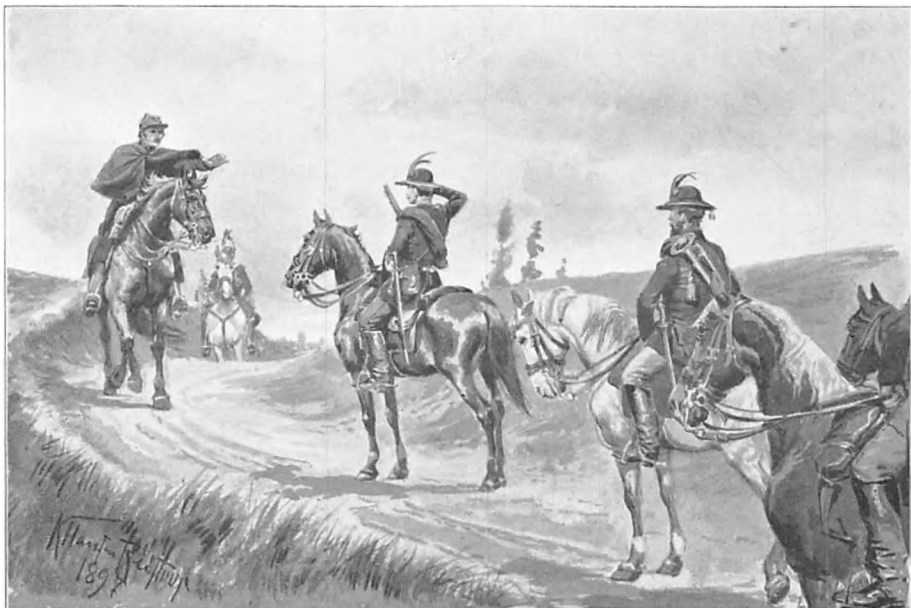
Først den 31te om Eftermiddagen kom der Ordre til, at Escadronen skulde afgives fra General Hansens Kommando og marchere til Sønderborg. Det havde været fire Døgn, idet Jægerne uafbrudt havde været paa Forpost, i stærkt sammentrængt Kantonnement eller paa Marche. Forplejningen havde været højst uregelmæssig og tilmed utilstrækkelig. Tørt Brød og mindre godt Flæsk havde omtrent været den eneste faste Føde; Escadronen havde rigeligt faaet Erstatning for den forholdsvise Uvirksomhed under Kampen den 28de.

Om Aftenen modtog Escadronen i Sønderborg sine Heste, der netop vare ankomne og som installeredes paa Sønderborg Ladegaard sammen

med 1ste Escadrons. Denne var bleven alarmeret den 29de og havde faaet Marcheordre til Dybbøl, men fik Kontraordre; mange af Jægerne stillede ogsaa uden Støvler og Skjorte, det første, fordi Fødderne vare op-hovnede, og det sidste, fordi vedkommende Klædningsstykke var i Vaskeballen. Den 1ste Juni indkvarteredes 1ste Escadron i Klintinge, 2den i Sundsmark øst for Sønderborg.

— ved min Side bleve to Soldater skudte —.

General Schleppegrell standser Korpsen den 3. Juni forat udtage frivillige.

Den 2den Juni afløstes 2 af de 3 Brigader i Sundeved af Flankekorpset, forstærket med 3 Batailloner, og General Schleppegrell fik Kommandoen over hele denne Styrke. Bevogtningen af Nybøl Nor og Broager Land tildeles det beredne Jægerkorps.

Da dette den næste Morgen paa Marchen er naaet til Øster Dybbøl, kommer General Schleppegrell ridende. Generalen standser Korpset og spørger, om nogen vilde melde sig til at udføre en længere Recognoscering. »Men«, tilføjede han, »det var en frivillig Sag, eftersom Patrouillen skulde forsøge at bryde gennem de fjendtlige Forposter, søge at naa Aabenraa og ad denne Vej sætte Hovedarméen i Forbindelse med højre Flankekorps«. En Mængde Jægere rede straks ud af Kolonnen og meldte sig til dette, som det skulde synes, ret vovelige Foretagende, og 16 af dem bleve udvalgte.

Medens Resten af Korpset fortsætter Marchen til Broager for dér at udstille Forposter og 2 Dage senere kæmpe med Hæder, kunne vi følge Patrouillen paa dens lange og anstrængende Ekspedition. Vel forefaldt der ikke paa dette Togt særligt betydningsfulde Tildragelser, men det kan ret godt tjene til Belysning af Forholdene i dette Krigsjaar med dets mangelfulde Efterretningsvæsen og Begivenhedernes ofte tilfældige Karakter.

Jægerne rede først med Generalen til dennes Kvarter i Dybbøl, af lagde her den Bepakning, de kunde undvære, Mantelsæk, Kappe m. m., og fik nærmere Instruktion. Samtidig med at recognoscere og over Land

skaffe Forbindelse med Oberst Juels Korps, der stod med sine Forposter i Linjen Hoptrup—Bevtoft, idet det nemlig var fulgt efter Wrangel ned i Sønderjylland, skulde de være Escorte for Vejviseren, der fik Skrivelse med til Obersten. Denne Vejviser, en Sønderjyde, var en formuende Teglbrænder, almindelig kaldet Flensborg-Petersen; han var udmærket kendt med Veje og Stier i en stor Del af Sønderjylland og havde, ligesom Hans Krüger fra Bevtoft, stillet sin Person og sit Lokalkendskab til Hærens Tjeneste. Han var iført Uniform som dansk Jægerofficer, men blev forøvrigt først Løjtnant det følgende Aar.

For at Patrouillen kunde kendes af vore egne Tropper, fik den 7 Underofficerer med, alle af 4de Dragonregiment (blandt andre Vagtmester Levin og Trompeter Jessen). Blandt Jægerne vare: Delingsfører Gottschewski, Ramsault de Tortonval, Chr. Mourier-Petersen, Rhoding, Knirsch, Rehsted, Barthels og Søn, T. Ulrich, Reinhold Jensen og Ejgaard.

Patrouillen drog af Kl. 11 og holdt sig saa vidt muligt i Skovene langs Als Sund og Aabenraa Fjord. Flere Steder fik man Underretning, at Egnen kort i Forvejen var afsøgt af preussiske Kommandoer. Vejret var ubehageligt, det skylregnede uafbrudt. Efter 4 Timers Ridt ud og ind ad Smutveje blev der holdt en $\frac{1}{2}$ Times Hvil i en Bondegaard, 3: Hestene hvilede, thi Jægerne besatte Havehegnet for at kunne tage standsmæssigt mod et Angreb. Man var jo i Nærheden af Fjendens Forposter. Der viste sig dog intet fjendtligt, maaske fordi Gaarden netop var forladt af en Afdeling paa ca. 50 preussiske Ryttere $\frac{1}{2}$ Time tidligere. Riddet fortsattes og man undgik lykkelig de fjendtlige Forposter, takket være det slette Vejrlig.

Det sidste Stykke Vej til Aabenraa fulgte man Strandkanten, og her blev der Brug for Dragonerne. De maatte nemlig først gøre Front mod »Hekla« og Kanonbaadene, der havde begyndt at beskyde Kolonnen, dog uden at saare nogen — deres blanke Hjælme var jo det eneste, der adskilte dem fra de Itzehoe Dragoner, hvis Hjælme vare sværtede; derefter mod Byen, hvorfra et Par Delinger danske Dragoner rykkede ud. Jægerne vakte selvfølgelig Røre i Aabenraa, der nu var paa det rene med, at der

var kommet Hjælpetropper fra Sverrig-Norge. For at afvende Opmærksomheden fra Patrouillen, havde Vejviseren overalt med Flid udspremt det Rygte, at den var Fortroppen for »det norske Bjørnejægerkorps!« Det var nu blevet sent paa Aftenen, og baade Ryttere og Dyr maatte have Hvile og Føde. Byen var kun besat af en lille Afdeling Ingeniører. Efter nogle Timers Forløb kommer Flensborg-Petersen løbende og melder, at Preusserne ere under Fremrykning. For at vildlede, spurgte han om Vej til forskellige Steder, Jægerne sad op og red vest ud af Byen, men slog udenfor den ind paa Vejen til Hoptrup. Nogle Timer efter angreb Grev Waldersee Aabenraa fra alle Sider med 1 Bataillon og 1 Deling Rytteri. Han var Kl. 1 rykket fra Klipleve, og Rygtet om det paatænkte Angreb maa være ilet forud. Ved Hoptrup passerede Patrouillen Oberst Juels Forposter (Hovedkvarteret var i Haderslev), der paa dette Sted bestode af 3 Kompagnier af 3die Reserve-Jægerkorps, og 3 Escadroner, hvorimellem ogsaa de frivillige Husarer, alt under Oberst Benzons Kommando. Vejviseren afgav Melding og Patrouillen red til Sønder Vilstrup, $\frac{1}{2}$ Mil øst for Hoptrup, for at søge sig Kvarter. Klokken var 5 Morgen og man havde været 20 Timer paa Marche med kun et Par Timers betinget Hvile; derfor betænkte Jægerne sig heller ikke to Gange paa at trække de intet ondt anende Vilstrupperne ud af Sengene og selv indtage deres Pladser!

Da Hestene maatte have Ro den næste Dag, den 4de, kørte Kommandoen paa rekvirerede Vogne til Haderslev, for at faa nærmere Besked om Flankekorpssets Tilstand, og om Morgenen tidligt den 5te brød det op fra Sønder Vilstrup, for over Aabenraa at gaa samme Vej tilbage til Sundeved, som det var kommet; men nu var Egnen syd for Aabenraa spærret, og øjensynlig af større Styrker; Jægerne besluttede derfor at opsætte Forsøget paa at ride mellem de fjendtlige Forposter en Dags Tid, og for ikke at blive afskaarne, vendte de tilbage til Sønder Vilstrup. Vejviseren, der havde røgtet sit Ærinde, tog med Baad til Als. Fra Vilstrup hørte Jægerne om Eftermiddagen Kanonaden i Sundeved. De stode for øvrigt ikke i Forbindelse med Forposterne ved Hoptrup, men tilfældigt var én af dem redet derned om Aftenen og hørte saa, at man ventede fjendtligt Angreb, da der

hørtes stærk Vognummel fra Syd. Nogle af Jægerne skiftedes saa til at holde Forbindelse med Hoptrup. Kl. 11¹/₂ meldte Ordonnansen, at alt var parat til Afmarche fra Hoptrup, da man antog, at en stor fjendtlig Kolonne nærmede sig fra Syd-Vest og Kl. 12. at Forposterne gik mod Nord, da Pikettet ved Vartenberg Kro (der bestod af 1ste Husarescadron under Ritmester Brechwoldt) havde forladt sin Post.

Patrouillen red først ad Hoptrup til, men forandrede Beslutning, vendte om, og fulgte i Stedet for Vejen, der øst om Grødebøl fører ind til Chausséen mellem Aabenraa og Haderslev. Dette var et Held; dersom Troppen var kommet ind paa Chausséen syd for Grødebøl, saa havde den ved dette Sted lidt samme Skæbne som den frivillige Husarescadron, der brød igennem nordpaa og her blev beskudt fra Vejhegnene af von der Tann's Frikorps. Dette bestod af ca. 360 Mand og var i Nattens Løb kørt om i Ryggen af Forposterne ved Hoptrup over Vartenberg, som Ritmester Brechwoldt forlod, og Marstrup. Da Jægerne kom ind paa Chausséen, saa de en Del Heste komme galoperende uden Ryttere sydfra. De fangede nogle af dem, men var kort efter nær blevne redne over Ende af de frivillige Husarer, som kom i Karrière op ad Vejen og raabte: »Fjenden er i Hælene paa os!« De maatte nu et Stykke Vej følge Trop med Husarerne. Heldigvis havde disse lært Jægernes Uniform at kende om Eftermiddagen, da én af dem, som omtalt, havde været i Hoptrup, ellers havde der rimeligvis i Mørket vanket flere braadne Pander. Helt ublodigt gik Sammenstødet heller ikke af, thi en af Vagtmestrene ved de frivillige Husarer huggede i Forbifarten til en af Dragonunderofficererne, som fulgte med Patrouillen og som var staaet af Hesten for at tage sin Hovedbedækning op. Han blev, haardt saaret i Hovedet, bragt ind til Lazarettet i Haderslev.

I øvrigt skete følgende ved denne sørgelige Affaire: Mens de uøvede og til Dels uheldigt anførte Afdelinger, som havde staaet ved Hoptrup og under Tilbagegangen stødte sammen med von der Tann's Korps, splittedes og ad forskellige Veje søgte tilbage til Hovedkorpset, var dette ved Daggry draget nordpaa til Haderslev, for ikke at blive skilt fra den vestligere staaende »Cavaleribrigade« ved den formentlig stærke Fjendes Fremryk-

ning. Saa stort et Resultat naaede von der Tann ved sin Dristighed og vore Forposters, navnlig Ritmester Brechwoldt's, Mangel paa Conduite¹⁾).

Forinden dette Tilbagetog oplevede Jægerne denne Nat følgende Begivenheder, som vel vanskelig kunne tænkes, uden under de daværende Forhold: Da Patrouillen red op gennem Haderslev Gade, mødte den to Ryttere. Den ene, af imponerende og smukt Ydre, var en Englænder, Harrison. Han havde deltaget i de amerikanske Krige og kaldte sig General. Nu mente han, at der var »noget at gøre« paa denne Side Atlanten og tilbød det danske Krigsministerium sin Tjeneste. Enten denne nu blev modtaget eller ej, saa synes han en Tid at have fulgt »højre Flankekorps« med samt sin »Adjutant«, en Sproglærer, der gjorde Tjeneste som Tolk. Begge vare fantastisk kostumerede: Harrison med Løve paa Hjælmen og Epauletcantiller til Albuerne, »Adjutanten« i en Blanding af flere danske Uniformer. Da denne sidste, som Jægerne med Grund antog for dansk Officer, opfordrede Patrouillen til af »Generalen« at lade sig føre mod Fjenden, mente de ikke at kunne nægte dette, og med Englænderen i Spidsen drog den noget broget sammensatte Trop ned ad Hoptrup til. Tilsidst formerede Jægerne Kæde til Fods, men man naaede dog ikke Fjenden, som noget i Forvejen var kørt sydpaa. Saa bleve Jægerne kede af Legen, og »Generalen« maatte opgive sine ærgerrige Planer.

Da Patrouillen efter denne lille Ekspedition var vendt tilbage til Haderslev og vilde nordpaa, for over Fyen at komme tilbage til Als, fik den et nyt Stykke Arbejde. Nord for Byen, hvor Vejen var opfyldt af sammenblandede Kolonner af alle Vaaben, fik Jægerne nemlig Ordre af en Officer til at afsøge Terrainet mod Vest og dirigere de adsplittede Troppedele, de maatte træffe paa, ind paa Chausséen. Man parerede Ordre og skiltes, for i Timevis at ride rundt og udføre dette Hverv. Først senere

¹⁾ Som bekendt var von der Tann's Korps, hvis Eksistens skyldtes Oprørsregeringens Illoyalitet mod dens kommanderende General, yderst ilde anskrevet, og Prinsen af Nør kan i sine Optegnelser ikke finde Udtryk, stærke nok for sin Misfornøjelse med det, og anbragte det efter Hoptrup-Affairen, som han kalder „vanvittig dristig“, saaledes, at det ingen „Streger“ kunde gøre.

paa Dagen samlede Patrouillen i Christiansfeldt og skyndte sig at naa Kolding, for at komme bort fra højre Flankekorps; det havde Jægerne tabt Interessen for, eftersom det »rendte for Fjenden«. Det viste sig, at kun én Hest, som i Forvejen var i daarlig Stand, havde skæmmet sig nævneværdigt. Den næste Dag, den 7de, marcherede Kommandoet over Snoghøj til Assens, indskibede sig her den følgende Dag paa en Skonnert og naaede Hørup Havn den 10de om Morgenen. Ind- og Udslibning af Hestene var tidt besværlig: der blev lagt en Presenning under Bugen paa dem og saa bleve de hejsede ned i Smaafartøjerne med en primitiv Kran. Det hændte ogsaa, at en enkelt Hest faldt i Vandet og maatte svømme i Land.

Vi forlode Korpset den 3die Juni i Begreb med at overtage Sikringen af Broager Land. Medens 2den Escadron gik i Kantonnement i Broager By, afsatte 1ste Escadron straks Vedetter langs Noret med et Piket paa 2 Delinger ved Egersund, for at spærre dette og forhindre Overgang til Halvøen. Her laa tillige Korvetten Najaden og nogle Kanonbaade. Mellem dette afsides liggende Punkt og General Schleppegrells Kvarter i Dybbøl blev der skaffet Forbindelse ved »Kosakposter«, men alligevel blev Forposten paa Broager Land, og særlig ved Egersund, almindelig betragtet, om ikke som en Uriaspost, saa dog som særdeles udsat for at blive afskaaret ved et uventet Angreb. Halvøens Form indbød dertil, Forbindelsesvejen til vore andre Forposter var lang, Egnen næsten ikke til at overse for Bevoksning, og levende Hegn var der langs Vejene. De Tropper, der skulde til Egersund, sagde ogsaa gjerne »Farvel« med en særlig Betoning. Imidlertid stoledes Schleppegrell sikkert paa, at Rytteri kunde komme tilbage herfra; men Skæbnen vilde det anderledes.

Den 4de om Morgenen afløstes 1ste Escadron af 2den. Henad Aften viste der sig preussisk Infanteri langs Egersund, som kun er et Par Hundrede Alen bredt, og der blev ogsaa vekslet en Del Skud med Jægerne; ingen af disse blev saaret.

Befolkningen paa Broager var udpræget dansk, men enkelte Folk blev, med Rette eller Urette, beskyldt for at staa i Forbindelse med Fjenden, og

„Hekla“ beskyder „Bjørnejægerne“ ved Aabenraa den 3. Juni.

Indskibningen paa „Nøjden“ den 5. Juni.

dem bevogtede man selvfølgelig strængt. Denne Nat holdt f. Eks. Jæger Bøgvad Vagt over saadan en »Slesvig-Holstener«, som foregav at være syg — efter Instruksen i Mørke og med spændte Pistoler! Ved Parolen om Aftenen blev der sagt, at Vagten var frivillig, men ingen af Jægerne ytrede Lyst til »at lade sig snigmyrde«. B. meldte sig saa, og høstede senere den modiges Løn i Form af den gode Forplejning, hvormed »Spionens« Familie søgte at virke formildende paa den uvelkomne Indkvartering.

Den 5te Juni kom 1ste Escadron paa Forpost, 3die og 4de Deling ved Egersund. Vi ville foreløbig blive ved disse, for at se, hvorledes det gik dem i Løbet af Dagen.

Over Middag hørte Jægerne Skydning i Retning af Nybøl, men der kom ingen Ordre om at gaa tilbage, og de stode paa Relais-Linjen. Men omtrent Kl. 1¹/₂ kom en bereden Jæger, som hørte til Kosakposterne, sprængende med Ordre fra Hovedkvarteret om at retirere til Dybbøl, da Fjenden trængte stærkt paa. I et Nu vare de 45 Jægere, som stode ved Egersund, til Hest, og i skarp Trav ad Vejen til Skodsbøl, men kort efter mødte Troppen endnu en Jæger, som aandeløs raabte: »Vi ere afskaarne, Fjendens Husarer ere allerede med Blænkerne ved Skodsbøl«. Han kom egentlig med Ordre fra Baron Blixen om at paaskynde Tilbagegangen, men under Vejs havde han ved Smøl krydset de fjendtlige Husarer. De fleste vare paa det rene med, at der ikke kunde være Tale om at slaa sig igennem til Hest eller blot smutte forbi, da Fjenden var saa nær. Havde Jægerne, og navnlig de to Delingsførere, været bedre lokaliserede, vilde de vel nok have forsøgt at slippe bort langs Strandkanten. Flere vilde ogsaa forsøge at bryde sig Vej, men det blev forbudt som Galmandsværk. Forinden havde Jæger David dog besluttet sig til ikke at skillés ved sin prægtige Fuldblodshest for saa godt Køb. Han fortsatte Ridtet over Skodsbøl og Smøl i Karrière, uden at blive forfulgt af Fjenden, og paastod bagefter, at da han naaede Dybbøllund, havde »Dart« blot sagt »prust!«

Ved Egernsund laa Kanonbaadene og Najadens Fartøjer rede til at optage de afskaarne. I den Henseende havde Kaptajn Krenckel gjort Erfaringer. Medens Delingsførerne parlamenterede med Baadenes Besætning om at medtage Hestene, hvilket for Resten var umuligt, havde de fleste Jægere allerede aftaget Ridetøj og Bepakning og ladet Dyrene løbe, i det Haab, at Beboerne vilde redde dem. En halv Snes Jægere havde den fornuftige Tanke, at kyse deres Heste langs Stranden, skjult af Klinten, i syd-østlig Retning. Havde alle gjort dette, var muligvis kun faa Heste gaaet tabt. thi disse blev Dagen efter bragt ind til Sønderborg; de vare blevne indfangede af de flinke Folk i Egernsund.

Under Indskibningen forefaldt der en Del, i Forhold til Situationens Alvor, ret komiske Scener. For Eks. fortæller Jæger Achen følgende: han havde netop taget Bepakningen af Hesten og kyst den langs Stranden, da han faar Øje paa Underlæge Uldall, der aldeles modfalden staar ved Siden af sin afsadlede Hest og ikke opfattede et Ord af A.'s ivrige Henvendelser. »Ja, saa laaner jeg Hesten«, sagde Achen, svang sig op, tog Sadel og Bepakning paa Hovedet og red ud til en af Baadene. Men da han saa vilde skille sig ved Hesten lige saa flot, som han havde erobret den, afleverede han til almindelig Glæde Bepakningen i Søen paa den ene Side af Baaden. og sig selv paa den anden.

Beboernes Respekt for Herregaardsskytterne havde for Resten lidt et svært Skaar ved dette hastige Tilbagetog. Da Jægerne forlode Egernsund, vare Beboerne overbeviste om, at nu skulde de blive Vidner til en Kamp, som kunde udlette Indtrykket af 5te Bataillons Optræden for et Par Dage siden, da den uden Grund havde indskibet sig. — Jægerne havde en Vise paa Melodien »Lützows wilde Jagd«, som endte med Refrainet »Det er Danmarks ridende Skarpskyttekorps«. Den havde Beboerne lært af dem, og den sang Jægerne, da de rede af Byen — og nu gentog det fornædelige Tilbagetog sig! Dog, Aarsagen skulde snart retfærdiggøre det, thi kort efter at Jægerne vare komne om Bord, kom et Par Escadroner af det 3die preussiske Husar-Regiment susende ad Landevejen. Da de

mærkede, at de kom for sent, begyndte de en ivrig Jagt paa Hestene; nogle af dem vilde dog ikke lade sig fange. Den forudseende Kaptajn Krenckel havde i øvrigt »lagt i« til Husarerne, og saa snart de viste sig ved Stranden, fløj Granaterne dem om Ørerne, saa de skyndsomst forsvandt. En Times Tid senere kom en Deling af Køniginn-Husaren-Regiment, som hørte til Forbundstropperne, og samlede Resten af Hestene, som vare løbne ind paa Halvøen, 18 Stkr., saa hele Tabet blev 33. Baade Hallkett og Bonin havde nemlig haft Opmærksomheden henvendt paa den frem-skudte Postering, og haabede at afskære den ved en rask Fremtrængen mod Dybbøl. Da derfor Bøffelkoppel var taget og Halvøen afspærret, befalede Hallkett at en Escadron Køniginn-Husarer skulde afsøge dem; ved en Misforstaaelse blev kun 1 Korporal og 6 Mand sendt derved; dette blev Jægerens Redning. Tiden gik, inden Korporalen kunde melde om Forholdene og en større Styrke afsendes; denne kom først, da Preusserne havde været der. Det maa have været Korporalen og de 6 Mand, som Baron Blixens Ordonnans har antaget for Blækere.

Der var Fortvivelse mellem Jægerne over at miste de smukke Dyr; thi flot beredne vare jo de fleste; saadan skrev H. hjem: »I Tirsdags vare vi til Begravelse af dem, der faldt den 28de, hvorimellem Robertson af vort Korps; de kom alle i smukke Ligkister; det var sørgeligt, at tænke paa de stakkels Forældre og Koner og Sødskende, som nu forgæves vente paa deres kæres Hjemkomst. Vi vare alle alvorlig stemte — — —; men i Nat har jeg grædt for min Hest, saa bedrøvet er jeg; den var jo den bedste Traver i Korpsen og beundret af alle — — —; vi have nu i 5 Dage ikke været af Klæderne eller i Seng — — —«.

Efter nogle Timers Forløb kom Damperen »Christian der Ste« for at føre Jægerne til Sønderborg, hvor man havde indset, at de vare af-skaarne. Den næste Dag fik de fleste Reserveheste.

En menig Soldat, der var født paa Als og som faldt i Fangenskab den 5te Juni, skriver hjem om Befolkningens Beklagelser paa Flensborg-egnen og særlig om Stemningen blandt de mange pressede slesvig-holstenske

Rekrutter, som nok ikke vare ret paalidelige Tyskere. »Hertugen af Augustenborg gav mig en Speciesdaler, fordi jeg var hans »Landsmand«, og løj mig for, at Herregaardsskytterne havde ladet alle deres Heste i Stikken og selv vare flygtede ud i Vandet, hvor de, vadende til Halsen, havde arbejdet sig ud til de danske Fartøjer«.

I Broager By, hvor Korpset havde sine Kvarterer, saa alt saa stille og fredeligt ud ved Middagstid, som kunde det være en sjællandsk Landsby. Den stille og lummervarme Luft havde frembragt en almindelig Døsighed, og alle, der kunde, søgte Ly for den bagende Sol.

2den Escadrons Mandskab var netop kommet fra Forpost, havde sørget for Hestene og strakte nu Lemmerne i en vel fortjent Hvile og med behagelig Udsigt til den gode Middagsmad — saa lød det første, alarmerende Kanonskud fra Nybølkanten og fik i et Nu givet Tankerne en alvorligere Retning. Et Kvarters Tid efter kom Observationsposten paa Dybbøl Banke sprængende og meldte, at et Engagement mellem Forposterne var begyndt; Trompeternes Horn skingrede gennem Byen og enhver Tanke om Hvile og Mad som blæst bort — det gjaldt om at blive »feltmæssig«, faa sadlet op og naa Alarmpladsen saa hurtigt, som muligt. Midt i Travlheden saa man »Krudt-Jørgen« føre sin Kærre i fuld Firspring ud af Byen og i Retning mod Dybbøl. Han var ikke til at stoppe. »Krudtet skal reddes«, havde han sagt! Heldigvis var alle vel forsynede med Patroner.

Kl. 12³/₄ stod Korpset, med Undtagelse af Pikettet ved Egersund, samlet paa sin Alarmplads, hvor Vejen fra Hvilhøj Kro overskærer Vejen fra Sønderborg til Smøl. Kl. 1 modtog Baron Blixen-Finecke den Ordre fra General Schleppegrell, at Korpset skulde besætte en Stilling syd for Dybbøl By, tilligemed Underretning om, at den til Vagt ved Egersund kommanderede Halvescadron havde faaet Ordre til at trække sig tilbage. Baronen sendte dog en Ordonnans for endmere at paaskynde Tilbagegangen, da det blev meldt, at Fjenden trængte heftigt paa. Inden Korpset

var afmarcheret fra Alarmpladsen, hvor man havde oppebiet de forsinkede Jægeres Ankomst, overbragte Forpostkommandøren, Major Ræder, mundtlig Ordre til det om at besætte Vejen fra Dybbøl til Nybøl. Fra Bøffelkoppel Skov hørtes nu en hidsig Fægtning, som trak sig nærmere og nærmere. Korpset sad af, Hestene bleve af Dragoner og Oppassere ført til Sønderborg, og Jægerne kastedes ud i Kæde langs Hegnet, der løber parallelt med Skoven, ca. 300 Alen øst for den.

Forinden vi gaa videre, vil det være paa sin Plads, i Korthed at omtale, hvad der var sket i de foregaaende Timer. Wrangels Mening var, at kaste vore i Sundeved staaende Tropper, om muligt til Als. Dagen, den 5te, Kongen af Hannovers Fødselsdag, var valgt, for at kunne give Troppesamlingen Udseende af en Parade. Slesvig-Holstenerne, der ikke havde nogen videre høj Stjerne hos Wrangel, fik en Tillidspost som Reserve et Par Mil bag den øvrige Hær ved Aabenraa Vejen. Gardebrigaden blev sendt mod Aabenraa, for at dække mod Nord, medens selve Angrebet skulde udføres af to Kolonner. Vi følge foreløbig den sydligste af disse, bestaaende af Forbundstropperne under Hallkett, 6¹/₂ Batailloner og 1 Frikorps, 4 Escadroner og 14 Kanoner, i alt 5,000 Mand. Kolonnen rykkede Kl. 10¹/₂ fra Graasten over Adsbøl mod vor venstre Fløj, som bestod af 5te Bataillon, udbredt i Terrainet mellem Lundsgaard, over Nybøl Mølle, hvor der stod 2 Kanoner, til Nybøl By; 1ste Jægerkorps var under Fremrykning fra Stenderup for at afløse.

Den hannoveranske Brigade under Oberst Marschalk, som til Ære for sin Konge havde faaet Téten, trængte efter en Times Kamp vore nysnævnte Afdelinger tilbage gennem Nybøl. Men vest for Bøffelkoppel standsedes Hannoveranerne af 12te Bataillon, som var sendt frem til Understøttelse. I hened en Time kæmpede Bataillonen her mod Overmagten, indtil den endelig, angrebet i venstre Flanke af Frikorpset, i højre af et Batteri, blev nødt til at trække sig tilbage gennem Bøffelkoppel.

Netop som Bataillonen naaede den østlige Skovrand og under Fjendens Jubel kastedes ud af Skoven henimod det omtalte Hegn, var det beredne Jægerkorps formeret i Kæde, og Oberstløjtnant Morgenstjerne fik

Alarmeringen i Brøgger By den 5. Juni. — Baron Blixen-Finecke og Jans Ridekøngt.

Munthe-Morgensjærnes Stormangreb ved Boffelkoppel.

her en lige saa velkommen, som højst fornøden Understøttelse af henimod 200 udmærkede Skytter. I det samme ankom 3die Kompagni af 3die Jægerkorps. og i Spidsen for disse to Jægerafdelinger og en Del af 12te Bataillons 2det Kompagni udførte Morgenstjerne nu et Modangreb, som lykkedes. men som blandt andre kostede ham selv Livet. En tysk Beretning paastaar. »at Hannoveranerne allerede befandt sig i Ryggen paa Fjenden, da de »kaldtes tilbage til Skoven«, misfornøjede med, at denne gode Lejlighed til at gøre en Mængde Fanger, gled dem af Hænde!« Hvor vidt man tør tro dette. faar staa hen; i det mindste udtaler den samme Beretning, at »den tapre 12te Bataillon, i Forening med en Afdeling frivillige beredne Jægere. kraftigt tilbageviste de fra Skoven fremstormende Hannoveranere. og omendskønt den heltemodige Kommandør faldt, dødelig saaret, dog holdt Stillingen i 2 Timer, indtil Patronerne vare bortskudte!«

Omtrent Kl. 2 fik Hallkett Anmodning fra Wrangel om at standse sin Fremrykning. da Preusserne under Bonin endnu kun vare naaede til Sottrup; de hannoveranske Batailloner, som havde besat Skovranden, fik saaledes Lejlighed til at kølne deres Iver under den hidsige Skydefægtning, som de nu i et Par Timer maatte føre paa kort Hold med en riffelbevæbnet Modstander. Syd for Skoven udbredte det slesvig-holstenske Frikorps sig indtil Gaarden syd for Ravnhøj, saa at det var en ret udstrakt Linje, der skulde forsvares af den stærkt medtagne 12te Bataillon, der tilmed begyndte at mangle Patroner. De beredne Jægere havde fordelt sig i Bataillonens Skyttekæde og til højre for den laa det omtalte Jægerkompagni, der saaledes skaffede Forbindelse med vore andre Tropper, som kæmpede i Dybbøl. Et Kompagni af 13de Bataillon. der blev sendt frem til Forstærkning over Hvilhøj, stod i Reserve.

General Schleppegrell vilde vel under alle Omstændigheder have gjort Fjendens Fremtrængen mod vor venstre Fløj saa vanskelig, som muligt, men det er dog ikke uden Interesse at se, hvilke Motiver Generalen angiver at have haft til det sejge Forsvar i Stillingen ved Hvilhøj. I sin Rapport beskriver han først omstændeligt det beredne Jægerkorps's Stilling paa Broager og de Foranstaltninger, der vare truffene til dets Sikring for

det Tilfælde, at Forposterne skulde blive kastede tilbage paa Dybbøl; derefter hedder det:

»Fjenden gik stærkt paa, men 12te Bataillon og de frivillige Jægere fra Øerne holdt tappert Stand ved Udkanten af Nybøl Skov — — — paa-lidelig Efterretning om, at Detachementet ved Egersund var kommet tilbage, manglede. Det var mig derfor magtpaaliggende at holde denne Afdeling Tilbagegangen fri. Uagtet den almindelige Ordre om Tilbagegang til Slag paa Dybbølbjerg og uagtet en speciel Meddelelse fra den kommanderende General Kl. 2³/₄, om at Fjenden rykkede frem fra Nord, holdt jeg derfor Stillingen til Kl. 4 — — —«.

Imidlertid havde vore Tropper langsomt maattet vige gennem Vester Dybbøl, da de nemlig fra Vest blev angrebne af Forbundstropperne, fra Nord af den preussiske Kolonne. Denne bestod af 7¹/₂ Batailloner, 2 Escadroner og 16 Kanoner, i alt 6,500 Mand, og var brudt op Kl. 10 fra Ladegaard, ³/₄ Mil nord-vest for Graasten; paa Grund af den lange Marche i det lumre Vejr var den først naaet til Sottrup Kl. 1¹/₂. Saa var det, at Wrangel sendte Hallkett Bud om at holde lidt igen og give Preusserne Lejlighed til at vinde frem. Først Kl. 3 omtrent fortsattes Fremrykningen efter et langt Hvil. Kl. 4 var det lykkedes Preusserne, efter en haard Kamp, at udbrede sig over Vester Dybbøl, og saaledes ligefrem maskere den videre Fremrykning for Forbundstroppernes venstre Fløj, hvilket jo ikke kunde siges at være til Gavn for Samvirkningen mellem de to Kolonner.

Nu turde Schleppegrell ikke udsætte Tilbagegangen paa vor venstre Fløj længere, og Kl. 4 fik 12te Bataillon og det beredne Jægerkorps Ordre i saa Henseende. Tyske Beretninger give os det Vidnesbyrd, at denne Bevægelse blev udført »i god Orden«.

Fjenden fulgte øjeblikkelig efter. Friske hannoveranske Batailloner, som ikke havde deltaget i Kampen om Bøffelkoppel, blev nu førte frem. I Gaarden Dybbøllund satte de beredne Jægere sig en kort Tid fast, men det slesvig-holstenske Frikorps fordrev dem ved Stormangreb. Ved hvert

af de mange Hegn, som løbe mod Syd, mellem Flensborg Vejen og Vemmingbund, toge de beredne Jægere Stilling sammen med en Del af 13de Bataillons 3die Kompagni og 3die Jægerkorps's 3die Kompagni, og dækkede saaledes Tilbagegangen for 12te Bataillon, der havde forbrugt sin Ammunition og nu efter Ordre marcherede tilbage til Brohovedet, for at udhvile og danne Besætning dér. Medens de to Jægerafdelingers Linjer passerede Vester Dybbøl, dækkede et Kompagni af 13de Bataillon dem mod Nord ved at tage Opstilling langs Flensborg Vejen og herfra standse de fremtrængende Preussere.

Det beredne Jægerkorps havde under denne Kamp 1 død, nemlig Jæger Thaarup, der faldt, gennemboret af 3 Kugler, idet han letsindigt blottede sig i et Gab for at faa friere Skud. 6 blev saarede, derimellem Premierløjtnant Schumacher af en Kugle under Knæet, Forstcandidat Niels Spandet af en Kugle gennem det øverste af begge Laar, Grev A. Knuth ved et Kugleskud i Armen og Proprietær Constantin Brun gennem Nakken og Halsen.

»At Korpset«, skriver Baron Blixen-Finecke i sin Rapport, »i næsten 7 Timers uafbrudt Fægtning ikke har lidt et større Tab, maa, næst efter en heldig Skæbne, tilskrives Jægernes Dygtighed i at benytte Terrainet til Dækning«.

Da Forbundstropperne vare naaede i Højde med Frydendal Kro, fik Kampen en ny Karakter. Nu begyndte nemlig Batteriet Baggesen og 6 Kanoner af Bruuns Batteri at spille ind med fra Dybbølbjerg, og med saa godt Resultat, at, efter tysk Udsagn. »Ildens morderiske Virkning kun kunde formindskes ved at lægge sig plat ned og omhyggeligt dække sig bag Jordvolde«. Her styrtede Oberst Marschalks Hest, dræbt af en Kanonkugle. Et Saar, han samtidig fik i Hovedet, tilskrives et Skud af den beredne Jæger Constantin Brun. Da Korpset forlod en Stilling her, var han sammen med et Par andre bleven liggende ved Hegnet for at faa Lejlighed til at sende den Forræder, Hertugen af Augustenborg, en Kugle. Selvfølgelig maatte jo Hertugen findes i Fjendens Rækker! Da de saa Obersten falde, stormede Hannoveranerne løs paa de dumdristige Jægere for at hævne

Førerens Fald; paa kort Hold fik Brun et Skud gennem Nakkemusklene, uden at Halshvirvlerne dog beskadigedes. Under en Regn af Kugler bar Kammeraterne ham tilbage.

Medens vore beredne Jægere og de omtalte Afdelinger, hvormed de under Tilbagegangen vare blevne sammenblandede, hidtil kun havde haft med Hannoveranerne at bestille, saa holdt disse sig tilbage, saa snart Preusserne viste sig i den sydlige Del af Dybbøl By, og trængte ikke længere frem, end omtrent i Højde med Frydendal Kro, med Undtagelse af to Kompagnier, som en Tid fulgte og blandedes med Preusserne. Disse havde imidlertid bredt sig over Egnen fra Als Sund til Vester Dybbøl uden at kunne vinde ind paa Dybbølbjerg, hvorfra Batterierne Bruun og Baggesen, tilsidst ogsaa Jessens, tog de fjendtlige Afdelinger under Behandling, saa snart de viste sig sluttede indenfor Skudvidde. De preussiske Skyttelinjer strakte sig langs Vester Dybbøls Udkant; 6 Kompagnier af henholdsvis 20de, 2den, 31te og 12te Regiment gik over Flensborg Vejen og bredte sig ned til Stranden langs Hegnene, hvor der var Dækning for vort Artilleris Ild, for paa denne Maade at trænge ind mod vor venstre Fløj. Afdelingerne blev snart blandede ind mellem hverandre under den vanskelige Fremrykning gennem de tætte Hegn; ofte vare de paa Højde med vore, og tit var det ikke muligt at skelne Ven fra Fjende i den tætte Krudtrøg, som i det stille Vejr blev hængende i Hegnene. En Del af det beredne Jægerkorps, som under Tilbagegangen fulgte nærmest Stranden, kastede sig langs Hegnene, der føre mod Øst fra Vidiemosen, og standsede herfra Fjendens Fremrykning ved heftig Beskydning i Flanke og Ryg. Saa lod 9de Kompagni af 31te Regiment foretage Stormangreb, og for ikke at blive afskaarne, maatte Jægerne i en Fart søge langs Stranden, hvor de vare under Dækning af Ilden fra en Kanonbaad, og derefter op langs Hegnene foran Fjenden. Det beredne Jægerkorps blev stadig her paa vor yderste venstre Fløj under hele Tilbagegangen, som standsede ved Hegnene i Højde med Øster Dybbøl og i Linje med vore sluttede Afdelinger. Disse havde under den Artillerikamp, som nu udviklede sig, replieret sig fra Nord og Vest henimod Dybbølbjerg, hvor de standsede og vedligeholdte

Fægtingen med mindre Led, opløste i Kæde. Foruden Schleppegrells ovenfor nævnte Kommando var der ca. Kl. 4 trukket endnu fire Batailloner over fra Als.

Da Tilbagegangen sluttede, stod største Delen af det beredne Jægerkorps paa vor venstre Fløj, iblandet med en Deling af 13de Bataillon. To Kompagnier af denne Afdeling laa i Terrainet nærmest Flensborg Vejen med Resten af de beredne Jægere imellem sig. Bataillonens to andre Kompagnier og 3die Jægerkorps stod i Reserve længere øst paa ved Vejen.

Medens Artillerikampen udfægtedes, og den varede over 1½ Time, med det Resultat, at de fjendtlige Batterier, som havde ondt ved at finde dækkede Opstillinger, efterhaanden trak sig ud af Kampen med Tab¹⁾, havde den preussiske Angrebskolonne efterhaanden spredt sig over et saa stort Terrain, at Angrebet ligesom løb ud i Sandet.

Hefstigst var Fægtingen stadig syd for Flensborg Vejen, hvor Forholdene egnede sig fortrinligt til den Tids Kamp paa nært Hold. I to Timer gjorde de ovennævnte preussiske Afdelinger Forsøg efter Forsøg paa at kaste vore Skyttelinjer tilbage. De tyske Beretninger ere særdeles detaillerede i Beskrivelsen af denne Kamp, og fremhæve med Stolthed det personlige Mod, som her udvistes. Vi kunne altsaa med rolig Samvittighed indkassere en Del af Rosen for vore Jægers vedkommende, især da Fjenden her førte overlegne Stykker i Ilden.

Gentagne Gange blev der fra vor Side gjort Stormangreb paa Dybbøl By langs Vejen, men de bleve hver Gang tappert afslaaede. I flere af disse medvirkede de beredne Jægere, saaledes i ét, som udførtes af 13de Bataillon og 3die Jægerkorps, og hvorved Korpset havde et Par saarede, blandt andre Delingsfører Spandet. Dette Angreb blev udført kort efter,

¹⁾ Fjenden havde 4 Batterier med 30, vi 3 Batterier med 24 Kanoner. De vel bekendte, tyske Beretninger om de frygtelige, med Kanoner spækkede Dybbølskanser, hvortil vore Tropper gentagne Gange kastedes tilbage, ere kun Fostre af en livlig Fantasi. Vort Artilleri benyttede derimod Fordelen ved at være paa de „indre Linjer“ til at optræde som Tordenskjolds Soldater, og lod ingen gunstig Løjlighed gaa fra sig.

at Forbundstropperne vare afmarcherede Kl. 5¹/₂. De endte deres Fremrykning nord og vest for Frydendal Kro og overlod saa Resten af Arbejdet til Preusserne, »mens Legen var god«; de lod sig ikke i fjærneste Maade forstyrre af den Katastrofe, som blev Følgen heraf.

Det syntes nemlig at mangle paa god Forstaaelse mellem de to angribende Kolonner. Hallkett havde i over en Time holdt sit Fodfolk tilbage, og, da han forhørte sig om »Ordre« hos Wrangel, var denne imidlertid kommet paa det rene med, at hans Angreb ikke mere lod sig gennemføre, opløst, som det var, i Tirailleurfægtning paa en udstrakt Linje. Han gav derfor Ordre om almindelig Tilbagegang, men selvfølgelig varede det længe, før den blev bekendt ved den langt fremskudte højre Fløj, der endnu i en Time var indviklet i den hidsigste Fægtning med de nævnte Afdelinger paa vor venstre Fløj, og som desuden yderst nødig opgav Haabet om at vinde Terrain.

Uheldigvis for Preusserne havde vor Overkommando netop fattet Beslutning om at tage Offensiven samtidig med deres Tilbagegang. Der var jo al god Grund hertil: det fjendtlige Artilleri ude af Sagaen. Hallkett paa Hjemvejen og Preusserne spredte over hele Eggen.

Fremrykningen begyndte omtrent Kl. 6¹/₂. Det beredne Jægerkorps fulgte for største Delen med Garden og 4de Bataillon, som i sluttet Orden brød frem langs Flensborg Vejen gennem de Afdelinger, som havde udført det før omtalte Stormangreb. Resten af Korpset fulgte en anden Kolonne, bl. a. bestaaende af 6te Bataillon, der gik frem nord for Vejen. De tapre preussiske Kompagnier vilde imidlertid ikke med det gode opgive Fordele, som de saa møjsommeligt havde vundet og bede alvorligt fra sig, mens de Skridt for Skridt trak sig op mod Vester Dybbøl. En preussisk Officer skriver: »Krudtrøgen skjulte undertiden helt de danske Linjer syd for Flensborg Vejen, og til andre Tider styrtede de frem mod os uden at bekymre sig om Dækning«. Arrièregården forsvarede liver Tomme Jord. At gaa nærmere ind paa Detaillerne af denne sidste Del af Kampen er for Herregaardsskytternes vedkommende umuligt. Dette lille Korps forsvandt selvfølgelig i Mængden af Afdelinger, der allerede vare blandede sammen.

I Hovedsagen fulgte de Garden og 6te Bataillon. Særlig blodig var Kampen om Dybbøl Kirkegaard, der blev erobret ca. Kl. 8 og hvor Arrieregarden havde sat sig fast for at dække Tilbagetoget mod Sottrup og Stenderup; det 12te Regiments 1ste Bataillon mistede saaledes her 7 Officerer og 40 Underofficerer og menige, et stort Tal efter de Tidens Forhold.

Ved Mørkets Frembrud, omtrent Kl. 9, standsedes Forfølgningen henimod Sottrup, og her gik Preusserne i sammentrængt Bivuak; de ventede fornyet Kamp og tilbragte en kummerlig Nat uden Føde og Forfriskninger; Garden og Slesvig-Holstenerne bleve hidkaldte. Forbundstropperne havde allerede i Tide indrettet sig hyggeligt i Nybøl.

For saa vidt kan det gjerne indrømmes Tyskerne, at de »bivuakerede paa det vundne Terrain«, men Feltmarskalk Moltke's Ord, »at de danske ikke uden Grund betragtede den 5te Juni som en Sejrens Dag«, rammer dog muligvis nærmere Sandheden.

De 3 af vore Batailloner, som ikke havde deltaget i Kampen, indtog en Forpoststilling fra Nybøl Nor foran Stenderup og Ragebøl.

Den 6te Juni stode begge Hære afventende, den 7de gik Fjenden tilbage i sine Kantonnementer.

Disse Kampe i Sundeved skaffede de beredne Jægere en grundmuret Popularitet i Hæren.^{*)} Hidtil skyldtes denne Stemning jo mest en let forklarlig Respekt for de riffelbevæbnede¹⁾ og dygtige Skytter, blandet med Agtelse for, at de deltog frivilligt; men nu havde saavel Officeren, som den menige Mand faaet Beviserne for, at det tillige var modige og udholdende Soldater; den bedste Maalestok ere Brevene fra hin Tid, som udtale, at deres blotte Tilstedeværelse øvede en god Indflydelse paa Tropperne. De menige nærede blind Tillid til dem og »kappedes om at faa dem imellem sig«.

¹⁾ Først efter den 10de Juni blev Jægerkorpserne til Dels forsynede med Taprifler.

Taktiken var jo i 1848 endnu den sluttede Ordens; kun Jægerkorpserne vare uddannede med Terrainet for Øje. Men Herregaards-skytterne havde fra Ungdommen, som øvede Jægere, en særlig Færdighed i Terrainbenyttelse. Skønt Korpset maaske i disse Dage var nok saa meget i Ilden, som nogen anden Afdeling, havde det derfor ogsaa kun ringe Tab. Med alt Forbehold kan man nok antage, at dets Optræden under Felttoget har virket med til vor Hærs Uddannelse paa dette Omraade.

Hvad det historiske angaar, er Mindet om Korpset for disse Dage særligt knyttet til 1ste Jægerkorps og 12te Bataillon. Den Lykke, der blev Korpset til Del, at komme i rette Tid til Undsætning i den berømmelige Kamp mod Overmagten ved Bøffelkoppel, og senere at kunne dække den haardt trængte 12te Bataillon under dens Tilbagegang, vil uadskilleligt knytte Erindringen om det til denne sidste Afdeling.

For øvrigt havde Korpset ogsaa henvendt Fjendens Opmærksomhed paa sig. Bønderne i Sundeved hørte stadig de vigende Tropper sige, at »Graahattene« skød fordømt godt, og Fangerne spurgte gjerne ivrigt efter dem. Den 28de Maj vare de bleve antagne for Svenskere.

Baron Blixen-Finecke skriver den 6te Juni:

»Haffner var den Dag i Sønderborg, saa jeg førte begge Escadroner; Grev Ahlefeldt førte min. Jeg fulgte næsten hele Dagen General Schleppegrell, den modigste gamle Herre, jeg endnu har set; Soldaterne tro, at ingen Kugle kan træffe ham, og jeg maa tilstaa, han rider omkring i Slaget, som om han ogsaa troede derpaa. Naar en Kanonkugle suser rigtig tæt forbi, ser han saa fornøjet ud. Baade min »Robuste« og »Cerito« vare i Brug fra 10¹/₂ Morgen til 10 Aften, uden at faa det mindste; jeg laante Generalen »Cerito«, da hans egen Hest blev træt — — —. Det var en herlig Dag for Arméen og med Stolthed var man Soldat. Men, naar man ser, hvad vi derved have udrettet og paa den anden Side det Blod, der er flydt, kan man ikke andet end sørge over dette sidste — — —.

Tabet af de mange Heste var naturligvis en Kilde til stor Sorg. Baron Blixen-Finecke gjorde Forsøg paa at købe de bedste tilbage gennem Parlamentær, men forgæves. En kostbar Hest, som tilhørte Oberst Specht

og som Jægerne havde fanget den 28de Maj i Bøffelkoppel, blev af vor Overkommando tilbagesendt uden Vederlag.

Nogle Dage efter den 5te Juni gik Rygtet, at endnu nogle Heste skulde være indfangede ved Egersund, og Jægerne A. Mourier-Petersen og Brøndum bad om Lov til at foretage en Ekspedition derud. De fik Tilladelsen, og Major Ræder, Forpostkommandøren, instruerede dem om Forsigtighed. Heste fandt de ingen af, men det kunde nær være gaaet galt for dem. Krigerdjævelen var nemlig faret i Brøndum, og i den Grad, at han med Vold og Magt vilde begaa en meget ujægermæssig Handling, at skyde et Stykke Vildt »i Sædet!« Det var en uskyldig, intetanende, tysk Skildvagt, som soled sig paa den anden Side Egersund. Brøndum lagde an, og M.-P. bad og truede, for at faa ham bort fra hans fortvivlede Forsæt; det varede meget længe, før han blev overbevist om, at hans Forehavende var andet og mere end en almindelig Pürschgang, at det var overlagt Mord!

Om sine Indtryk af Kampen den 5te Juni skriver én af Jægerne et Par Dage senere, den 7de: »Ja, nu véd vi jo, hvad det vil sige, at spille Tærninger om Liv og Død, som man jo paa en Maade gør i Kampen. Interessant er det at have været med til sligt, naar man slipper helskindet fra det. Men derfor er det dog lige rædselsfuldt og tillige vanærende for Menneskeslægten, at den ene saaledes praler af og glæder sig over, at have massaceret og lemlæstet andre Mennesker. Forunderligt er det, at det, der, naar man staar uden for det hele, forekommer én gyseligt, i Kampens Øjeblik ikke rører én det allermindste. Man ser med den største Ligegyldighed paa, at en Kanonkugle lemlæster en 7—8 Mand og hører, uden at ynkes derover, de saaredes Jamren. Det er som en Rus! Er det ikke til at blive gal over, at Menneskene ere saadanne Uhyrer? De danske Soldater ere overmaade raske og modige. Jeg har ogsaa set dem blive vilde i Kampen og myrde uden at ville give Pardon — men dog græd de som Børn ved Begravelsen forleden — — —«.

»Ja«, siger en af de gamle Herregaardsskytter en Aften, som Samtalen i nogen Tid har drejet sig om de forskellige Aflangningsmetoder

overfor stort Vildt, »den, der ikke har deltaget i en Fægtning, gør sig ingen Forestilling om de Udbrud af Lidenskab, man bliver Vidne til, Side om Side med de smukkeste, opofrende Handlinger. Hvad skal man sige om at fange et Menneske af? Og dog saa jeg saadan en Bersærk af en Kastelsjæger — det var for Resten en Kulsvier — tage en Mecklenburger paa Bajonetten som det kunde være et Knippe Kvas. »Jeg forsikrer, det morer mig ligefrem at se ham sprælle«, sagde han, det Umenneske; og det værste var, at han mente det, for han straaled af Glæde!»

Natten efter Kampen tilbragte Korpset paa Sønderborg Ladegaard, hvorfra 2den Escadron Dagen efter gik i sit tidligere Kantonnement, Sunds- mark; den 7de blev den indkvarteret i Jestrup. 1ste Escadron kom den 7de om Aftenen til Adserbolig (Asseballe) og Almsted. Indtil den 16de Juni rykkede kun en Deling ad Gangen over paa Forpost i Sundeved.

Det var en nok saa magelig Tilværelse, og aldrig førte Jægerne behageligere Feltliv end her hos de gæstfri Alsinger. Lejlighedsvis pürschede man et af Hertugens Daadyr eller fik sig en lille Dans. »Dog«, skrev en smuk, ung Jæger hjem til Kæresten, »Du maa endelig ikke tage Dig det for nær med de sønderjydske Bønderpiger, for det gaar ikke saa varmt til, som Du tror. Det er nu en Gang Skik og Brug her, at Pigerne kysse Soldaterne, naar de skal ud og slaas; men som forlovet er jeg naturligvis fritaget herfor, om ikke mine voldsomme Knebelsbarter desuden forhindrede mig deri (de skal nok forsvinde, før jeg kommer hjem). Din Trusel om at tage Revanche kan Du derfor spare Dig, min Engel, saa meget mere, som jeg véd, at de Ungkarle, som nu ere hjemme, ikke ere værd at kysse — imellem os sagt, for ikke at ærgre dem alt for meget — — —«.

Nogle af Jægenes Breve til Hjemmet, baade i denne Periode og under det tidligere Ophold paa Fyen, udtrykke ret godt den Stemning, der var raadende i Hæren: Kærlighed til Fædrelandet og Lyst til at blive ført mod Fjenden for at stride for dets Ret. Saa snart der blot en kort Tid har været Ro, hedder det, at Uvirksomheden er sløvende og kedsommelig. Skønt Aviser og overhovedet officielle Meddelelser vare Sjældenheder, be-

dømmes Forholdene dog i det hele ganske rigtigt. Midt i Juni skriver en af dem saaledes, at vi sikkert kun have os selv at stole paa; den saa meget omtalte Hjælp fra vore Naboer — den havde jo bl. a. ytret sig ved, at et lille svensk Korps faa Dage forinden var ankommet til Fyen — bliver sikkert indskrænket til diplomatiske Overenskomster, saa at kun de Svenskere og Nordmænd, som træde ind i vore Geledder, virkelig bringe Hjælp.

Korpset fik ved denne Tid sit Kontingent fra Sverrig, to Upsala-studenter, Ångstrøm og Edholm.

Efter 5te Juni-Slaget indtraadte der for begge Hære en forholdsvis uvirksom, afventende Tilstand. General Wrangel paa sin Side troede, at vi vilde angribe ham i Forening med et stærkt svensk Hjælpekorps, og forblev derfor foreløbig concentreret i en Stilling ved Bov. General Bülow, der med sin Brigade var bleven overført til Nørrejylland, paa Grund af den uheldige Hoptrupaffaire, og havde afløst Oberst Juel som Chef for Tropperne dér, rykkede straks ned i Sønderjylland, som Obersten havde forladt, og besatte Haderslev den 10de Juni. Da det var blevet General Hedemann forbudt at gaa angrebsvis til Værks, samlede han i de følgende Dage næsten hele Hæren i Nordslesvig, for dog i det mindste at kunne præstere et Forsvar af Halvøen; det meste af Haderslev Amt blev besat; Sundeved blev fra nu af kun observeret af en mindre Styrke.

Den 16de Juni blev 1ste Escadron beredne Jægere forlagt til Vollerup og Dagen efter førte »Gejser« den til Snoghøj; den blev indkvarteret i Erritsø.

2den Escadron fik den 17de Kvarter i Lambjergskov ved Hørup Hav og blev den 19de ført til Snoghøj. Korpset stødte til Hovedarméen den

20de, idet 1ste Escadron denne Dag fik Kvarter i Vonsild, 2den Escadron i Dalby. Næste Dag blev Korpset skudt frem til Sjølund, Grønninghoved og Vejstruprød.

Arméen laa i disse Dage concentreret i Egnen øst, syd og vest for Christiansfeldt med Forposter over Haderslev og Hammelev mod Nord-Vest. Fjenden stod indtil den 27de Juni i Egnen vest for Sundeved.

General Hedemann skulde strængt holde sig til Defensiven og maatte heller ikke udsætte sig for en afgørende Fægtning; vor Politik var jo yderst forsigtig. For Øjeblikket skulde vi nu forholde os rolige, fordi den svenske Konge havde sendt en Officer til Berlin for at føre Forhandlinger om Vaabenstilstand. Det var den Mus, som Bjærget fødte; mere gjorde Sverrig ikke — jo, det lod os underholde de Regimentter, som vare overførte til Fyen, og som ikke maatte anvendes uden for Øerne — dér var der ingen Brug for dem, uden til Høstarbejde. Havde de skandinaviske Fællesfølelser faaet et lidt mere praktisk Udslag, kunde Krigen været endt samme Aar.

Den 26de rykkede Korpset paa Forpost foran Hammelev mellem Stævning Dam og Haderslev Dam og blev her til den 28de. Hestene blev efterladt i Moltrup og Rovstrup, $\frac{1}{2}$ Mil nord for Haderslev. Baade den 26de og 27de ventede man Angreb paa Forposterne; der blev bragt Meldinger fra Tid til anden om fjendtlige Troppeafdelinger paa Vogne. Forpostkommandøren, Major Ræder, udtalte, at han havde anmodet om at faa Herregaardsskytterne derned, fordi deres Medvirkning straks satte Liv i de andre Tropper.

Korpset laa de to Nætter i en Stilling foran Tyrning Mølle, og længtes efter igen at komme i en ærlig Fægtning, men Angrebet udeblev, og Jægerne rykkede atter i deres Kantonnement den 28de om Eftermiddagen.

Den 29de blev Korpset kommanderet til at afsøge nogle Skove, som rigtignok laa bag vore Forposter, men som alligevel blev mistænkte for at huse Friskarer; disse kunde jo ganske vist ikke være komne gennem

Luften, men man troede nu én Gang, at de var der, og det var nok — der maatte, som saa ofte før, gøres noget for at berolige Gemytterne!

Paa denne Dag fuldførte Wrangel sin Opmarche i Sønderjylland. Han var kommet paa det rene med, at han intet havde at frygte af Svenskerne. Preusserne naaede Omegnen af Skrydstrup, de øvrige Tropper Egnen syd for Hænnelev. Det var Hensigten, at tvinge den danske Hær til Slag den næste Dag.

Vore Forpostkompagnier foran Haderslev, der bleve kastede tilbage til den forberedte Stilling ved Fjorden og Byen, stode Eftermiddagen igennem i en henholdende Fægtning med Fjendens højre Flankekorps.

Adlydende Parolen, at undgaa et afgørende Slag i denne for en Fægtning uheldige Egn, maatte vor Hær i Løbet af Natten til den 30te trække sig nord for Grænsen — en tung Gang for de fleste!

De beredne Jægere antog, at der blev leveret en større Fægtning i Haderslev Egnen, og da de kom hjem fra den oven omtalte Ekspedition, bad de derfor indstændigt Overkommandoen om at maatte blive førte mod Fjenden. De fik Ordre til at staa marchefærdige, og Kl. 3 om Natten kom der Bud: Korpset skulde gaa over Grænsen og indkvarteres i Bølling, 2 Mil nord-vest for Kolding.

Alt forenede sig nu for at gøre Feltlivet saa trættende og kedkommeligt, som muligt. Vejret havde den sidste Halvdel af Juni været regnfuldt og koldt, og anderledes blev det ikke i Juli. Indtil den 10de i denne Maaned stod Korpsset i stærkt sammentrængt Kantonnement i Bølling. Hestene vare opsadledede om Natten, og den halve Styrke stadig paa Forpost eller ude som Patrouiller. Det var en stræng Tjeneste; »men«, som en Jæger skriver, »vi ville ikke beklage os, naar vi blot vidste, at det gik fremad igen; men, saa snart de — — Tyskere rykke frem, skulle vi retirere, og saaledes gaar det nok, til vi naa Skagen. Vi ønske blot, at vor Armée vilde prøve den ulige Kamp: Gud véd, om ikke vor Forbitrelse kunde veje op mod deres større Antal!«

Krigscommissair Voss ankom til Arméen den 4de Juli for at undervise i Brugen af Brandraketter, og han begyndte hermed ved det beredne Jægerkorps.

Fra den 11te til den 17de stod 1ste Escadron i Alarmhus i Skovmøllen i Kolding, og 2den Escadron paa Dyrehavegaard. Escadronerne skiftedes i denne Tid til at udføre Vedtjenesten syd og vest for Kolding langs Aaen og de langt udgaaende Patrouilleringer, som strakte sig op til Fjendens Forposter. Det var ganske vist forbudt vore Forposter at indlade sig i, eller blot give Anledning til Fægtning, men den Mening var almindelig udbredt, at det ikke vilde være Overkommandoen ukært, om Fjenden lod sig forlede til at overskride Grænsen.

Det var en endnu mere anstrængende Tjeneste, end i den foregaaende Uge. Siden den 26de Juni havde Jægerne ikke været af Klæderne, som Dag og Nat bleve gennemblødte i det sludfulde Vejrs — Nattelejret havde

Constantin Brun ved Frydendal Kro den 5. Juni.

Overfaldet ved Sjolund den 1. August.

været lidt Svinefjer i en Lade eller en Bunke Hø ved Bivuaken. Alligevel foretrak man at staa yderst mod Fjenden; det gav dog lidt Afveksling ved Spændingen og Ansvarret, som fulgte med, og saa glemte man de vaade Klæder.

Fjenden turde heller ikke gaa angrebsvis frem. Preusserne bleve lagte omkring Christiansfeldt, Slesvig-Holstenerne i det vestlige Nordslesvig, for at deres betrængte Brødre i denne Del af Sønderjylland ogsaa kunde faa Lejlighed til at beklage sig for dem, og Forbundstropperne i Sundeved.

Fra den 14de til den 24de Juli blev der paa Bellevue, syd for Kolding, ført Forhandlinger om Vaabenstilstand mellem de to Overkommandoer. Sagen var jo følgende: Preusserne ønskede virkelig Ende paa Krigen, og man havde søgt en Mægler; England viste sig ikke egnet dertil og Rusland svarede, at det betragtede Tysklands Adfærd som et Overfald. Derimod lykkedes det ved Sverrigs Mellekomst at tilvejebringe Overenskomst om en Vaabenhvile paa 3 Maaneder; Hertugdømmerne, undtagen Als og Altona, skulde rømmes af alle Tropper, undtagen de, der hørte hjemme dér, hvilke skulde sættes paa Fredsfod. Kongerne af Danmark og Preussen — den sidste handlede baade for sig selv og det tyske Forbund — underskrev Overenskomsten; men det var aftalt, at den skulde betragtes som afsluttet mellem de kommanderende Generaler. Disse havde altsaa uden videre at anbringe deres Navne under Dokumentet, skulde man tro. Men det passede ikke Wrangel. Han varetog jo ikke alene Preussens, men tillige det tyske Forbunds Interesser; og med dem og Stemningen i Tyskland i Ryggen vovede han at trække Underhandlingen ud, ved at fremkomme med nye Fordringer, der vare opstillede af det tyske Forbund og Oprørsregeringen. Imidlertid følte den preussiske Regering, at den stod ene, og Wrangel fik hemmelig Befaling til ikke at underskrive det Dokument, der bar hans Konges Navn!

Mens Forhandlingerne paa Bellevue stod paa, var der Vaabenhvile, og i denne Tid blev vor Hær lagt op i Stillingen ved Vejle, som var det sydligste Punkt, hvor man kunde modtage en Kamp; Forposterne bleve ved Grænsen.

Fjendtlighederne fortsattes, men uden nogensomhelst Energi. Wrangel turde ikke overskride Grænsen af Frygt for vore saakaldte allierede, og vi vare ikke stærke nok til at udføre et Angreb.

Den 18de Juli, da alt tegnede fredeligt, blev det beredne Jægerkorps lagt op til Daugaard og fik i en Uges Tid Hvile og Ro. Det viste sig for Resten, at hverken Heste eller Mandskab fejlede noget — Trainingen var foregaaet tilpas gradvis.

Den 22de deltog Korpset i Revuen for General Hedemann ved Store Grundet. Alle dets Officerer vare om Aftenen indbudte til Festmaaltid og Bal i Vejle.

Efter 2 Maaneders Sygdom og Fraværelse var Ritmester Haffner atter kommet til Stede, og den 25de Juli foreslog han Korpset, at en Del af det skulde lade sig hjemsende, »da der sikkert i en nær Fremtid vilde blive afsluttet Vaabenstilstand«. Omtrent 40 af Jægerne fik ogsaa allerede i disse Dage Permission; den endelige Reduction, hvorved endnu 75 afskedigedes, fandt først Sted den 5te August.

Efter en Samtale med Ritmester Haffner i Vejle foreslog Oberst Tscherning den 26de Juli General Krogh, som Dagen før havde faaet Overkommandoen, »at træffe saadanne Foranstaltninger, som kunde gøre Korpset mere skikket til at fuldbyrde den Tjeneste, som er dets egentlige Formaal; med Dygtighed at bruge Skydevaabnene, uden dog at afstedkomme den store Bekostning, som det nu gør baade for Personerne og Staten«. »Det forekommer mig«, skrev Ministeren videre, »som Erfaring allerede har vist, at Skytter af saa udmærket Beskaffenhed med Hensyn til Brugen af Skydevaabnene og saa lidt skikkede til Krigsføring med skarpe Vaaben, ikke bør holdes sammen i sluttede Korps. Ligeledes synes Erfaring at

have vist, at Rideheste som Transportmiddel ere baade kostbare, byrdefulde og til Hinder for Korpsets rette Anvendelse; Ministeren foreslog dernæst, »at opløse hele Korpset i Delinger paa ca. 20 Mand under en Førers Ledelse, forsyne hver enkelt Afdeling med 2 à 3 Færdselsvogne til at føre deres Bagage og vekselvis befordre Folkene. En saadan Afdeling skulde da annekeres et Jægerkorps, en Infanteribataillon, maaske forsøgsvis til et Batteri eller et Cavaleriregiment, hvorfra den skulde modtage Ordre og Forplejning. Ved Arméens Stab skulde findes 1 à 2 af Korpsets Officerer, der beholdt et Tilsyn med dem for at varetage deres specielle Tarn og vedligeholde Forbindelsen mellem dem og den bestaaende Udrustningskomité. Hestene til Trainet kunde findes mellem Korpsets Heste, Seler og Vogne købes i Jyllands Byer og paa Landet«.

Som det ses, den samme Tanke, som Ministeren var fremkommet med i Maj, kun nærmere udviklet; det er indlysende, at en saadan Ordning, gennemført fra første Færd, vilde have været heldig i økonomisk Henseende og sparet megen Ulejlighed med Transport af Heste etc. Men lige saa sikkert er det, at den, stillet som Betingelse fra Begyndelsen eller paa et tidligt Tidspunkt, øjeblikkelig vilde have reduceret Korpset ganske betydeligt. Dets Medlemmer vilde optræde som et samlet Korps, og følte sig, hvad S sammensætningen angik, ikke uden Grund som en Éliteafdeling — og de vilde være beredne; to Indrømmelser, som de mente, man kunde gøre dem i Betragtning af de Ofre, de bragte, og deres Iver i Tjenesten.

Medens disse Forhold bleve drøftede og man søgte at finde en Løsning, der kunde tilfredsstillende alle, kom Korpset atter efter den 10 Dages Vaabenhvile paa Forpost ved Kolding. Forinden var det den 27de bleven præsenteret for Oberst Nielsen, der var bleven ansat som Inspektør for Cavaleriet.

Den 29de laa Korpset i Bramdrup og Escadronerne skiftedes i Dage indtil den 5te August til at udføre Vedettjenesten paa den tidligere nævnte Strækning; 1ste Escadron indkvarteredes paa Petersborggaard, 2den paa Dyrehavegaard.

Fra nu af indtil Vaabenstilstanden bestode de aktive Krigsforetagender kun i Patrouilleringer og nogle faa større Rekognosceringer. Forpostkommandøren i Kolding, Ritmester Hegermann-Lindenchrone, havde faaet Underretning om, at den fjendtlige Forpostlinje skulde være trukket noget tilbage og Eggen mellem Christiansfeldt og Kolding forladt. For at faa Vished herom, udsendte han den 1ste August et Recognosceringskommando, som bestod af 16 beredne Jægere og 16 Dragoner under Løjtnant Feddersen. Eggen nord for Sjølund var forladt af Fjenden, og Beboerne mente, at Forposterne stode $\frac{1}{2}$ Mil sydligere. Patrouillen rykkede dog lidt forsigtigere frem; noget syd for Byen stødte Forspidsen paa et Par fjendtlige Husarer; de skød og galoperede tilbage. Feddersens Kommando forsølger og opdager en Feltvagt af preussiske Husarer i Færd med at stige til Hest. Herregaardsskytterne fyre og Dragonerne hugge ind; det hele var forbi paa faa Øjeblikke. 3 Husarer bleve skudte og 1 fanget; man fik kun fat paa en af Hestene. Patrouillen skaffede Vished for, at Fjendens yderste Forposter stode lidt nord for Linjen Taps—Vejstrup.

Jægerne fik ved denne Lejlighed en lille Opvejsning for Tabet af de 18 Heste, som de samme Husarer havde taget fra dem den 5te Juni. Man var saa glad over dette lille Held, at der blev skillinget en mindre Sum ind til den fangne Husar.

Dagen efter konstaterede nogle andre Recognosceringskommandoer, som gik frem længere vesterpaa, at Frørup og Steppinge vare de nordligste Punkter, som Fjenden havde inde. I den sidstnævnte By laa 1 Kompagni og 1 Escadron Kyradsrerer.

Men den 5te August meldte en Patrouille, som var sendt ned mod Sjølund, at den var stødt paa en Afdeling fjendtlige Husarer. Løjtnant Feddersen red ud for at opsøge disse med et større Kommando Dragoner. Kort efter kom der Melding til Kolding, at der var set fjendtligt Infanteri nord for Vonsild. Ritmester Hegermann-Lindenchrone lod da det beredne Jægerkorps rykke ud til Fods til Undsætning for vort Cavaleri. Lidt uden for Byen mødte Jægerne Løjtnant Hegermann-Lindenchrone, der havde faaet Hesten skudt under sig kort i Forvejen. Han meddelte, at et fjendtligt Jægerkompagni var rykket frem til noget syd for Bellevue. De beredne Jægere formerede Skyttekæder, men Fjenden trak sig tilbage, og det kom ikke til Fægtning. Sandsynligvis har det været Dækningskommandoet for en dristig Fouragering.

Da Fjenden, som det nu havde vist sig, holdt det nordligste Sønderjylland svagt besat, blev en større Del af vor Armée atter ført ned til Grænsen den 6te August. Meningen var, at der skulde udføres større Recognosceringer for at forhindre Fjenden i at fouragere, eller ogsaa tvinge Wrangel til at concentrere sin Armée nordligere, dersom han vilde hævde Besiddelsen af Egnen; dette sidste var ham alt andet end behageligt, da han stadig ansaa sine Tropper i Sundeved for truede fra Als.

Den 5te August blev der saa ved Daugaard afskediget saa mange af de beredne Jægere, at der i alt var 112 tilbage. Disse blev samlede i én Escadron, som inddeltes i 4 Delinger. Ved hver af disse blev ansat en Delings- og en Underdelingsfører. Vedtegningen paa Medlemslisten giver Oplysning om, hvem der blev tilbage.

1ste Deling blev underlagt Schleppegrells Brigade (Flankekorpsset), 2den Cavaleribrigaden (Oberst Juel), 3die Ryes Brigade og 4de Moltkes.

En bestemt Afdeling under Brigaden sørgede for Delingens Forplejning, Indkvartering og for Meddelelse af Befalinger. For Lønning og Beklædning sørgede Adjutanten ved Korpset, Ritmester Grevenkop-Castenskiold, og Regnskabsføreren; begge bleve ved Hovedkvarteret.

Personalet af Mellemstaben og Understaben, som ogsaa det fra Arméen afgivne Mandskab, nemlig Dragoner, Sygebærere og Trainkuske, afgik samtidig til Hovedkvarteret, dog med Undtagelse af:

1. Overlægen og Kvartermesteren, som vare hjempermitterede, den sidste for at søge Ansættelse som Løjtnant i Cavaleriets Reserve.

2. Et Antal Dragoner, Trainkuske og private Oppassere, hvoraf hver af Korpsets tjenestegørende Officerer, saavel som 2 saarede og 1 syg Officer fik en Oppasser.

3. 2 Trainkuske, som bleve ved Korpsets Krudtkarre og Regnskabsførers Vogn. Til disse Køretøjer beholdt Korpset 4 kgl. Trainheste.

Til Hovedkvarteret afleveredes endvidere det Materiel, som var stillet til Korpsets Raadighed af Krigsministeriet.

De tiloversblevne private Oppassere blev brugt til at føre de syge Heste til Udrederne.

De beredne Jægere forpligtede sig til at tjene til den 1ste Oktober og derefter med en Maanedes Opsigelsesfrist.

Den 7de August meddelte Krigsministeren Overkommandoen sit Bifald med disse Foranstaltninger; de maa for Resten, hvad Forplejning etc. angik, have medført en Del Ulejlighed, thi i August Maaned blev Korpset efter Forpostkommandørens Ønske liggende samlet ved Kolding. Sammen med 1 $\frac{1}{2}$ Escadron, som skiftevis blév afgivet af Cavaleribrigaden, udførte det Forposttjenesten langs Kolding Aa. De 4 Delinger indkvarteredes paa Petersborggaard, Dyrehavegaard, Hvidsminde og Kolding Slotsstald. Paa sidstnævnte Sted stod Jægerne, tilligemed en Deling Dragoner, altid parate til Patrouilleridt.

Vejret var jævnt hen slet, og Vejene altid opblødte. Forpostkommandøren mente derfor, at Fodfolk vanskeligt kunde følge med ved de store

Recognosceringer, og nøjedes foreløbig med dagligt at fremsende mindre Rytterpatrouiller. Men da der fra det tilgrænsende Forpostdistrikt var blevet udført et Overfald paa Steppinge, forstærkede Fjenden sine Forposter betydeligt og skød dem længere frem. Samtidigt koncentrerede Wrangel atter større Styrker syd og vest for Christlansfeldt; Tropperne paa vor højre Fløj bleve i den Anledning trukne tilbage igen i Vejle-Stillingen, saasom man mente, at de stode noget udsat. »Flankekorpsen« vedblev derimod som Arrièregarde at ligge i Byerne nord for Kolding.

For at faa Vished om Fjendens Stilling og bringe lidt Liv i Begivenhederne, besluttede General Schleppegrell at lægge 1ste Jægerkorps og 1ste Husarescadron ned til Kolding for at udføre nogle større Recognosceringer sammen med de beredne Jægere og Dragonerne, som laa i Byen.

Den 14de kom der Liv i Forposterne; fjendtlige Husarer og Jægere havde vist sig tæt syd for Kolding. Kaptajn Wilster rykkede straks ud med 2 Kompagnier Jægere og 1 Deling Husarer, og marcherede over Seest og gennem Skovene syd derfor, for at omgaa Vonsild og afskære Fjenden, men kom ikke tidsnok til at udføre dette. Det var jo i det hele et mærkeligt Held Recognosceringskommandoerne fra begge Sider havde til saa sjældent at komme i Engagement med hinanden.

Men den følgende Dag skulde det være Alvor, bestemte General Schleppegrell. Oberstløjtnant Thestrup fik Ordre til at rykke ud med 1ste Jægerkorps, Husarescadronen og 50 beredne Jægere (nemlig de, der ikke i Øjeblikket stod paa Forpost), for at faa sikre Oplysninger og helst overrumple et Par Feltvagter, navnlig de paa Fjendens højre Fløj.

Tidligt om Morgenen forlod Kommandoet Kolding. I Vonsild blev et Repli efterladt, og syd derfor blev Styrken delt i 2 Kolonner, for lettere at undgaa at blive afskaaret og for bedre at kunne løse sit Hverv. Den ene under Oberstløjtnant Thestrup, rykkede mod Christiansfeldt, og bestod af 2 Kompagnier, det meste af Husarescadronen og 20 beredne Jægere. Kaptajn Wilster førte den anden Kolonne, som sammensattes af 2 Kompagnier, 35 Husarer og Dragoner og 30 beredne Jægere. Den skulde gaa over Sjølund mod Alver, for at prøve at afskære en Feltvagt.

Den vestlige Kolonne stødte allerede $\frac{1}{2}$ Mil nord for Taps paa en fjendtlig Cavaleripatrouille, som blev forfulgt, men ikke var til at indhente. Fjendens Forposter blev alarmerede, Tromme og Hornsignaler løde overalt og Oberstløjtnant Thestrup lod tage Stilling $\frac{1}{4}$ Mil nord for Taps Kirke Kl. 7. Det var tydeligt, at man var nær ved de fjendtlige Hovedposter, thi kort efter saa man en Kolonne paa over en Bataillon, med Cavaleri foran, rykke frem i Terrainet mellem de Veje, som vore Tropper fulgte, og saaledes true Forbindelsen mellem de to Kolonner. Lidt senere saa Oberstløjtnant Thestrup to andre fjendtlige Styrker, som var under Frem-marche fra Tapsorekanten og indsaa, at det kun vilde føre til en unyttig Kamp mod Overmagten, at blive længere i Stillingen. Kl. 8 begyndte han derfor Tilbagegangen mod Vonsild og sendte Melding herom til Kaptajn Wilster.

Denne havde ved Sjølund hørt, at der skulde staa en fjendtlig Feltvagt mellem denne By og Grønninghoved; men de 50 Jægere, som blev sendt derover, fandt kun en Patrouille, og den undslap. Syd for Vejstruprød hørte man Fjendens Alarmsignaler i Alver, der jo var foranledigede af den anden Kolonne, og lidt efter stødte man paa et Par smaa Feltvagter, der efter en kortvarig Fægtning trak sig ind i Skoven syd for Vejstrup. Her saa man nogle beredne Jægere gøre Jagt paa et Par Husarer, men uden positivt Resultat, da man jo, selv paa nært Hold, skyder usikkert fra Hest.

Samtidig hermed opdagede man sluttede fjendtlige Afdelinger i den nordlige Udkant af Skoven, vest for Vejstruprød. Kaptajn Wilster var altsaa trængt saa dristigt frem, at han allerede stod sydligere end Fjenden; alligevel mente han, at Krattet ved Fiskebækkjær syd for Vejstruprød burde afsøges, og lod Jægerne udføre dette, mens Cavaleriet sikrede Styrken mod Vest.

Da Kaptajnen intet havde hørt eller set til den anden Kolonne, blev en Ordonnans afsendt til Oberstløjtnant Thestrup; men han kom kort efter tilbage og meldte, at Terrainet om Aastorp var spærret af Fjender, saa at

Forbindelsen altsaa var afbrudt. En anden Ordonnans, der var sendt af Sted tidligere, var ikke vendt tilbage.

Kaptajnen fandt det derfor uforsvarligt at rykke længere frem, og tog Stilling i Dalen nord og syd for Vejstruprød. En Cavaleripatrouille meldte kort efter, at den omtalte fjendtlige Kolonne allerede var i Højde med Taps; man kunde foreløbig kun se et Kompagni og en Escadron, da Skoven skjulte, hvad der fulgte efter.

Nu kom Meldingen om Oberstløjtnant Thestrups Tilbagegang og Ordre til Kaptajnen om det samme. Marchen dækkedes af beredne Jægere og Husarer; nord for Vejstruprød stødte de uventet paa en lille fjendtlig Cavalerifdeling, som paa sin Side var lige saa overrasket over at træffe danske Tropper saa sydligt; den blev hidsig forfulgt og tog Vejen gennem Sjølund. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ vare de to Kolonner, uden at have lidt noget Tab, forenede ved Vonsild og marcherede til Kolding. Resultatet af Recognosceringen, foruden den Forstyrrelse, der blev forvoldt Fjenden, var, at man fik Sikkerhed for, at Forposterne ikke var skudt frem, men derimod forstærkede.

Den næste Dag trængte større fjendtlige Recognosceringskommandoer frem lige til Kolding; samtidig kom der Meldinger fra Als og fra Marinen, som lod formode, at Fjenden samlede sig nordefter. For at faa at vide, om disse Oplysninger vare grundede, beordrede Forpostkommandøren en Recognoscering til den følgende Nat, som skulde rettes mod Egnen syd for Ødis; Beboerne havde fortalt, at en Feltvagt paa 50 Heste stod syd for denne By, og den skulde man tillige søge at overrumple. Omtrent ved Midnat afmarcherede de 2 Delinger beredne Jægere, som bavde Frivagt, i alt 60 Mand, og 44 Husarer under Premierløjtnant Lytzen, over Seest til Hjarup (Ekspeditionen sikredes til Dels ved, at 1ste Jægerkorps sendte 2 Kompagnier frem, henholdsvis til Vonsild og Dalby, hvorfra Patrouiller udsendtes; der opstod en kortvarig Fægtning, hvorved Fjenden blandt andet mistede en usaaret Fange, som gav gode Oplysninger). Lytzen gav Forspidsen Ordre til at gaa rask paa, dersom den stødte paa fjendtlige Patrouiller nord for Ødis, hvor Terrainet er couperet; derved vilde der opstaa

Forvirring og Kommandoets Indhug blive af større Virkning. Løjtnanten havde jo kun tænkt sig, at han havde med Rytteri at gøre, men da Forspidsen nord for Byen meldte, at den mente at have set fjendtlige Jægere springe over Vejhegnene, forandrede han Taktik, for at det ikke skulde gaa, som det gik de frivillige Husarer ved Hoptrup. Først lod han en Del af Herregaardsskytterne afsøge Hegnene, derefter indtog alle Jægerne til Fods en Stilling nord for Ødis, idet nogle af Husarerne bleve som Hesteholdere; Resten af disse afsøgte, saa hurtigt, det lod sig gøre, Byen og den nærmeste Omegn, uden at opdage noget fjendtligt. Men nu var den bedste Tid til at udføre et Overfald gaaet tabt, idet det begyndte at lysne, og Lytzen opgav derfor at overskride Fovs Aa med den samlede Styrke. Gennem Beboernes Udsagn havde man naaet Hovedøjemedet for Ekspeditionen. Han samlede derfor Patrouillen og var tilbage i Kolding Kl. 6.

Det var den sidste Krigsbegivenhed i 1848. Forhandlingerne i Malmø om Vaabenstilstand vare saa vidt fremskredne, at Arméen fremtidig maatte forholde sig fuldstændig passiv — de foretagne Recognosceringer, som Overkommandoen havde anset for nødvendige, dersom man skulde holde sig en lille Smule à jour med Fjendens Stilling, bleve endda opfattede, som om man unødigt havde »irriteret« Modstanderen.

I Slutningen af August takkede det beredne Jægerkorps Kolding By for al den Gæstfrihed, Jægerne havde nydt i 2 Maaneder, ved at indbyde Værterne og deres Damer til et Bal. der efter de Tiders beskedne Forordringer var særdeles flot. Der var Orkester, en dekoreret Sal, skaaret Smørrebrød, Vin og Punsch — og de gamle Jægere paastaa endnu, at ingen unge Piger i Landet den Gang kunde maale sig med Koldings. Ved den Lejlighed, i det mindste, vidste Jægerne, at de ikke behøvede at indtage den snart sørgeligt berømte »defensive Holdning«.

Den 30te August foreslog General Wrangel en 2 Dages Vaabenhvile, og fra nu af blev Forposttjenesten indskrænket til en Observation med

kun $\frac{1}{4}$ af den tidligere Styrke. 1 Deling ad Gangen af de beredne Jægere laa i Kolding, de andre kantonnerede sammen med de Brigader, hvortil de hørte.

Den 26de August var man blevet enige i Malmø, den 1ste September udveksledes de ratificerede Overenskomster i Kiel, og dermed ophørte Fjendtlighederne for dette Aar.

Ved Dislocationen den 6te September befaledes, at 1ste, 2den, 3die og 4de Deling skulde henholdsvis til Nybo vest for Vejle, Kolding, Bøggalle og Ørum.

Havde Juli og August været fattige paa Begivenheder, trættende og sløvende med den ustandselige Regn, saa blev Forholdet ikke bedre i September, da enhver Udsigt til en lille ærlig rencontre var faldet bort. Det beredne Jægerkorps havde dog i denne Periode hørt til de Afdelinger, som stode Fjenden nærmest, og saa at sige daglig mærkede eller saa noget til Modstanderen. Men man kan ikke undres over, at Jægerne nu mod Slutningen længtes efter, at Tjenestetiden skulde udløbe. Nogen Afveksling gav det ganske vist, at Brigaderne undertiden holdt Felttjenesteøvelse — en splinterny Opfindelse; den 10de August havde Krigsministeriet nemlig udsendt nogle foreløbige Bestemmelser, som skulde tjene til Grundlag for et Reglement —; men det var dog en tam Fornøjelse, naar man i Maaneder havde redet med skarpladt Riffel.

Den eneste Begivenhed i denne Tid, hvortil der knyttede sig særlig Interesse, var Kongerevuen paa Lerbæk Marker den 18de September. Der var her samlet en større Troppemasse, end nogen Sinde tidligere, og det var jo ved denne Lejlighed, at de, der havde udmærket sig, eller rettere, Repræsentanterne for de mange tapre, skulde af Kongens Haand modtage Tegnet herpaa.

Vejret var ganske vist efter Aarstiden noget koldt, men dejlig klart, og denne sjældne Begunstigelse fra Naturens Side forøgede yderligere det

festlige ved Hærskuet; denne Revue var jo noget andet og mere, end Paraderne i den lange forud gaaende Fredsperiode.

Korpsets Medlemmer havde selv betegnet, hvem de ønskede indstillet til Decoration, og der havde været Enstemmighed. Premierløjtnant Schumacher, Forstcandidaterne Niels Spandet og Chr. Th. Lohse, samt Doctor Bramsen, fik Ridderkorset; Proprietær Constantin Brun, Skovfoged J. Hansen, Distriktsjæger N. Jensen, samt Theodor Bagge, bleve Dannebrogsmænd. Indstillingen var for dem alle motiveret med, at de havde vist Mod og Kækhed. Noget senere paa Aaret bleve begge de tidligere Escadronschefer, der forlængst havde søgt Permission, decorerede med Ridderkorset.

Først i Slutningen af September kom Korpset til de Kantonnementer, som det havde faaet tildelt ved Befalingen den 6te; dog blev 1ste Deling indkvarteret i Urløv mellem Vejle og Horsens.

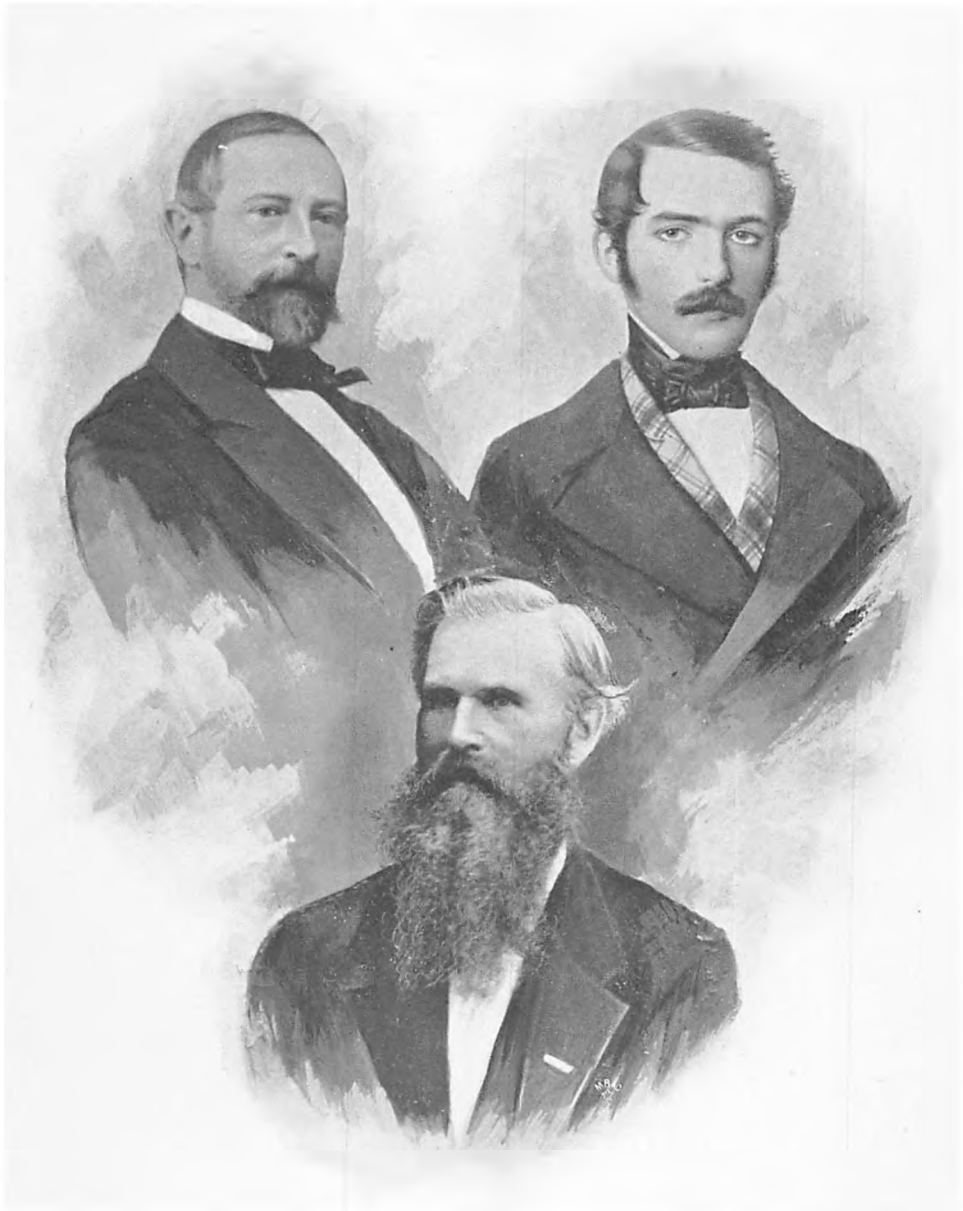
Den 25de September tillod Krigsministeriet, at Korpset maatte permitteres, og den 3die September afgik det til Slagelse, hvor det blev opløst.

I det følgende Felttog deltog en stor Del af det som »Skarpskytter«, fordelte til Afdelingerne.

Der lever endnu hen ved 70 Veteraner, som ere knyttede sammen ved de fælles Minder om et Felttog, der, som Feltmarskalk Moltke skriver, »lod en 3die Rangs Magt vise sig som jævnbyrdig med det saakaldte „forenede“ Tyskland«.

F. J. Baron Wedell-Wedellsborg.

C. F. A. B. Baron Blixen-Finecke.

Viggo von Holstein-Rathlou.

Det jydske Skarpskyttekorps.

Ved Oprørets Udbrud studerede Viggo von Holstein-Rathlou, en yngre Søn fra Rathlousdal, ved Kiels Universitet. Byen var i Bevægelse; der var ikke godt at være for en dansksindet i dette »Schleswig-Holsteinismens« Arnested, og det fik han at mærke — hvilket bedst illustreres af følgende.

Universitetskammeraterne havde først forsøgt Overtalelser, men, da de ingen Vegne kom med dem, trængte de om Aftenen ind paa ham i Forsamlingslokalet og forlangte rént ud, at han skulde blive »Freischarler«.

»Ja, da, jeg lover at møde Jer med Vaaben i Haand«, var Svaret. En Strøm af Skældsord og Trudsler regnede ned over ham, og Slaget var øjeblikkelig i fuld Gang. Men den kæmpestærke Holstein-Rathlou lod sig ikke forbløffe. Rask brækkede han et Stoleben af, slog de nærmeste til Jorden og kastede et Par ud af Vinduerne. Heldigvis fandtes der ingen Vaaben paa »Kneipen«, men alligevel gik det vildt nok til, og H.-R. var lige ved at blive overmandet, da der uventet kom Hjælp. Det var en tilfældigt til Stede kommen tysk Skorstensfejer, som med Beundring havde været Vidne til den enkelte Mands Kamp mod Overmagten. Uden i øvrigt at kende noget nærmere til Forholdene, slog han nu løs paa Fjenden af Hjærtens Lyst fra den modsatte Ende af Salen. Resultatet blev, at de to vældige Kæmper beholdt Valpladsen. Holstein-Rathlou takkede sin sorte Redningsmand, og det lykkedes ham om Natten at slippe ud af Byen og

nordpaa. Han naaede hjem netop som Kongens Opfordring til at danne Frikorpser var blevet bekendt, og tog øjeblikkelig ned til Godsejer Ernst von Benzon. Disse to, tilligemed Godsejer Sigismund von Mylius, udsendte derefter Opfordring til »enhver vaabenfør ikke værnepligtig Mand, om bereden og bevæbnet snarest muligt at melde sig i Horsens, for at indøves og danne et Skarpskyttekorps«.

Paa Grund af Fordringen om at stille med Hest, mødte der dog ikke saa mange, som ventet; fra det nordlige Jylland kun meget faa. Maaske har Indbyderne ikke i tilstrækkelig Grad henvendt sig til de store Godser; dem er der jo i øvrigt ogsaa forholdsvis færre af i Jylland end i de andre Landsdele. Kun faa vare Herregaardsjægere og Skytter. De fleste tilhørte det mindre Landbrug, Told- og Kontoristfaget, nogle faa Forstvæsenet.

Den 3die April samledes 20 Deltagere i Skanderborg, og samme Dag rede de til Horsens, hvor Resten af Korpset mødte i Dagene indtil den 8de.

Den bag i Bogen værende Liste indeholder de Navne, som det er lykkedes at oplyse; i alt talte Korpset 72 Medlemmer. Af Listen fremgaar, hvem der bleve valgte til Befalingsmænd.

Ritmester Norup, den Gang Hospitalsforstander paa Hanstedgaard, og Dragonunderofficererne Randa og Rekkegaard ledede Undervisningen i Eksercits til Hest og Brugen af Sabel. Skytte J. Højer underviste i Riffel-skydning, Holstein-Rathlou i Brugen af Pistol. Og med Iver tog alle fat paa Øvelserne.

For ikke oftere at skulle vende tilbage hertil, ville vi straks omtale, hvorledes det i Sommerens Løb gik med Udrustning og Forplejning.

Uniformeringen knob det mest med; de fleste vare uformuende, og der kunde ikke være Tale om at gennemføre den paatænkte Beklædning i alle Enkeltheder. Frakke og Benklæder varierede derfor en Del i Farve og Snit. Som foreløbigt Kendetegn blev der paa venstre Overærme anbragt et Kors af Sølvtresser. Som Hovedbedækning blev derimod straks

indført mørkeblaa Felthue med Kokarde og lige Skygge, udstyret med Sølvtrusser, som Officererne den Gang bare dem.

Først i Begyndelsen af Juli erhvervede man det fornødne Klæde fra Grejs Klædefabrik, og Uniformeringen bestod da, foruden Huen, af:

Grøn Vaabenfrakke med sorte Knapper, sort opstaaende Krave med Sølvkors over Sammenhægtningen, sorte Ærmeopslag og grønne Skulderdraganer; graa Benklæder med Skridtbesætning af samme Farve; mørk Kappe, som bares en bandoulière eller spændtes foran paa Sadlen; høje Ridestøvler med Spændesporer.

I øvrigt var Udrustningen i alt væsentligt som foran omtalt for »det beredne Jægerkorps fra Øerne«, med Undtagelse af, at den største Del af Korpsset allerede fra Begyndelsen var forsynet med Ryttersabel. — Efter Slaget ved Bov kunde Korpsset gøre Udvalg mellem de erobrede Vaaben, men de duede ikke meget, og kun faa benyttede sig af Tilladelsen.

Under Opholdet i Horsens, der strakte sig til den 25de April, havde Borgerne i Byen gæstfrit sørget for dets Underhold, og herved havde Olie-møller Schytte og Byfoged Ræder særligt været virksomme.

Fra den 26de, da Korpsset stillede sig til Hærens Raadighed, uden dog nogen Sinde at blive indlemmet i denne, modtog det (først fra General-kommandoen i Jylland, senere fra det nørrejydske Armékorps) fri Natural-forplejning og 24²/₅ ρ pr. Mand.

Gjort opmærksomt ved en Ansøgning fra Holstein-Rathlou om en Uniformsgodtgørelse af 40 Rbdlr. pr. Mand, der støttedes af General Hedemann, forhørte Krigsministeriet sig imidlertid i Slutningen af Juli om Korpssets økonomiske Forfatning, og Chefen gjorde under 4de Juli udførligt Rede herfor. Efter en Del Skrivelser frem og tilbage, nægtede Ministeriet den omtalte Godtgørelse, skønt Generalerne Hedemann og Bülow varmt anbefalede det »til enhver Foranstaltning, der kunde afhjælpe de økonomiske Mangler, eftersom det havde gjort fortrinlig Tjeneste«.

Det blev endog, eller tilmed, misbilliget, at Korpsset i 2 Maaneder havde faaet udbetalt Lønning uden Ministeriets Tilladelse. Det højeste, der kunde tilstaaes, var 5 ρ daglig i Godtgørelse for Overmundering og

9³/₈ p for Undermundering, »da Korpset, ved at tjene til Hest, uden dog at være et egentligt Hestfolk, allerede har paadraget uforholdsmæssige Udgifter for den Tjeneste det yder«. Ikke desto mindre fik Korpset stadig den ovenomtalte Lønning og Forplejning, og den 19de August eftergav Krigsministeriet det saa endelig disse forskellige Ydelser.

Da Korpset væsentlig bestod af Ejendomsbesiddere i smaa Kaar, Embedsmænd, eller Folk, der betingelsesvis vare permitterede af Tjenesten hos private Mænd, Tjenester, som de færreste kunde eller vilde give Slip paa, blev det vedtaget, at det ikke skulde søge Indlemmelse i Hæren og derved binde sig til en bestemt Tjenestetid. Dette medførte dog ikke større Ulemper, da de vakante Pladser i Reglen straks bleve besatte. Da Chefen i Slutningen af August skulde indsende Korpsets Statutter, bemærkede han:

»At ligesom Korpsets Medlemmer ikke ere indgaaede paa særlige Betingelser med Hensyn til hinanden indbyrdes, saaledes have de ikke heller ved noget som helst Dokument eller mundtligt Løfte paadraget sig andre Forpligtelser i Egenskab af Soldater, end saadanne, der paahviler enhver retskaffen og ærekær Mand, og saadanne, der kunne forenes med den personlige Frihed — — —«.

Dog havde Medlemmerne forpligtet sig overfor følgende:

»Bestemmelser

for det i Horsens for Tiden værende Skarpskyttekorps.

1.

Enhver, som indtræder i Korpset, erholder et Nr., som han beholder, saa længe han staar ved samme.

2.

Enhver Deltager i nævnte Korps maa indfinde sig til den af den kommanderende fastsatte Mødetid og Sted, og dersom nogen forser sig i

denne Henseende, da erlægger han kontant 16 Rb ρ , som tilfalder, saa længe Korpset opholder sig her i Horsens, denne Bys Fattigkasse.

3.

Al Tobaksrygning under Øvelserne er ikke tilladt, lige som ogsaa al unødvendig Samtale maa ophøre under samme.

4.

Uniform, Armatur, Hest, samt Ridetøj, paalægges det, saa vidt muligt, enhver at holde og have i behørig Orden under Øvelserne.

5.

Korpsets Medlemmer anmodes om, hvis ikke lovlige Forhindringer finder Sted, at begive sig til deres respective Kvarterer inden Kl. 11 Aften.

6.

De af Kommandøren givne Ordre maa nøjagtigen efterfølges uden nogen som helst Raisonneren.

7.

Den af Deltagerne, som gør sig skyldig i en af de Forseelser, som oven nævnte, maa finde sig i, tillige at modtage Irettesættelser af den kommanderende i hele Korpsets Paahør.

8.

Dersom indbyrdes Uenighed skulde opstaa mellem Korpsets Deltagere, da udvælges, saa snart Lejlighed gives, 5 af Medlemmerne til at dømme dem imellem, og den Erklæring, som disse afgive, maa Parterne aldeles være tilfredse med.

9.

Skulde noget Medlem mod Formodning, begaa en Handling, som er stridende mod Korpsets Ære, saa vil den paagældende Person blive udelukket af Korpset, naar $\frac{2}{3}$ af Medlemmerne ere imod ham. Enhver Deltager i Korpset, som faar Vished om, at en uværdig Handling er begaaet af et Medlem, kan fordre øjeblikkelig en Kommission af 5 Medlemmer ud-

valgt, som da har at undersøge Sagen, og, dersom Anklagen findes at være grundet, da foredrage og oplyse hele Korpset om sammes Detail, hvorefter da dette dømmer paa oven nævnte Maade.

p. t. Horsens, den 16. April 1848.

Af Korpset udvalgte til at forfatte nævnte Bestemmelser:

E. von Benzon-Mylius.

V. von Holstein-Rathlou.

Den 25de April afmarcherede Korpset til Vejle. Byens Damer skænkede det en Estandart, og den blev overleveret kort før Afmarchen ved en lille Højtidelighed paa Kirketorvet. Ritmester Norup optraadte som Ordfører for Damerne og holdt en smuk Tale henvendt til Korpsets Chef.

Den 26de forblev Korpset i Vejle for at afvente Ordre fra »General-kommandoen i Nørre-Jylland«; General Moltke befandt sig i Kolding og raadede paa dette Tidspunkt ikke over andre Tropper end det beredne Jægerkorps fra Øerne.

Den 27de blev Korpset paa Marchen til Kolding standset ved Almind og indkvarteret i Mosvraa. De Begivenheder, som passerede i disse Dage, er der foran paa Side 20—23 givet en Fremstilling af, og vi ville derfor ikke opholde os ved dem.

Den 28de og 29de laa Korpset i Gaarde og Huse vest for Fredericia, den 30te om Aftenen blev det ført over til Fyen og red til et Kantonnement paa Minendal og Hylke Mølle syd-øst for Tybrind.

Korpset trængte selvfølgelig haardt til at indøves, og Uddannelsen fortsattes da ogsaa ivrigt. Blandt andet blev der foretaget lange Marchøvelser.

Den 12te Maj blev »den 4de Brigade« oprettet, og heri indrangeredes »det jydsk Skarpskyttekorps«. Samme Dag blev det inspiceret af Brigadechefen, Oberst Wickede.

I Asperup, hvor Korpset derefter fik Kvarterer, nød det en Aften den Ære, at have Prins Christian som Gæst ved et Punschegilde, der var arrangeret i det fri. Der blev sunget Fædrelandssange, og fremfor alle en splinterny, kaldet »Den tapre Landsoldat«. Livgardeescadronen laa i Ingslev nær ved Asperup.

For at afløse »det beredne Jægerkorps fra Øerne« i Kystbevogtningen, blev Skarpskytterne derefter indkvarterede i Vejlbj og Røjle. Det udførte saa denne Tjeneste indtil den 25de; paa denne Dag blev det af 4de Brigade, som skulde overføres til Als for at deltage i Udfaldet, beordret til Fjelsted. Dagen efter gav General Hedemann det dog Ordre til at marchere til Østrup, og samtidig blev det underlagt den nu oprettede »Cavaleribrigade«, der bestod af 3die, 5te og 6te Dragonregiment, 2den Escadron af 4de Dragonregiment, 1ste og 2den Husarescadron og Husarreserveescadronen (De frivillige Husarer). Oberst Juel fik Kommandoen saavel over denne Rytterstyrke, som over den øvrige Del af det saakaldte »højre Flankekorps«, der skulde følge efter den preussiske Division, dersom den trak sig ned gennem Slesvig, og i øvrigt demonstrere mod Fjendens venstre Flanke. (De andre Afdelinger vare: 9de Linje-Bataillon, 3die og 4de Reserve-Bataillon, 1ste og 3die Reserve-Jægerkorps. »1ste Bataillon danske frivillige«, 5te, 6te og 8de Batteri).

Den 29de Maj blev det jyske Skarpskyttekorps saa overført til Snoghøj og indkvarteret tæt vest for Kolding. Det knyttedes fra nu af til 5te Dragonregiment under Major Jacobsen og kom til at tage virksom Del i Flankekorpsets Operationer. Medens dettes Avant- eller Arrièregarde under Frem- eller Tilbagegangen holdt sig paa eller nær ved den østlige Hovedlandevej, og sikrede Hovedstyrken, opererede Cavaleribrigaden i Terrainet vest for denne, og det tilfaldt 5te Dragonregiment og Skarpskytterne at sikre mod Syd-Vest og Syd og udføre de langt udgaaende Patrouilleringer.

Den 30te Maj rykkede Avantgarden og Cavaleribrigaden frem til en Linje syd om Christiansfeldt over Oksevad til Jarls. Skarpskyttekorpsset laa i Mølleby. Den følgende Dag besatte vore Tropper uden Modstand Strækningen fra Haderslev til Skrydstrup og Uldal; i disse to Byer laa 5te

Dragonregiment og Skarpskytterne, som ved Detacheringer og Patrouiller iagttog Egnen indtil Højrup, Toftlund, syd om Bevtoft til S.-Jerslev. Først nu fik man Føling med Fjenden; i Toftlund stødte Skarpskytterne saaledes paa slesvig-holstenske Dragoner.

Den 1ste Juni blev Strækningen Hoptrup-Bevtoft besat. Sidstnævnte Sted laa 2 Escadroner af 3die Dragonregiment og det jydske Skarpskyttekorps. For at skaffe nærmere Underretning fra Egnen mellem Hellevad og Løgumkloster, som man vidste var besat af Insurgenttropper, blev der fra Bevtoft udsendt stærke Patrouiller, mod Syd-Vest til Egnen om Arrild, mod Syd til Rangstrup. Som Regel bestod de af et lige Antal Dragoner og Skarpskytter.

General Hedemann paaskyndede stadig »højre Flankekorps« Fremrykning, og Ministeriet formanede til Forsigtighed, indtil der var opnaaet sikker Forbindelse med Hovedstyrken paa Als — følgelig standsede Bevægelsen. For øvrigt meldte de Escadroner, som i de følgende Dage sendtes frem til Løgumkloster, Hellevad, Rødekro og Aabenraa, at der var fremskudt preussiske Tropper til disse Punkter. Dag og Nat var de jydske Skarpskytter paa Færde ved langt udgaaende Ridt.

Alle de indløbne Efterretninger syntes at tyde paa, at hele Wrangels Armée var under Fremrykning mod Nord, i det mindste opfattede man dem saaledes; der skulde jo vises Forsigtighed. Saa udfører van der Tann sit heldige Overfald Natten mellem den 6te og 7de Juni; det betragtes som Forløberen for et større Angreb, og konstaterede i øvrigt, at Flankekorpsets Infanteri, der jo bestod af Reserveafdelinger, var slet anført og manglede Modstandsevne — alle disse Omstændigheder og Forvirringen blandt Hovedstyrkens Afdelinger have den beklagelige Følge, at Oberst Juel foretager det forhastede Tilbagetog til Kolding den 7de om Morgen. Cavaleribrigaden havde om Natten taget Stilling ved Skrydstrup i Forventning om et fjendtligt Angreb med stor Styrke, og fik Ordre til at gaa tilbage over Jarls til Lejrskov vest for Kolding, hvor den gik i Kantonnement Kl. 7 om Aftenen.

Den 9de ankom General Bülow med sin Brigade, tog Kommandoen over »højre Flankekorps«, i Stedet for Oberst Juel, og rykkede den følgende

Dag frem til en Linje syd om Christianfeldt og Oksevad. 5te Dragon-regiment og det jydsk Skarpskyttekorps, der denne Dag laa i Mølleby og den 11te i Skrydstrup, blev benyttet paa samme Maade, som under den forrige Fremrykning i Sønderjylland. Marchen den 11te havde til Hensigt at afskære et større Kommando Insurgenttropper af alle Vaaben, som havde besat Haderslev, men det lykkedes ikke. Den 12te lod Bülow Tropperne hvile, eftersom de vare meget anstrængte; det blev der dog ikke noget af for Dragonerne og Skarpskytterne i Skrydstrup; de vare Dagen igennem paa Færde og bragte gode Oplysninger om Fjendens Stilling i Egnen syd for Skrydstrup-Haderslev.

I de paafølgende Dage blev største Delen af Arméen sammendraget i Egnen om Haderslev og vest derfor. Den 15de Juni overtog General Hedemann Kommandoen; højre Flankekorps ophævedes og det jydsk Skarpskyttekorps blev samme Dag tildelt Bülows Brigade, der bestod af: 1ste, 2den og 11te Linje-Bataillon, 3die Reserve-Jægerkorps, 2den Escadron af 3die Dragon-Regiment og 4 Kanoner af 6te Batteri.

Brigaden blev straks sendt til Gram og Omegn paa højre Fløj af Arméen; den skulde observere mod Gjels Aa og navnlig Overgangen ved Arnum og Aabøl. Hertil brugte Bülow de 2 Escadroner og Skarpskytterne, der var indkvarterede i Skjoldager. Arméens udstrakte Stilling blev dog snart opgiven, og et Par Dage efter blev Bülows Brigade trukket tilbage til Omegnen af Oksevad; den indkvarteredes derefter i Steppinge og Byerne nord herfor. Arméens Forpostlinje gik over Sommersted og Vojens til Haderslev.

I Steppinge laa Skarpskytterne nu i 11 Dage, og bleve under de daglige Patrouilleridt godt bekendte med Omegnen. Paa Recognosceringerne havde Skarpskytterne ofte en god Støtte i daværende Skovfoged ved Studsbøl Plantage, Forstcandidat Kay, der altid, Nat eller Dag, var villig til at ledsage dem paa Ryggen af sin Hest og føre dem ad de mest skjulte Veje til Maalet.

Vor Stilling egnede sig imidlertid ikke til Slag; den blev derfor forladt den 30te Juni om Morgenen, netop samtidig med, at Wrangel lod den

preussiske Division forsøge at omgaa vor højre Fløj, medens Forbundstropperne og Insurgenterne skulde binde vore Tropper ved en henholdende Kamp.

Det jyske Skarpskyttekorps dannede Bagtroppen for Bülow's Brigade og en Del af det var ved denne Lejlighed nær blevet afskaaret, idet det ikke forlod sin Stilling ved Højrup nord for Steppinge, før det omtrent var omgaaet af preussiske Tropper. Om Aftenen indkvarteredes Korpset i Asbølgaardene øst for Lejrskov, hvor Bülow's Brigade laa. Arméen var nu samlet nord og vest for Kolding og blev her i første Halvdel af Juli. De uheldige Forhold, hvorunder særlig Forpostafdelingerne virkede, have vi tidligere omtalt i Beretningen om det beredne Jægerkorps fra Øerne. Bülow's Brigade stillede Forposter langs Kolding Aa fra Nebel Aa's Udløb i denne, og langs Aakjær Aa. Først i Slutningen af Maanedens, medens Arméen laa ved Vejle, blev der oprettet en regelmæssig Observation af hele Grænsen.

Brigadens Rytteri var imidlertid blevet afløst af 2den Husareskadron under Ritmester Marcher; den laa i Højrup nær ved Lejrskov; i Forening med Husarerne udførte Skarpskytterne nu Dag og Nat Recognoscerings- og Patrouilletjenesten i denne Periode. Som Regel bestode Kommandoerne af 5—6 Skarpskytter og lige saa mange Husarer.

Den 2den Juli sendte Bülow Skarpskyttekorpset og Halvdelen af Husareskadronen, under Kommando af Ritmesteren, til Skodborghus og Sønder-skovgaard, som Dækning for en Vognkolonne, der skulde afhente nogle Hundrede Tønder Havre, som var efterladt paa disse to Steder. Pakhuset ved Skodborg laa syd for Broen. Skarpskytterne udstillede Forposter under Fourageringen.

Nogle slesvig-holstenske Dragoner, der vare for nærgaaende, gjorde ved denne Lejlighed Bekendtskab med Skytternes Riffer. En af dem var, dækket af en Bakke, kommet temmelig tæt ind paa Vedetlinjen. Skarpskytte Gürresen sendte ham en Kugle gennem Hjælmen, saa den fløj af Hovedet. En anden saaredes af Wohltd von Holstein, der skød ham Tøjlerne af Haanden tillige med to Fingre. Det var i øvrigt sjældent, at de

fjendtlige Dragoner kom Skarpskytterne saa nær. Under den foregaaende Maanedes Patrouilleringer var det aldrig lykkedes disse at komme dem paa Skudhold, saa ofte de end forsøgte derpaa.

Da Kommandoet trak sig tilbage efter endt Fouragering, viste der sig en fjendtlig Afdeling Fodfolk, som dog ikke overskred Grænsen. For at oplyse, om Grænsen var blevet passeret af fjendtlige Kommandoer, hvilket vilde være af politisk Betydning, havde Bülow's Brigade samme Dag, som ovennævnte Ekspedition fandt Sted, faaet Ordre til at udsende Strejfpatrier. Den følgende Dag sendte Generalen da Skarpskyttekorpset og Husarerne frem over Foldingbro og Skodbørghus, medens han selv stod ved Skanderup Kirke med et Soutien paa 2 Batailloner og 2 Kanoner. Resultatet blev, at Grænsen kun havde været overskredet af smaa Patrouiller. Om Skarpskyttekorpsets hidtilværende Forhold udtalte Bülow i en Skrivelse af 4de Juli: — — — at Korpset har været Brigaden til megen Nytte paa Forposter og ved Patrouiller, som det stedse har udført med megen Ufortrødenhed og god Vilje, ligesom det ogsaa sikkert ved Sammenstød med Fjenden vil være til megen Nytte, da dets Medlemmer for største Delen ere øvede Skytter og modige Folk — — —.

Som et Eksempel paa, hvad en rask Rytter kan udrette i mindre end et Døgn, kan følgende tjene: Menig J. C. Kierkegaard ved de jyske Skarpskytter havde den 9de Juli faaet Permission paa én Dag til Ribe for at besøge bekendte dér. K. var et Brushoved og noget oppositionelt anlagt, men i øvrigt rask, uforfærdet og pligtopfyldende, naar der ikke blev gjort for store Indgreb i hans personlige Frihed — men det blev det jo som Regel ikke under Forhold, som de daværende.

Først var han saa heldig at træffe paa en bekendt Spion ved Skodbørghus. Han anholdt ham uden Betænkning og red tilbage med ham ad Andst til, hvor han traf en Dragon, der saa førte Fangen til Lejrskov. Kierkegaard var »om sig«, og da Kromanden ved Villebøl Bro var tysk-sindet, fik hans Sager et Eftersyn; et Læs Smørdritler og en Ladning Smør, som var bestemt for Insurgent hæren, blev beslaglagt. Kromanden vilde skræmme K. ved at true med de fjendtlige Dragoner, men han foregav, at

Wohldt von Holstein og Görresen paa Forpost ved Skodborg Bro.

Skarpskytte Kierkegaard ved Villebol.

det hele Skarpskyttekorps var i Nærheden. Hurtigst muligt ilede han nu til Ribe, for hos Amtmanden at foranstalte det nødvendige med Hensyn til de anholdte Varer. Breve og Fragtbreve bleve af denne aabnede og forsynede med Amtssegl; efter en Times Ophold satte Skytten Kursen hjem efter. Besøg i Byen var der ikke mere Tale om. Han blev nu advaret af en Mand, som fortalte, at der var sendt 500 Dragoner ud for at fange ham, og tilbød at vise nogle Overgangssteder over Aaen; men, da Kierkegaard vidste, at de vare spærrede, ansaa han Manden for Forræder, og foretrak at hjælpe sig selv. I Nærheden af Kroen, »Skidenkroen« kaldet, saa han de holstenske Dragoner, som nu fra tre Sider kastede sig imod ham og afskar Vejen, undtagen over en blød Mose og Aaen. Nu troede Dragonerne at de havde ham! Efter et tredobbelt Hurra raabte de, at han skulde overgive sig. »da deres stormægtige Hertug ønskede at faa en af de jyske Skarpskytter!« Hvor mange Kugler, der blev sendt efter ham ved denne Lejlighed, vidste han ikke, men kun Hesten blev let saaret i Manken. Han sparede foreløbig paa Krudtet og satte ud i Mosen, idet han raabte, »at han ikke overgav sig til Forrædere!« Den nærmeste Dragon førte et Hug efter hans venstre Arm, uden dog at skade ham synderligt, men blev forhindret i at fortsætte Forfølgelsen ved et vel rettet Pistolskud fra Kierkegaard. Da der ikke var flere, som ytrede Lyst til at komme ud til ham, kunde Skytten tumle med sin Hest i Fred for Dragonernes Klinger, men rigtignok udsat for en levende Tirailleurild. Det lykkedes ham virkelig ogsaa at naa den anden Bred, skønt Dyret ofte sank i og var ved at blive stikkende; men imidlertid vare en Del af Dragonerne ad Omveje naaede til Vadestederne og fortsatte Forfølgelsen paa den anden Side Grænsen. Derved blev Kierkegaard tvunget mod Nord-Vest over Plougstrup og Jernvedlund. Snart mærkede han dog, at hans Hest udmattedes, og at Forfølgerne vandt ind paa ham. Situationen var alvorlig; han vidste, hvad der ventede. Da fik han en Indskydelse: til deres Forbauselse saa Dragonerne ham pludselig gøre Holdt og roligt affyre 3 Skud i Luften med bestemte Mellemrum. Det havde den forønskede Virkning: at blive opfattet som Signal; Dragonerne blev aabenbart bange for, at Forholdet kunde blive

vendt om, thi Forfølgelsen standsede straks og Kierkegaard kunde fortsætte Rejsen i Ro, hvad Hesten ogsaa trængte til. For hurtigst muligt at kunne berette om det passerede, laante han af Præsten i Gørding en frisk Hest og i Nattens Løb red han saa de 5 Mil til Asbølgaardene. Kl. 6 om Morgenen, den 10de, meldte han sig hos Holstein-Rathlou og aflagde Rapport. Han havde da redet 14 til 15 Mil med kun én Times Ophold under Forretningerne i Ribe. Holstein-Rathlou sendte straks Indberetning til Brigaden om de Oplysninger, Kierkegaard havde indhentet, og om Skyttens eget Forhold.

General Hedemann, hvis Handlefrihed jo var i høj Grad begrænset, havde efter de mislykkede Forhandlinger paa Bellevue besluttet sig til at modtage en eventuel Kamp i Nørre-Jylland, baade for at kunne beskytte denne Landsdel og her have en større Tumbleplads for Operationer, som ogsaa for snarere at opnaa Medvirkning af det svensk-norske Hjelpekorps paa Fyen. I den Anledning blev Arméen sammendraget i den dertil forberedte Stilling ved Vejle. Bülow's Brigade marcherede den 17de Juli til Egnen om Bredsten og Haraldskjær, hvor det jydsk Skarpskyttekorps fik Kantonnement sammen med Marchers Escadron i Lilfrost og Søskov.

Grænsen blev kun observeret af Rytterpatrouiller, som sendtes frem fra Detachementer i Bække, Gjesten og Lejrskov; i Jordrup stod et Soutien for disse Styrker. Desuden havde det Jagd'ske Frikorps opstillet en tynd Relaislinje langs Kongeaaen. Men »Kanariefuglene«, som de kaldtes efter deres gule Olieklæder — egentlig Uniform havde de ikke — vare uberedne, og for at støtte dette tjenstivrige Korps, som gjorde fortrinlig Nytte, afgav General Bülow en halv Snes af Skarpskytterne; de bleve indkvarterede ved Broerne over Kongeaaen, og skulde strejfe ned i Sønderjylland enkeltvis eller et Par i Forening for at skaffe Underretninger. Mellem disse vare Berg, Sommer, Blæsberg og fremfor alle Wohldt von Holstein¹⁾.

¹⁾ Han var Søn af Oberst von H., Chef for 1ste Dragon-Regiment, der ved Oprørets Udbrud førte Regimentets saa trofaste, samt Krigskassen og Estandarterne til Kolding, men, som Sønnen siger, græmmede sig til Døde over Familiesorger; — hans

Til Mindet om denne Helt, om hvem Kaptajn C. Jagd 1851 skriver: — »af Mod havde han snarere for meget end for lidet!« — knytter sig efterfølgende Fremstilling af Forholdene ved Grænsen i disse Maaneder.

Paa Strækningen fra Folding Bro til Skodborghus var Kommandoen over Forposterne og Føringen af Patrouillerne an betroet Holstein, der var godt lokaliseret i Nord-Slesvig.

»Hvorledes han røgtede dette ham an betroede, lige saa besværlige, som farlige Hverv«, skriver Hans Krüger 1862, »derom behøver han næppe mit Vidnesbyrd, saasom hans Færd og Virksomhed paa den Tid var noksom bekendt i den eller de Egne, hvor han virkede, saa at Befolkningen i den paa-gældende Kreds vil mindes ham med Tak, og stedse vil erindre, hvorledes han ofte udsatte sig for den største Fare ved paa en kæk og mandig Maade at opfylde sin Pligt; og ikke alene den, som han skyldte Arméen at iagttage. Thi ved sine dristige Recognosceringer raadede han tillige Bod paa et Onde, ved hvis Tryk Befolkningen døjede og led meget. Der gaves nemlig ikke faa Eksempler paa, hvorledes enkelte saakaldte »Hjemmetyskere« under Beskyttelse af den tyske Armée gjorde sig det særligt magtpaaliggende, at Insurgenterne af Befolkningen fik udleveret de Fordringer, der saa jævnligt

andre Sønner vare Oprørere. Følgende Data af W. v. Holsteins Liv anføres: Den 23de April 1849 fulgte han først 5te Dragon-Regiment, men derefter tit Fods 4de Reserve-Bataillon, 6te og 7de Bataillon og 1ste Jægerkorps, efter Haanden som disse Afdelinger kom i Ilden, udmærkede sig, og blev flere Gange saaret. Deltog under Rye's Tilbagetog i 5te Dragon-Regiments Fægtninger, og fik som Anerkendelse Ordre til at føre Fangerne fra Fuldbro til Kjøbenhavn. Om Efteraaret Second-løjtnant ved 2det Forstærknings-Jægerkorps; blev haardt saaret ved Idsted, laa 8 Maaneder syg, og led Resten af sit Liv under Følgerne heraf, der undertiden gjorde ham til fuldstændig Invalid. Udmærkede sig derefter gentagne Gange ved store Ildebrande. Senere Promierløjtnant ved den vestindiske Hærstyrke. I 1864 ansat ved Overkommandoen paa de Meza's Begæring. Fik under Tilbagetoget vigtige Hverv an betroet, og var 3 Dage og 2 Nætter i uafbrudt Bevægelse, hvilket atter kastede ham paa Sygelejet. Forlod, trods Lægens Forbud, Lazarethet i Kjøbenhavn og meldte sig til Tjeneste; blev saa Pladskommandant i Sønderborg. 4 Gange indstillet til Decoration forinden 1856. Død 1878.

afpressedes den. Hvor disse Personer drev deres forargelige Spil, indløb der Klager fra Beboerne, der ikke, uden at udsætte sig for Fare, med Magt kunde modsætte sig dette Uvæsen, og hver Gang var Hr. W. v. Holstein med stor Beredvillighed parat til at frigøre Befolkningen for de Plager, som disse oprørsksindede Personligheder dagligt paaførte den. Det lykkedes da ogsaa paa en kort Tid og ved dristige Forholdsregler at rense Egnen fuldstændigt for bemeldte Niddingsmænd. Den særdeles forvovne Maade, hvorpaa dette blev gennemført af Hr. v. H., kunde det tilskrives, at de ikke mere vendte tilbage, og at Befolkningen herefter blev fritaget for Plager af oven nævnte Art. Paa disse Recognosceringer hændte det ikke sjældent, at han betydeligt alarmerede Fjenden og navnlig 3 Gange i en saadan Grad og paa saa vel udført Maade, at den fjendtlige Armée, der troede sig angrebet af Patrouillekorpsen og Herregaardsskytterne, rykkede ud af sine Positioner, hvilket frembød Udseendet af almindelig Forvirring. Hvad jeg her har anført, er ikke noget, som jeg blot har hørt bekræftet af andre, men som jeg derimod selv har været Øjenvidne til. — Saadan skrev Hans Krüger.

Paa Preussernes venstre Fløj stod fra Revsø mod Vest Insurgentropperne. Den 8de August afløstes de fleste af disse, med Undtagelse af 5 Escadroner Dragoner og 1 Bataillon, af den mecklenborgske Brigade, hvoriblandt 2 Escadroner Dragoner.

W. v. Holsteins Recognosceringsridt strakte sig over hele Egnen nord for Oksevad og Gram, ja undertiden betydeligt længere. At han skadede og foruroligede Fjenden, fremgaar eksempelvis af, at en Ritmester Buchwaldt havde udsat en betydelig Sum for Tilvejebringelsen af hans Person, død eller levende. Der blev ogsaa gjort Forsøg nok i saa Henseende.

En Morgenstund i Dagbrækningen, da man vidste, at han var paa Skodborghus, og troede ham ene, da den Smule Mandskab, han raadede over, gerne var spredt over en stor Strækning, havde 10 Vovehalse af Dragoner sneget sig over Kongebroen og nærmet sig hans Kvarter. Holstein udhvilede sig netop, efter at have været til Hest næsten hele Natten for at inspicere sine Poster. Ved en eller anden af disse Tilfældigheder,

der kunne se ud, som en højere Vilje greb ind, vaagner Holstein og faar den lykkelige Indskydelse at se ud af Vinduet, i Stedet for at vende sig om paa den anden Side. Det var ganske kønne Udsigter, der aabnede sig for ham! Men derover var der ikke Tid til at reflectere. En. to, tre, kom Støvler og Benklæder paa og Riflen fra Knagen. Ud i Stalden, løse Hesten og svinge sig paa dens blotte Ryg var det næste. Nu kunde han jo forsøgt at slippe bort mod Nord — det havde jo været det sikreste — men saa skulde man kende Wohltd von Holstein daarligt; i Lag med Dragonerne — det var det, han vilde, og med Riflen i Haanden jog han ud paa Vejen. Og hans Forvovenhed gjorde sin Virkning. Da de pludselig saa ham, den frygtede Skytte, saa nær ved, med Riflen hævet til Skud, var der ingen af Dragonerne, der vilde være Skive. Der var et Trylleri ved hans Maade at optræde paa, som aldrig undlod at gøre sin Virkning. Altsaa omkring og tilbage over Broen, blot udenfor Skudvidde! Men de maatte ride skrappt til, for Holstein var efter dem, og helt op til Skodborg By fortsatte han Forfølgelsen; saa skød han, og én af dem saaredes. Foran Byen holdt Ritmester Buchwaldt med 116 Dragoner for at inddrive Ægtvogne; antagelig har han givet sine Folk en venlig Modtagelse. — Paa Riddet fra Broen blev Holstein fulgt af en anden Skarpskytte, maaske Berg, der var kommen ridende nordfra i det Øjeblik, Skærmydslen gik for sig.

Skønt man ved alle Midler stræbte Holstein og hans Folk paa Livet, afholdt det dem dog ikke fra at følge de givne Instructioner nøjagtigt.

Saaledes red han en Dag, ledsaget af Skarpskytte Sommer og en af Krügers Folk til Byen Endrupskov, der ligger vest for Gram og ca. 4 Mil fra Skodborghus. Han skulde efter Ordre arrestere Skolelærer Nielsen, der var bekendt som »Wühler«, og i længere Tid havde foranlediget, at Egnens dansksindede Beboere bleve plagede med Leverancer til Gram, Bevtoft og Løgumkloster, medens de tysksindede slap fri. Skolelæreren var flygtet, men Holstein tog hans Papirer, hvoriblandt Breve til en Mængde fjendtlige Officerer med nøjagtige Opgivelser over vor Armées Stilling. Til Trods for, at der bag Patrouillen i Gram laa 32 mecklenborgske Dragoner, i Bevtoft 2 Escadroner Insurgenddragoner og i Løgumkloster 1 Escadron, saa

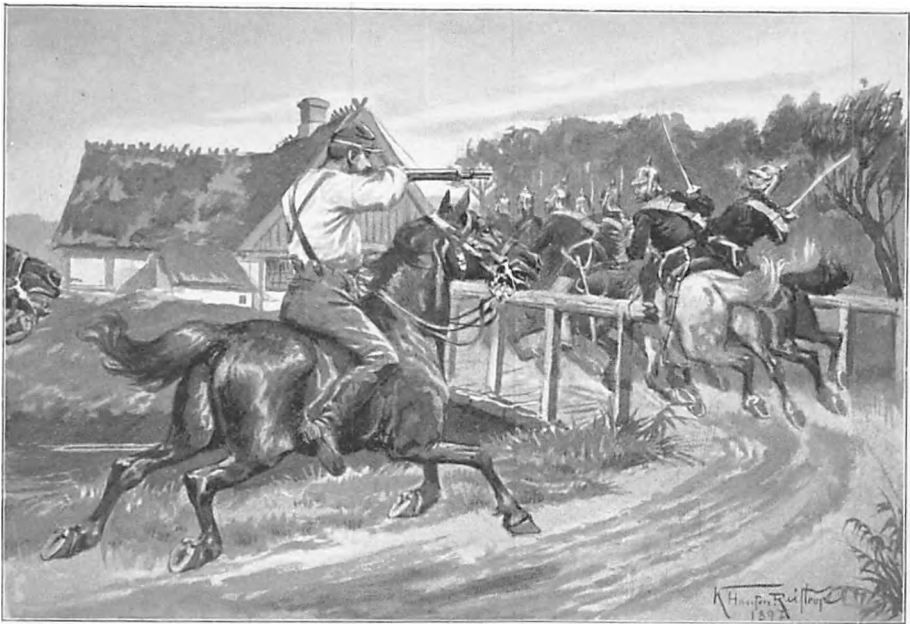
at den var omgivet af Fjender, forfulgte Holstein dog Flygtningen. Hjemad lagde han Vejen over Gram, og erfarede dér, at Besætningen over Hals og Hoved var redet til Bevtøft i den Tro, at de 3 Mand var Forspidsen for en større Styrke.

En Aften var Holstein, kun ledsaget af Hans Krüger, redet ned til Jarls, der stadig havde Indkvartering. Det var en af hans oprørske Brødre, Huno von Holstein, der kommanderede det her posterede Piket af Dragoner — hørende til hans Faders gamle Regiment. Hvor Vejen svinger om Kirken, saa Holstein en Afdeling af Dragonerne, der til Dels var siddet af. Han affyrede et Par Skud, og kommanderede, henvendt til sin Ledsager: »Escadron, marche. marche!» Dragonerne fik travlt med at komme af Sted, og Holstein gjorde ikke andet Bytte end en Felthue. Derimod fik han af Beboerne de forønskede Oplysninger om Fjendens Stilling. Hans Broder holdt hele Natten ved Studsbøl Hegn, parat til at tage imod det formodede danske Korps.

Uafliedligt bleve de svage Forposter langs Grænsen foruroligede af Fjenden, men da disse smaa Skærmydsler gjerne forefaldt i Mørke, var det sjældent, at nogen blev saaret.

Natten mellem den 2den og 3die August gik det særlig livligt til ved Skodborghus. Ikke mindre end 4 Gange var der med et Par Timers Mellemrum fra Jarls sendt smaa Troppe Dragoner frem, men de vare hver Gang blevet drevne tilbage af nogle Skarpskytter og Folk af Jagds Korps, under Anførsel af Skarpskytte Berg. Kl. 6 Morgen var denne blevet afløst af W. v. Holstein, der straks red ned mod Skodborg, hvorfra nogle Dragoner rykkede ud. Han skød Hesten under den ene af dem, og Resten af Patrouillen vendte om. Kort efter viste der sig en større Styrke, som drev ham tilbage over Grænsen. Beboerne i Gram fortalte senere paa Dagen, at en Escadron af Itzehoer Dragonerne Kl. 4 om Morgenen var rykket ud for at overfalde Posteringen ved Skodborghus, og at den kom hjem Kl. 9; meget misfornøjet med Ekspeditionens uheldige Udfald.

Medens det til Forposterne afgivne Mandskab saaledes daglig var i fuld Activitet, forløb Resten af Juli Maaned uden nogen Begivenhed af

Wohldt von Holstein forfølger de slesvig-holstenske Dragoner.

Skarpskytte Bang og Løjtnant v. Sandrart.

Interesse for Tropperne i Vejle-Stillingen, med Undtagelse af Revuen ved Store Grundet den 22de Juli.

Da det imidlertid syntes, som Fjenden havde gjort sig det mageligere i Sønderjylland ved at udvide sine Kantonnementer og trække sin højre Fløj noget tilbage, blev et Par Brigader, deriblandt ogsaa Bülow's, den 6te August skudt frem til Grænsen, med Ordre til at skade Fjenden saa meget som muligt ved mindre Fægtninger og forhindre ham i at fouragere.

1ste Brigade laa atter omkring Lejrskov, Skarpskytterne i Asbølgaardene og Højerup.

Da Vejrliget i de sidste Dage havde været endnu værre end sædvanligt, og de mindre Veje derfor vare næsten ufremkommelige, opgav Bülow at udføre nogen Ekspedition den 7de. I Løbet af denne Dag kom der imidlertid Melding fra Jagd's Korps om, at Skarpskyttepatrouillerne havde fundet Egnen nord for Gram Aa og dens Begyndelse, Fovs (eller Fobis) Aa, forladt af Fjenden. Byerne bag Aaen, Frørup, Steppinge, Anderup, Sommersted, ligesom ogsaa Oksevad, vare kun svagt besatte; Lert og Ørsted nord for Oksevad vare rømmede.

Forpostcavaleriet havde tidligere meldt, at Steppinge kun var besat af 1 Kyradsrescadron og 1 à 2 Infanterikompagnier. Om Aftenen, den 7de, kom en Bondekarl fra denne By til General Bülow i Lejrskov Præstegaard og bekræftede Meldingens Rigtighed, samt tilbød sig som Vejviser. Generalen besluttede sig til at lade forsøge et Overfald paa dette Kantonnement den følgende Dag. Ritmester Marcher skulde udføre det med sin egen Escadron, 3 Kompagnier af 3die Reserve-Jægerkorps, det jyske Skarpskyttekorps, Aarhus og Holstebro frivillige og 4de Escadron af 6te Dragonregiment. For at dække dette Kommando under et Tilbagetog, og saaledes danne Repli, vilde Generalen selv tage Stilling ved Drenderup med henved 3 Batailloner og et Par Kanoner, samt observere Terrainet øst og syd for denne By.

Den 8de blev netop, som tidligere omtalt, Forposterne paa Fjendens venstre Fløj til Dels afløste; fra tysk Side anføres dette som en medvirkende Grund til Overfaldet. Men det er ikke Tilfældet. Bülow vidste intet om denne, for hans Forehavende heldige, Omstændighed.

Ritmesteren fik, uvist af hvilken Grund, først Ordren Kl. 3 om Morgenen den 8de, da de andre Afdelinger allerede forlængst vare mødte paa Alarmpladsen. Fremrykningen kunde derfor først begynde $\frac{1}{2}$ Time senere. Dette Tilfælde bevirkede imidlertid, at Overfaldet delvis lykkedes.

Kommandoet marcherede over Store Andst, Bastrup, vest om Lert Skov mod Gaarden Taagerup; men Reservejægerne vare uøvede og trættedes hurtigt, saa det gik kun smaat fremad. Tilmed vare Vejene opblødte og store Strækninger maatte tilbagelægges over Marker og langs Skovbryn. Vejret var straalende, desværre for de arme Reservejægere, der bleve mere matte, alt som Solen steg og gennembagte dem. En Del af dem betegnede ogsaa den Vej, Kommandoet fulgte, ved at »melde sig fortrydelige«. Deres trætte og forvaagede Udseende skulde ikke vække Forhaabninger om Chancer for et Overfald. Fodfolk egner sig jo overhovedet ikke til det Brug, men mindst under saadanne Forhold.

Da Ritmester Marcher vidste, at enkelte af Beboerne vare tysksindede, sørgede han under Vejs for at udsprede det Rygte, at Kommandoet skulde afskære nogle fjendtlige Posteringer ved Skodborghus og Folding Bro.

Klokken var 9, da man omsider naaede Gaarden Taagerup¹⁾ efter en Marche paa ca. 3 Mil. Skarpskytterne vare i Tøten; men paa dette Sted blev Reservejægerne kommanderede frem. De vare netop naaede ud for Gaardens Port, da der viste sig 3 Kyradsører. Løjtnant O. Vaupell, der fulgte frivillig med Kommandoet, red ind paa den ene, Holstein-Rathlou skød Hesten under den anden, og begge bleve tagne til Fange. Den tredie undslap derimod i sydlig Retning trods Jægerens Ild. Gaarden blev straks omsluttet af Skarpskytterne og Reservejægerne, men der blev ikke fundet noget fjendtligt, og det gjaldt om, hurtigt at komme videre. Besætningerne i de nærmeste Kantonementer kunde jo være averterede ved Skuddene og den undslupne Kyradsør. At denne sidste havde faaet Forfald, kunde man ikke vide; han blev 14 Dage senere funden død i Refsø Skov, siddende op mod et Træ.

¹⁾ Se omstaaende Kort.

Det gik saa i Trav fremad mod Vojum Bro, idet de udmattede Jægere fik Ordre til at holde sig ved Rytternes Stigbøjler. Vejviseren fulgte troligt med. Hidtil havde han redet en hvid Hest, men den havde han af en eller anden Grund maattet efterlade under Vejs, thi nu travede han sveddryppende ved Siden af de forreste Skarpskytter. De to Fanger tog deres Stilling med stor Ro. Trods det hurtige Løb i den generende tunge Udrustning, lod de til at være i godt Humør og passiarede gemytligt med Skytterne. De meddelte i øvrigt, at der laa 130 Kyradsører i Steppinge, medens de ikke kendte Infanteriets Styrke. Paa Refsø Gaard og Gaardene øst derfor laa der ogsaa Infanteri.

Under Fremrykningen blev Kaptajn Wichfeldt detacheret med sit Kompagni og nogle Dragoner til Højerup; naar Kaptajnen hørte, at Ritmesteren var i Engagement, skulde han rykke frem og alarmere fra Nord; under Tilbagegangen skulde han være Soutien.

Det vil her være paa sin Plads at beskrive Forholdene ved og i Steppinge.

Byen bestaar af en Del tæt samlede Gaarde, beliggende omkring Kirken, der egner sig godt til Forsvar, samt en Del Udflyttergaarde vest for en bred Grøft med sumpede Bredder, der løber ned til Fovs Aa. Ca. 800 Skridt fra Byen føres Landevejen til Højerup ved en Træbro over denne Aa, som ogsaa har sumpede Bredder, der fortsættes i en blød Eng. Denne kan kun ved Overgangene passeres af Rytteri; af Fodgængere derimod paa enkelte andre Steder.

Om Natten blev der stillet Infanterifeltvagter ved A og B; om Dagen afløstes den sidste af 9 Kyradsører. I Gaarden C indkvarteredes 1 Officer, 2 Underofficerer. 1 Trompeter og 19 Kyradsører. Der blev dagligt sendt Patrouiller over Højerup mod Grænsen, og over Vojum Bro til de nærmeste Kantonementer.

Den 8de, Kl. 8 om Morgenen, afløstes 1ste Escadron af 2det Kyradsørr Regiment (Königinn Elisabeth) af Regimentets 3die Escadron under Ritmester v. Plehn. Løjtnant v. Sandrart fik Kvarter i Gaarden C med en Styrke som oven anført.

Oberstløjtnant Schmidt kommanderede i Steppinge, hvor. foruden Kyradsérerne, 9de Kompagni af 20de Infanteriregiment laa indkvarteret. Efter Afløsningen blev der sendt en Kyradsérpatrouille paa 1 Underofficer og 9 menige over Højerup mod Nord. Den passerer denne By lidt før Kaptajn Wichfeldts Ankomst, finder Bramdrup besat, vender om og finder Tilbagevejen spærret; sluttelig maa den overgive sig til et fra Bramdrup fremsendt Kompagni. En anden Patrouille paa 1 Gefreiter og 2 menige blev sendt mod Refsø og Mølleby for at søge Forbindelse med Holstenerne. Den red imidlertid først til Taagerup, maaske fordi Ejeren var bekendt for at være tysksindet, og blev her overrumplet.

Dersom Ritmester Marcher kunde have begyndt sin Fremrykning til befalet Tid, vilde han rimeligvis have truffet Besætningen i Steppinge endnu under Afløsningen!

Skydningen ved Taagerup var blevet hørt af Feltvagten ved A, som sendte Melding tilbage. Uheldigvis varede det syv lange og syv brede, før en ny Patrouille paa 3 Kyradsérer blev afsendt for at skaffe Underretning, og det kom Escadronen dyrt at staa. Denne Patrouille blev nemlig allerede beskudt kort efter, at den havde passeret Broen over Vandløbet vest for Byen, og vendte tilbage med Melding om Skarpskytternes Fremrykning. Den ene Kyradsér, Hartung, var alvorligt saaret i Brystet og Armen. Nu blev der blæst Alarm og Meldinger sendtes til de nærmeste Kantonnementer og General Bonin. 20de Regiments 10de Kompagni, der laa i Anderup, rykkede straks til Undsætning.

Vi vende tilbage til vore egne Tropper. Tiden var kostbar; Ritmesteren indskrænkede derfor sin Sikring til at recognoscere Vojum Bro, som blev holdt besat, efter at Kommandoet var rykket over. Det jyske Skarpskyttekorps var forrest.

Omtrent midtvejs mellem Vojum Bro og Steppinge lod Holstein-Rathlou Skytterne von Benzon, Højer og Rekkegaard sidde af og rykke frem langs Vejhegnene for at overrumple en fjendtlig Vedetpost, som man kunde se fremme ved Broen. Da de vare naaede ud for den før omtalte Gaard (C), kom der 3 Kyradsérer galoperende ned imod dem fra Broen; de svingede

Pallaskerne og raabte Hurra. Højer sprang fra Hegnet midt ud paa Vejen og blev roligt staaende, indtil den forreste Rytter var paa en Afstand af 80 Skridt; saa skød han og von Benzon samtidigt. De hørte Kuglerne fløjte, efter at have slaaet an mod Kyradserne, — men Rytterne bleve i Sadlen, til Skytternes store Forbauselse; de vendte om og jog tilbage til Byen. Idet Korpset nu kom jagende frem, slap to af de omtalte Skytters Heste løse og galoperede op i Steppinge sammen med de flygtende Kyradsører. De løb op i deres gamle Kvarterer fra Juni Maaned, og Bonden i Gaarden udbrød ved Synet af dem: »Nu er Højer skudt!« Det var han jo heldigvis ikke, men sin gode Hest, Oppakningen og Pistolerne mistede han rigtignok.

Forinden nu de forreste Skarpskytter vare svingede fra Byvejen ind til Gaarden, der ligger ca. 125 Skridt fra denne, og som man vidste var belagt med Kyradsører, blev Porten slaaet op, og der viste sig 2 Ryttere. Den forrestes Hest stejlede øjeblikkelig, truffet af flere Kugler fra de 3 af-siddede Skarpskytter, men Rytteren fik dog Hesten ind med sig i Porten, der straks blev slaaet i. I en Fart marcherede Skarpskytterne nu op Vest for Gaarden, medens en Deling Dragoner og nogle Reservejægere tog Opstilling paa Marken Syd for den i en Afstand af ca. 60 Alen. Mod Øst laa Haven, saa Sandsynligheden for Undvigelse ad den Vej var ikke stor. De indsluttede Kyradsører fyrede gennem Døre og Vinduer, men uden at saare nogen af Rytterne, der alle bleve til Hest.

Medens dette gik for sig, blev Porten for anden Gang slaaet op og en Officer sprængte ud, svingende sin Pallask, idet han raabte: »Vorwärts, Kerls!« (Det viste sig senere, at dette Forlangende var noget dristigt, eftersom Folkenes Heste vare i Stalden). Han tog først Retning mod Vest efter Byvejen, men, da han fandt denne spærret, kastede han Hesten til Højre, for at følge Markevejen, der fører fra Gaarden mod Nord. Han red ind paa de to her posterede Skarpskytter, Bang og Schönheyder, der viste den under saadanne Forhold mageløse Koldblodighed, ikke at fyre, af Hensyn nemlig til Dragonerne lige over for, mod Syd. I Forbifarten fører Sandrart et Hug mod Bang, men træffer kun hans Hoved med flad Klinge, idet Skytten parerer for sig med Riflen; Bang tager roligt Sigte for at gen-

gælde Hugget med sin Riffelkugle, da Løjtnanten var kommet forbi. men Tilfældet vilde, at begge skulde slippe levende fra Sammenstødet, idet Fæng-hætten i Paraden var sprunget af Riflen.

Endnu en Kyradsér, en Gefreiter Thiede, der ikke hørte til Gaardens Indkvartering, slap bort gennem en Bagdør ud til Haven; von Benzon, der var løbet herom, naaede netop at veksle Pistolskud med ham.

Ritmester Marcher udviklede nu 2 Jægerkompagnier syd for Gaarden, medens Aarhus og Holstebro frivillige blev sendt frem mod denne. Besætningen i Steppinge var kommet under Vaaben: Feltvagten forstærkedes og to Delinger blev sendt frem ad Kolstrup Vejen, og derefter langs et Hegn op mod vor højre Flanke. Fjenden beskød dem af vore Tropper, der stode nord for Gaarden. Ritmesteren lod da blæse »Retraite«, fordi han indsaa, at et voldsomt Angreb paa Byen nu var umuligt, navnlig med Cavaleri, da der kun fandtes den ene, smalle Adgang over Broen, nord for Gaarden, og da Fjendens sande Infanteristyrke var ham ubekendt. Skulde et saadant Angreb have haft nogen Udsigt til at lykkes, maatte det være blevet udført straks.

Signalet blev kun uvilligt fulgt af de Tropper, der havde omringet Gaarden, og Ritmesteren maatte gentagne Gange paaskynde Tilbagegangen, inden den blev udført. Navnlig indvendte Skarpskytterne, der sidst forlode Stedet, at man gärne forinden kunde forsøge at storme Gaarden og fange Besætningen. Tilbagegangen udførtes tværs over Byvejen og derefter videre mod Vest ind over Marken. Da Skarpskytterne samlede sig her, savnede de deres Chef. Da Ritmesteren blev gjort opmærksom herpaa, lod han atter Kommandoet rykke frem mod Gaarden; men da det var kommet denne paa knap 300 Skridt nær, blev en yderligere Fremrykning overflødig; thi paa Vejen viste sig nu Holstein-Rathlou i Spidsen for 21 afvæbnede Kyradsérer og selv ridende en af deres Heste. Troppen sluttedes af Skytte Højer og en 5—6 af Aarhus og Holstebro frivillige. Nogle andre af dette Korps og et Par Jægere førte 18 erobrede Heste.

At Holstein-Rathlou blev modtaget med Jubel, er en Selvfølge; han var ubestridt Dagens Helt og blev erkendt som saadan af alle.

De nærmere Omstændigheder ved denne ret enestaaende Tildragelse vare følgende:

Lidt efter, at Løjtnant Sandrart var undsluppet, løber Holstein-Rathlou og Skytte Højer om til Bagporten paa Sydsiden af Gaarden. En Kyradsér springer i det samme ud af et Vindue; Højer skyder og Anslaget af Kuglen fælder og bedøver Manden uden at saare ham. Bagporten var imidlertid spærret af en Vogn, fuld af Ellerødder. Holstein-Rathlou kravler op paa denne, og liggende her opdager han en Kyradsér, der holder i Gaarden og tager omhyggeligt Sigte paa ham med sin Pistol. Holstein-Rathlou kaster sin egen afskudte Pistol efter Rytteren; Højer, der igen har faaet ladet Riflen og var fulgt efter sin Chef, kommer netop betids til at redde dennes Liv ved at sende Kyradséren en Kugle for Brystet; han tabte Ligevægten og styrtede af Hesten, men rejste sig igen lidt efter og løb ind i Huset. Mens Holstein-Rathlou nu river Barrikaderingen til Side og springer ind i Gaarden midt blandt de forbausede Kyradsérer, bliver Højer hentet om til Hovedporten af en Jæger; han forlanger af de indenfor staaende Kyradsérer, at de skal lukke op, og det sker ogsaa kort efter. De trænge ind, og der møder dem et overraskende Syn: Holstein-Rathlou staar alene midt i Gaarden, omgivet af en Snes Kyradsérer, der have overgivet sig og kastet Vaabnene henad Stenbroen; en Del Heste løber løse om i Gaarden. Højer gaar hen til Stalden; et Par Kyradsérer møder ham i Døren; »God Dag Kammerat, vi er gode Venner«, siger de; »ja, aflevér først Sablerne«, mente Højer. Saa hjalp de ham og Jægerne med at føre Hestene ud. Men paa én Gang se de to Skarpskytter, at Jægerne forsvinde ud af Gaarden, saa kun en 5—6 af dem blive tilbage. Højer løber udenfor og ser, at Jægerkompagnerne ere under Retraite og allerede et godt Stykke fra Gaarden, samt at fjendtligt Infanteri nærmer sig hurtigt fra Øst. Han meddeler Holstein-Rathlou disse interessante Opdagelser, som Kyradséerne heldigvis vare uvidende om, og denne skynder paa Afmarchen og ordner Kolonnen saadan, som vi tidligere have omtalt. Og et skønnere Indtryk af Kraft og Mandighed kunde ingen af de til Stede værende ønske sig: Holstein-Rathlous Paladinskikkelse med det vældige Skæg, fulgt af disse høje, flotte

Karle, som han personlig havde gjort til Fanger paa et Tidspunkt, da Fjenden var nærmere end de egne Tropper. Og for at give det hele Relief: i et Par Hundrede Skridts Afstand en fjendtlig Afdeling, der var ophørt med at skyde for ikke at saare de fangne Kammerater, som saaledes ufrivilligt afgav den bedste Dækning!

Der var nu, siden Kolonnen naaede Udflyttergaarden, forløbet en lille halv Time, og man kunde med hvert Øjeblik vente, at Fjenden vilde blive forstærket. Ritmester Marcher tiltraadte derfor Tilbagemarchen over Vojum Bro, da han ikke fandt det tilraadeligt at forcere Vejen gennem Steppinge til Højerup, der ganske vist var den korteste. Dragonerne besatte i Forvejen Vojum Bro, og herfra blev sendt en Underofficer med Ordre til Kaptajn Wichfeldt om at holde Højrup besat for at dække Kommandoets Marche ad denne Vej. Kaptajnen havde imidlertid kort før Underofficerens Ankomst forladt Røjrup og var rykket mod Nord i den Tro, at Ritmesteren vilde gaa tilbage over Taagerup — og bragte herved denne i en ubehagelig Stilling. Begge Escadronerne og det jyske Skarpskyttekorps bleve nu sendte til Højerup for at besætte Byens sydlige Udkant paa en demonstrativ Maade. Fjenden var jo, som omtalt, blevet forstærket med et Kompagni fra Anderup, men rykkede kun forsigtigt frem fra Steppinge. Da Kolonnen var ankommet til Højerup, blev en Del af de trætte Reservejægere anbragte paa Vogne, som Ritmesteren havde skaffet til Veje. Marchen mod Nord dækkedes først af Cavaleriet, senere af Jægerne. Da Højerup var forladt, forfulgte Fjenden livligt lige til Bramdrup, men uden at det kom til Sammenstød. En større fjendtlig Kolonne, som man saa rykke frem fra Frørup, maaske i den Hensigt, over Bramdrup at afskære Ritmesterens Kommando, behøvede man ikke at tage Hensyn til; Bramdrup blev jo holdt besat af vore egne Tropper.

Ved Drenderup blev der holdt et langt Hvil, og ved denne Lejlighed udtalte General Bülow i varme Ord sin Anerkendelse overfor Skarpskytterne i Anledning af deres hele Optræden paa denne Dag. De havde jo heller ikke gjort hans Ord om dem, en Maaned tidligere, til Skamme!

Skytte Hojer redder Holstein-Rathlou's Liv.

Holstein-Rathlou og hans Fanger.

Under Hvilen kommer en af Kyradsérerne hen til Højer og siger: »Det var Dem, der sendte mig en Kugle i Brystet; vil De se mit Kyrads — det reddede mit Liv!« — og mærkelig nok, skønt Kuglen havde Anslagskraft til at slaa Manden af Hesten, havde den kun frembragt en ubetydelig Bule i Kyradset!

Ifølge tysk Beretning havde Fjenden følgende Tab:

Død: 1 Kyradsér.

Saarede: 5 (deriblandt en Feldwebel).

Fanger: ¹⁾ nord for Højrup: 1 Underofficer, 9 Kyradsérer.

²⁾ ved Taagerup: 1 Gefreiter, 1 Kyradsér.

³⁾ ved Steppinge: 1 Vagtmester, 1 anden Underofficer, 1 Trompeter, 18 Kyradsérer, 1 Trainsoldat.

4 Heste blev dræbt, 31 faldt i vore Hænder.

Vort Tab var:

Saaret: 1 menig.

Fanget: 1 usaaret menig.

Skarpskyttekorpset mistede 2 Heste og havde 1 saaret.

»Havde denne Affaire og vor tapre Chef ikke været«, skriver en jydsk Skarpskytte beskedent, »saa var der næppe nogen Sinde blevet lagt Mærke til vor Deltagelse i Felttoget, eller denne senere blevet omtalt!« Herimod kan jo indvendes, at den paagældende ikke tilbørligt vurderer det trofaste og ihærdige Arbejde, som Korpset hele Sommeren ydede i Sikrings- og Efterretningstjenesten. Disse Korpser, som bestode af Folk, der partout vilde »opleve noget«, gjorde jo netop Gavn paa en Tid, hvor Efterretningsvæsenet endnu kun var meget mangelfuldt organiseret.

Under Resten af Felttoget blev Korpset i Vejle-Stillingen sammen med den øvrige Del af 1ste Brigade, med Undtagelse af de Skytter, som gjorde Tjeneste under Kaptajn Jagd.

De Forhold, hvorunder Hæren virkede, og som foranledigede dens Passivitet i den følgende Periode, ere tidligere blevne omtalte.

»Steppinge-Affairen« gav i øvrigt Anledning til Ubehageligheder fra vore saakaldte Forburtdsfæller, der, maaske ikke uden Grund, mente, at den Slags Streiftog kunde virke hæmmende paa Fredsunderhandlingerne.

Den 11te August afmarcherede 1ste Brigade atter fra Lejrskov og Omegn til det tidligere Kantonnement. I Løbet af de følgende Maaneder blev Skarpskyttekorpset stadig holdt i Activitet, dels ved at blive anvendt til Patrouilleringer, dels ved selv at afholde Øvelser.

Ved Kongerevuen paa Lerbæk Mark fik Korpsets Chef, Hr. V. von Holstein-Rathlou, Ridderkorset. Da Korpset ikke hørte til Hæren, kunde der altsaa ikke være Tale om nogen Indstilling fra det til Decoration.

Et Par Dage efter, vistnok den 21de September, blev det lagt i et lidt nordligere Kantonnement: i Nørup, Sodover og paa Engelsholm, Gjødding Mølle og Skovridergaarden Gjøddinggaard.

Det blev nu efter Haanden klart, at Felittoget for denne Gang var endt, og i Slutningen af Maaneden indsendte Korpset gennem General Bülow Andragende om Hjempermittering. Man kunde synes, at dette ikke havde været strængt nødvendigt, eftersom Korpset jo ikke havde svoret til Fanen, men det var i ethvert Tilfælde en loyal Handling og vidnede om, at det følte sig forpligtet, og navnlig overfor den afholdte Brigadechef.

Til det sidste afholdt Korpset Øvelser (paa Gjøddinggaards Marker) og deltog ogsaa i de af Brigaden foretagne »Felttjenestemanøvrer«.

»Vi stode i Yndest hos General Bülow«, skriver en Skarpskytte, »vel betegnede han os som noget „uroilige“, men han brugte os meget og fremhævede vor Iver for stedse at udrette de givne Ordre punktligt og rettidigt«.

Korpset saa op til og holdt af sin Chef, der i egentlig Forstand var Sjælen i det, og som trods alt vidste at bevare dets Prestige under de Farer, som dets særlig frie Stilling medførte, skønt han langt fra var nogen stram Soldat. Kun nødtvungent blandede han sig i de uundgaaelige Tvistigheder mellem Medlemmerne, men vidste altid at optræde paa den værdigste Maade.

Han gav det bedste Eksempel som god Kammerat uden dog nogen

Sinde at nærme sig sine undergivne paa en intim Maade, eller paa den anden Side overse nogen af dem.

Efter ca. 3 Ugers Ophold i det sidst nævnte Kantonnement afmarcherede Korpset i første Halvdel af Oktober¹⁾ til Horsens. Her foregik dets Opløsning paa Torvet efter en lille Højtidelighed, ved hvilken en Del af Medlemmerne gav hverandre Haandslag paa at mødes, naar Krigen atter brød ud. En Del af dem traadte ogsaa ind i Hæren i de følgende Felttog og enkelte lode deres Liv paa Valpladsene.

¹⁾ Datoen kan ikke nøjagtigt opgives, men efter de endnu levende jydsk Skarpskytters Udsagn har det været en af Dagene inden Midten af Maanedens.

Navneliste

over

Det beredne Jægerkorps fra Øerne.*)

Chefer.

Major af 5. Dragonregiment C. Jacobsen.	Korpskommandør fra 14. April til 13. Maj.	
Kammerherre, Ritmester, Godsejer Wolfgang von Haffner.	Næstkommanderende, Korpskommandør fra 14. Maj til 5. August.	
Kammerherre, Ritmester, Godsejer J. Grevenkop-Castenskiold.	Adjutant, Kommandør fra 5. August til 21. Oktober.	

1ste Escadron.

Befalingsmænd.

Kammerherre, Hofjægermester C. F. A. B. Baron Blixen-Finecke.	Chef for 1ste Escadron, Ridder af Dannebrog den 18. Oktbr. 1848.	
Premierløjtnant Revenburg.	Chef for 1ste Halvescadron.	
Skovrider Gottschewsky.	Fører for 1ste Deling (stillet fra Dallund).	
J. P. Herman von Benzon.	Fører for 2den Deling (indtil den 29. Maj).	
Premierløjtnant R. Greve Ahlefeldt-Laurvigen.	Chef for 2den Halvescadron.	
Forstcandidat C. Heger.	Fører for 3die Deling (stillet fra Gunderslevholm).	
Skovrider Conradsen.	Fører for 4de Deling (stillet fra Løvenborg).	

*) Paa Grund af Vanskelighederne ved, et halvt Aarhundrede efter Krigen, at danne Fortegnelse, som de efterfølgende, findes maaske endnu en enkelt Unøjagtighed. Forf. vil være taknemlig for eventuelle Oplysninger.

J æ g e r e .

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Angstrøm	Student fra Upsala	Komitéen	Taarnholm	i 2. Deling efter $\frac{5}{8}$ (tilgaaet Korpset 15. Juni).	
Eggert Christopher Achen	cand. pharm. (senere Apotheker)	Mørkegaard ved Holbæk	selv	Skudskaar i højre Hofte 28. Maj 48.	
Greve Ahlefeldt-Laurvigen	Ejer af Lille Mørkegaard (senere Lehnsbesidder)	selv	selv		
C. Albrecht	Skovrider ved Bistrup Skove	Komitéen			
Orloff Andersen	Bestyrer af Brønholmdalske Fabrikker ved Hirschholm	selv	selv		
Andersen		Komitéen			
Andresen	Forstcandidat	Greve S. Danneskjold-Samsøe	Komitéen	Underdelingsfører ved 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Theodor Bagge	Søn af Hotelejer B. paa Bellevue	Iselingen	selv	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48, Dannebrogsmænd 13. Sept. 48.	
H. Barthels	kgl. Skovfoged	Egelund kgl. Forstdistrikt	Komitéen		
A. Barthels	kgl. Forrider	Komitéen		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Ernst Greve Bernstorff	til Katstrup	selv	selv		
Bruhn	Skovrider	Komitéen		Skarpskytte 1849, udmærket sig 6. Juli.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 6te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Constantin Brun	Ejer af Løvegaard	selv	selv	Haardt saaret 5. Juni 48, Fører for 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48, Dannebrogsmænd 13. Sept. 48.	
Bohn	Skovrider	Rygaard	Egholm	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Brøndum	Fabrikbestyrer	Noergaard (Vognserup)	Gisselfeldt	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Brüel	Forststuderende	Egelund kgl. Forstdistrikt	Sparresholm	Ansigtet kvæstet midt i April ved at styrte med Hesten, i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Christian Abraham Buchwaldt	Student; Søn fra Annebjerggaard; senere Ejer af Estruplund	selv	selv	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
J. H. David	Proprietær	selv	selv		
Døllner	Gartner	Arveprinsen		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Edholm	Student fra Upsala	Komitéen	Saltø	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48 (tilgaaet Korpset 15. Juni).	
Eigaard	Skovfoged	Egelund kgl. Forstdistrikt	Komitéen		
J. Eiler	kgl. Skovfoged	Egelund kgl. Forstdistrikt	Komitéen	blev paa Fyen 27. Maj, afskediget 23. Juni (Svagelighed).	
Christopher Erhardt	kgl. Skovfoged	Egelund kgl. Forstdistrikt	Komitéen		

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Carl Erhardt	kgl. Skovfoged	Egelund kgl. Forstdistrikt	Falkenstein	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Eskildsen	Underjæger	2det kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
E. Frandsen		1ste kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen		
Frederiksen			Komitéen		
C. Frølich	kgl. Skovfoged	Ods Herreds Forstdistrikt	Komitéen		
Fonseca	Fasanjæger (Kongelunden)	1ste kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Hammechen	Forstcandidat		Alkestrup	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Hagerup	Overvagtimester ved 4. Drg. Rgt.		Komitéen		
C. Hansen	Jæger hos Grev S. Danne-skjold-Samsøe (senere Postbud)		Komitéen	Dannebrogmand 18. Sept. 48.	
J. Hansen	Skovfoged	Eskildstrup	Dallund	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Hastrup	Forvalter	selv	selv	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Høegh	Skovrider		Näsbyholm	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Holm	Landmand; senere Forpagter af Ydernäs, derefter af Näsbyholm		Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
von Holstein	Kaptajn i Studenterkorpset, senere Postmester i Nykjøbing S.		Komitéen		
von Holsten	Forstecandidat (fra Sødtringholm)	selv	selv		
F. W. Honum	Landinspektør, senere Justitsraad	Svendstrup	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Heintzen		Taarnholm	Kjøbenhavns Magistrat	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
M. Herts	Forstelev		Sælsøe	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Hertel	Forvalter		Vemmetofte	Fører for 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48 (faldt 1849).	
Iversen	Skytte (fra Førslev)		Komitéen		
Reinholdt Jensen	stud. polyt., senere Rigsdagsmand; død som Stationsforstander i Vejle		Komitéen		
M. Jensen			Komitéen		

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
N. Jensen	Distriktsjæger	Egelund kgl. Forst	Egelund kgl. Forst	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48, Dannebrogsmænd 18. Sept. 48, saaret ved Vaadeskud.	
P. C. Jensen	Forstelev	Egelund kgl. Forst	Iselingen	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
P. R. Jensen	Skovrider	Komitéen	Hvidkilde	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
T. Jensen	Skovfoged	Egemark		i 2. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Carl Emil Jørgensen	Forstelev	1ste kjøbenhavnske Distrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Niels Jørgensen	Skytte	Egelund kgl. Forst	Høfdingsgaard	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
			Komitéen		
J. C. Jürgensen			Komitéen		
E. John	Forvalter paa Vognserup; senere Skovrider paa Fyen		Vognserup		
	Kastrup		Egemark	i 2. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
A. Klüwer	Forstmand, senere Skovrider		Komitéen		
	Particulier, senere Stationsforstander i Braband	Komitéen	selv	i 1. Deling $\frac{1}{8}$ 48; Løjtnant under Krigen; senere Kaptajn.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
A. Greve Knuth	til Lilliendal	selv	selv		
von Kochen	Kammer-, Forst- og Jagtjunker	1ste kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen		
E. Kosfoed	Fasanjæger, senere Toldassistent i Skelskør	Jægerspris kgl. Forstdistrikt	Helmers paa Jægerspris	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
J. Kosfoed		Näsbyholm		i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
von Krogh	Forvalter paa Gisselfeldt; senere Forpagter ¹⁾ Sørup, ²⁾ Näsbyholm; endelig Ejer af Suserup		Komitéen		
J. Lange	Forvalter		Komitéen		
A. Lassen			Komitéen		
C. Lauge	Skovrider	Ringsted Kloster		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Vincentz Greve Lerche-Lerchenborg	Ejer af Møldrup	selv	selv		
Leth	Søn af Kammerraad L. til Sallerupgaard, senere Rigsdagamand		Sallerupgaard		

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
S. C. Lunge		Komitéen			
Matzen	Engmester; rejste i 50'erne til Mormonstaten	Komitéen		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48, Skarp- skytte 1849.	
A. Møller	(Kunstdrejer) Søn af en Præst	Komitéen	Frederikslund		
P. Mühldorff	Skytte — Holme- gaards Dyrehave	Komitéen			
J. Thomas Neergaard	Forstcandidat	Søndre Overførster- distrikt	Komitéen		
C. Nielsen	Forstlærling	Egelund kgl. Forstdistrikt	Gaunø	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Jørgen Nielsen		Komitéen			
Nørregaard	Skovfoged	Bødstrup Hovedgaard	selv	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Odewann		Komitéen			
O. Paulsen	Jagtjunker, Forst- candidat, Søn af Overførster P.	Egelund kgl. Forstdistrikt	Komitéen		
Adolph Mourier-Petersen	Forststuderende, senere Godsejer, (Holbækgaard), Etatsraad	selv	selv		

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 6te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Christian Mourier-Petersen	Forststuderende, senere Godsejer (Ryomgaard)	selv	Kragerup	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
P. J. A. Petersen		Komitéen			
Lars Rabe		Komitéen		formentlig Model for Niels Simonsen til Maleriet: En Herregaardskytte og Soldater.	
C. de Ramsault de Tortonval	Proprietair (Albertslund), senere Directeur for Zoologisk Have	selv	selv		
P. Rasmussen	Engmester, senere Landmand (Skaane)	Greve Schimmelmann	selv	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
T. Rasmussen	Assistent ved Vandløbene i Nord-Sjælland	Komitéen			
Valdemar Rehsted	Forvalter, senere Kaptajn og Postmester	Komitéen			
C. Rhoding	Søn af Bøsse-mager R., senere Kaptajn	Komitéen	Gunderslevholm	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48, Skarpskytte 49, Løjtnant 50; senere Politifuldmægtig (Ringsted); Premierlt. 68 (22. Rgt.); nu Kaptajn (Trainafdelingen).	
Robertson	(fh. Postfuldm. i Frederiksborg) Skovfoged	Alkestrup		faldt den 28. Maj 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
E. Sarauw	cand. jur.	Sorø Academi	Giesselfeldt	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
R. Sarauw	Skovrider ved Sorø Academi	Sorø Academi		i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Schneider		Kongsdal	Komitéen	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Hostrup-Schultz	Landmand, senere i Postvæsenet	selv	Iselingen	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Carl Schumacher	Forststuderende, senere i Toldvæsenet		Komitéen		
S. Spandet	Forststuderende, senere Ejer af Idagaard	selv	Neergaard (Svenstrup)		
Sparre	Forstmand, senere Skovrider paa Gunderslevholm	Kongsdal	Brobygaard	Underdelingsfører ved 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Poul Stemann	paa Gunderslevholms Godskontor, senere Ejer af Store Restrup	selv	selv	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Stoltze	Skovrider (Tølløse)		Komitéen		
Chr. Fugl Svendsen	exam. juris., senere Overintendant		Komitéen		
O. C. Sørensen	Stadsjæger paa Gaung		Gaung	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
	Theilmann	Forstmand, Løjtnant i første Krig, senere i Toldvæsenet	Lystrup	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
C.	Thomsen	Jæger	Jægerspris Forstdistrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
Jørgen	Thomsen	Jæger	2det kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
N.	Thomsen	Uderjæger	1ste kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen	
	Tind	Forvalter	Adelersborg	kgl. Distrikthest	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48, saaret den 28. Maj 48.
	Tolderlund	Forpagter fra Nord-Slesvig	Løvegaard	Rudbjerggaard	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
	Türretin	Forvalter	Vedbygaard	Hegnetslund	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
F.	Ulrich	Skovfoged	Komitéen		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
H.	Ulrich	Skovrider	Krabbesholm		i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
W.	Ulrich	Skovfoged	Ods Herreds kgl. Forstdistrikt	Komitéen	i 1. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
A.	Vind	Søn fra Bækkeskov	Hørbygaard	Eskildstrup	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vodtegning.
Christian Vind	stud. jur., Søn fra Bækkeskov	selv	selv	senere i 1. Jægerkorps, Løjtnant 1849.	
Voigt	Skovrider		Lerchenborg	i 2. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	

**2den Escadron.
Befalingsmænd.**

Kammer- og Jagtjunker, Forstcandidat Frederik Julius Baron Wedell-Wedellsborg		Chef for 2. Escadron, Ridder af Dannebrog 29. Novbr. 48 (Hest fra det Classenske Fideicommiss).		
Premierløjtnant	Schumacher	Chef for 1. Halvescadron, saaret den 5. Juni 48. (Til Cavaleriet den 28. Juni 48?), Ridder af Dannebrog 13. Sept. 48.		
Skovrider	P. Petersen	Fører for 1. Deling (stillet fra Marienborg).		
Forstcandidat	Chr. Th. Lohse	Fører for 2. Deling (Fører for 3. Deling $\frac{1}{8}$ 48), Ridder af Dannebrog 13. Sept. 48.		
Forstcandidat	Niels Spandet	Chef for 2. Halvescadron, haardt saaret 5. Juni 48, Ridder af Dannebrog 13. Sept. 48.		
	Boldt	Fører for 3. Deling, blev Løjtnant i første Krig, Ordonnansofficer hos Helgesen; senere Toldinspektør i Kjøbenhavn.		
Skytte	J. Frederiksen	Fører for 4. Deling (stillet fra Hølekenhavn).		

Jægere.

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te. August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtagning.
C. Carl Sophus Andersen		Fuglsang og Prierskov	Philipseen, Slangerup	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
K. Andersen		Komitéen		hjemsendt 23. Juni (Sygdom).	
Peter Andersen	hos Skovrider Bræm, Gisselfeldt, nu Skytte paa Gisselfeldt	Sørup		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
A. H. Beck	Skovrider	Herfølge		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
J. C. Beck	Skytte	Rønnebækaholm		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Bergmann	Ourupgaard		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
P. Chr. Bjørn	Skovrider	Ourupgaard		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Borchsenius	Landmand, senere Kjøbmand i Næstved	selv	selv	
	Brandt	Overvagtimester	Hegnetslund	Vallø Stift	Fører for 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.
	Brinck	Komitéen			
	Broeholm	Broholm		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Brummersted	Gartner paa Gaung	Bregentved	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
C. Brun	Skovrider	Hesselager		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Braun	Skovfoged	Bregentved		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Busck	Forvalter, senere Ejer af Skovsbo og Jægermester	Godsejer Busck til Sæbygaard			
Bøgvad	Skovfoged (senere Skovrider paa Nørager)	Skovrider Løschau under Giesegaard	Komitéen		
C. P. Christensen		Guldborgland	Fuglsang og Frierskov	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
N. Christensen			Komitéen		
Carl Chrestesen	hos Skovrider Braem; senere Skovrider paa Lystrup	Gisselfeldt		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
C. Clausen		Adelersborg	Vesterbygaard	i 2. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Clausen			Komitéen		
Eriksen			Komitéen		
Esbensen	Jæger		Komitéen	afgaaet til 2. Jægerkorps den 23. Juni.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Fangel	cand. theol. (senere paa Gudumlund)	Forpagter Meincke	selv	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48, frivillig Skarpskytte 1849 i 1. Forst.-Jægerkorps.	
Freuchen	Forstmand	Komitéen			
O. E. Friederichsen		Forvalter Nyholm af Turebyholm	Komitéen		
E. Friis		Komitéen			
H. Friis		Komitéen			
Fuglsang	Sadelmager	Gunderslevholm		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Elieser Gad	Student	selv	Komitéen		
Gellers		Komitéen			
Goth	Landmand	Knuthenborg		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Gottlieb	Skytte	Basnæs			(Neger)
Grüner	Forvalter af Høstemark	Kjørup		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Halle		Knuthenborg			

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
C. Hansen	Forstcandidat		Komitéen		
D. C. Hansen			Knuthenborg	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Hansen	Forststuderende		Komitéen		
Jørgen Hansen			Fuglsang og Prierskov	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Hess		Løjtved (Petersen)	Løjtved	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Hjortespring			Komitéen		
Holm		Lystrup	Komitéen	i 3. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Holm			Komitéen		
Christian Greve Holstein-Holsteinborg	Forststuderende, senere Ejer af Langebækgård	selv	selv		
Christian Greve Holstein-Ledreborg	Ejer af Søholt (Mols); senere af Ledreborg	selv	selv		
Saabye Houg	Søn af Godsforvalter H. paa Gaunø; nu Landmand	Gaunø	selv	i 3. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
Husum			Guldborgland	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
S.	Høyerup	Komitéen			
	Ipsen	Sønderkarle	Aalholm	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Ivanow	Lindholm		Korpsets Hornblæser, i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
O.	Iversen	Komitéen			
	Iversen	Skovfoged under Saltøe	Saltøe	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Jantzen	Hvidkilde		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
J. H.	Jensen	Skovrider	Juelsberg	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
M.	Jensen	Skovfoged	Sælsø	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Jeppesen	Komitéen			
A.	John	Komitéen			
August	Jørgensen	stud. juris., nu Herredsfoged i Odense	selv	Classenake Fideicommis	
J. A.	Jürgensen	Skovfoged	Komitéen		
	Kettinge	Knuthenborg	selv	i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Knipschildt	Skovrider	selv	Komitéen		
Knuthsen		Kammerraad Jørgensen, Søllestedgaard			
Kongsted		Komitéen			
Kølle		Komitéen			
Larsen		Komitéen			
Let		Komitéen			
Lissner	Urmager, senere Gæstgiver i Sorø	Valbygaard	Gjorslev	i 3. Deling $\frac{2}{8}$ 48.	
Lütchen	senere Sagfører (Grenaa)	Komitéen			
Madsen		Bregentved		i 3. Deling $\frac{2}{8}$ 48.	
A. W. Møller	Skovrider	Komitéen		blev paa Fyen den 27. Maj; afskediget (Svagelighed).	
Vilhelm Møller	senere Skytte ved Strandegaards Dyrehave	Komitéen	Gaunø		
Müffelmann	Forstecandidat, senere Overførster paa Vallø	1ste kjøbenhavnske Forstdistrikt	Komitéen		

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Gutzer Münster	Student		Komitéen	tilgaaet Korpset den 17. Juli fra 1. Jægerkorps.	
C. Nielsen			Komitéen		
M. P. Nielsen		Giesegaard	Komitéen		
F. von Oldenburg	Forststuderende, senere Godsejer og Skribent	selv	selv		
Ole Olsen	Skovfoged		Marienburg		
H. Petersen			Komitéen		
P. Petersen			Komitéen		
	Petzholdt	Forststuderende	Komitéen	faldt den 6. Juli 1849.	
	Randa	Vagtmester af 4. Drg. Rgt.	Komitéen		
	Raunholdt		Ravnholt	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	
	Rosenstand		Ravnholt		
T. R. Rosen	Forvalter, senere Ejer af Krabbesholm		Ourupgaard	i 4. Deling $\frac{1}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decorationer fra Krigen m. m.	Vedtegning.
T. Rossing	Avlsforvalter, Søn af Assessor Rossing (Forpagter af Liselund)	Øllingese (Lolland)	Øllingese	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Sabroe	Sparekassedirektør i Haderslev	Gaunø	Løggiamose	Underdelingsfører ved 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Schaust		Giesegaard			
Schnedler		Komitéen			
Schou		Komitéen			
Schrøder	Søn af Godsforvalter S. paa Svenstrup	Knuthenborg		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
A. Sehested	Ritmester; Ejer af Fraugdegaard	selv	selv		
Sidenius		Ourupgaard			
Sperling	Ritmester; Ejer af Sandholt	selv	selv	Halvescadronschef efter Midten af Juni 1848.	
Storm	Proprietær (fra Fyen)	selv	selv		
Stützer		Hardenberg		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Navn.	Stilling.	Jægeren stillet af:	Hesten stillet af:	I hvilken af de 4 Delinger ved Reductionen den 5te August, Decoratio- ner fra Krigen m. m.	Vedtegning.
Taarup		Nysø		faldt den 5. Juni 1848.	
Thymann	Skovrider	Kirstineberg		i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
Ferdinand	Student, senere Hofjægermester, Ejer af Høgholt	Marienborg			
G.	Ulrich	Bregentved		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
H. C.	Ulrich	Skovrider		Bregentved Underdelingsfører i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
N. C.	Ulrich	Bregentved			
N. J.	Ulrich	Bregentved		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Vedel	Proprietær fra Fyen	selv	selv	
C.	Wegge	Skovrider		Christianssæde i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Ørnstrup	selv	selv	i 4. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	
	Øwre	Holmegaard		i 3. Deling $\frac{5}{8}$ 48.	

Mellemstab.

Overlæge, Doctor	Bramsen	Ridder af Dannebrog den 18. Sept. 1848.
Underlæge	Uldall	
Regnskabsfører	Jørgensen	
Dyrlæge	Jensen	
Kvartermester	Spangenberg	Hesten stillet af 4. Drg. Rgt.

Understab.

Bøssemager	Nielsen	
Sadelmager	Weger	
2 Beslagsmede	(Johansen)	
9 Ambulancesoldater, bl. a. S. Fjeldsted, R. E. Forterup, A. Revitze		

Train.

14 Trainkuske, bl. a.:

Navn.	Manden stillet af:	Hesten stillet af:	Vedtegning.
N. Chr. Andersen	Nørrebroby	Komitéen	der bleve Oppassere hos Delingsførerne efter Reductionen 5te August.
N. Norup		Fuglsang og Prierskov	
Witved		Trolleborg	
J. Ottesen	selv	Fuglsang og Prierskov	
R. N. Ammestrup			
J. M. Seest			
J. O. L. Thorsøe			
C. J. Farre			
Lundgren		Komitéen	
6 Dragoner			der vare Oppassere og Ordonnanser før 5te August.
8 private Oppassere			(Baron Blixen-Finecke's Rideknægt Heinrich Linne).

Ufuldstændig Navneliste

over

Det jyske Skarpskyttekorps.

Navn.	Stilling.	Hvorfra eller hvorfrastillet.	Vedtegning.
Viggo von Holstein-Rathlou	Student, senere Ejer af Holmgaard	selv	Chef for Korpset, Ridder af Dannebrog den 13. Sept. 1848.
Ernst August Pyrmont Benzon	til Stamhuset Benzon; Kammerherre, Hotjægermester	selv	Fører for 1. Deling.
Sigismund Wolff Veith Mylius	til Stamhuset Rønninge-Søgaard, Kammerherre	selv	Fører for 2. Deling.
Jørgen Frederik Ambrosius Baron Rosenkrantz	Forpagter af Rosenholm, senere Ejer af Færgegaarden og Overklitfoged for Thisted Amt	selv	Underfører, Dannebrogmand under første Krig.
Annius Nicolaus Christopher Wohldt von Holstein	Bereden Strandtoldassistent i Løn- strup, senere Premierløjtnant	selv	Underfører.
Schönheider	Forvalter af Brunshaab og Asmild- kloster	selv	Underfører.
Frederik Andreas Christian Bang	Forstecandidat, Søn af Skovrider B., Stendalgaard, senere Skovrider, Arre- sødal, og Forstraad	selv	Underfører.
Jacob Holm	Søn af Procurator Holm i Hobro; Landvæsensolev	selv	fungerede som Adjutant.
Randa	forh. Vagtmester ved 5. Drg. Rgmt.	selv	Underfører, en Tid Delingsfører.

Navn.	Stilling.	Hvorfra eller hvorfrastillet.	Vedtegning.
	exam. juris., Fuldmægtig ved Bjerre Herreds Kontor	selv	Korpsets Regnskabsfører.
Niels Albrechtsen	Søn af en Proprietær i Horsens-egnen	selv	
Jens Berg			
Peter Blesberg	Proprietær fra Vedalet Sogn (mellem Horsens og Skanderbog); senere Aaleskindsfabrikant	Vedalet Sogn	
H. Chr. Boldsen	Landmand		
J. Chr. Breinholm	Landmand fra Horsenseggen		
<i>H. G.</i> Clausen			Løjtnant 1849, haardt saaret ved Idsted 1850, R. af Dbg., deltog som Kaptajn 1864.
	Landmand fra Nord-Jylland		
Adam Vilhelm von Falkenskjold	Landmand (senere Ejendomsbesidder i Skaane)	selv	
Christian Givskov	Skovrider	Boller	
Henning Givskov	Tjener hos Grøf Frijs-Frijsenborg	Boller	
H. P. F. Gjølby	Forvalter, af Skerrildslevgaard; senere Ejer af Ørnstrup ved Horsens	selv	

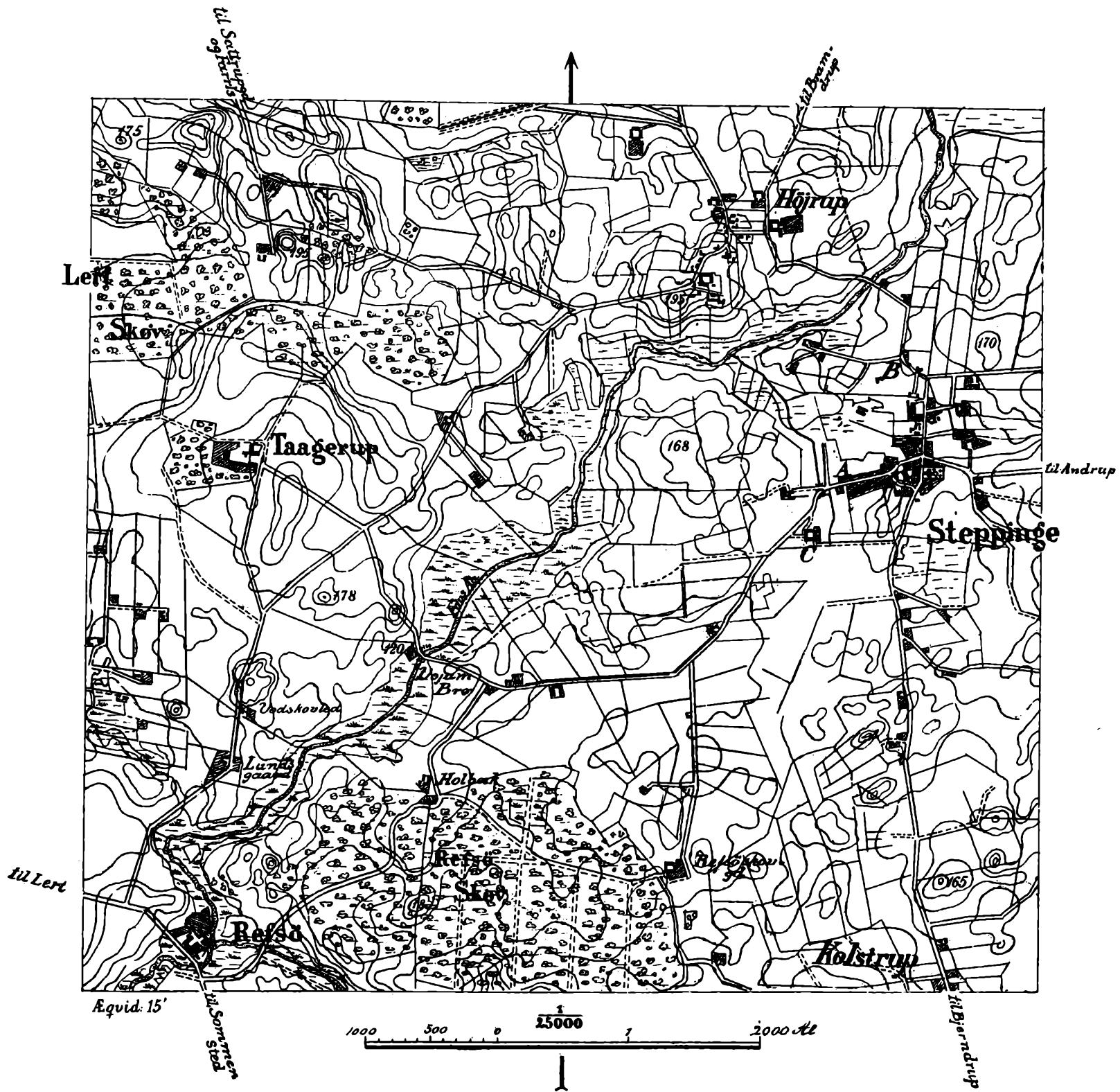
Navn.	Stilling.	Hvorfra eller hvorfra stillet.	Vedtegning.
	Skytte? (Sønderjyde)		gjorde Tjeneste som Vejviser i Sønderjylland.
H.	Grønbech	Salling?	
N. C.	Haugaard	Proprietær Lundgaard (ved Hjørring)	
J.	Højer	Rathlousdal	
	Høst	Landmaaler, dengang Assistent hos Landinspektør Hansen, Kjærholm	
	Ibland	Jæger	gjorde Tjeneste som Fourerskytte.
	Jermin	Forvalter paa Bygholm	
J. C.	Kierkegaard	Velling	
	Kjørboe	Landmand fra Aarhuseggen	Dannebrogsmænd efter 6te Juli 1849.
	Kjærsgaard	Landmand fra nordvestlige Jylland	
L.	Knudsen	Ladefoged	gjorde Tjeneste som Fourerskytte.
	Kofod	Forvalter	
	Lange	Gartner paa Rosenvold; senere Skovrider paa Stensballegaard	Rosenvold

Navn.	Stilling.	Hvorfra eller hvorfra stillet.	Vedtegning.
Lassen	Forvalter		
Christian Ludvig Montagne Lillienskjold	Forpagter af Serritslevgaard		
/ Luja	Forvalter paa Mattrup, Søn af Dampskibsfører L.		
Martini	Søn af Proprietær M. til Villiamsborg		
Møller	Toldassistent; senere Gendarm i Sønderjylland		
Nissen			tjente kun en Del af Sommeren ved Korpset.
Oppen-Zimmermann	Kontorist		
Rekkegaard	forh. Underofficer ved 5. Drg. Rgt.	Støvringgaard	
Rheinländer	Kontorist paa Tyrsting-Vrads Herreders Kontor		
Rosengren			
Th. Rützau	Gaardejer	Nørre-Snede	
Niels Jørgen Sommer	Gartner	Rygaard?	
Strandgaard	Søn af Toldkontrollør S. i Aalborg; senere Ejer af Koster Færgegaard		Dannebrogsmænd (49?), Redningsmedaille 49, Løjtnant 1850.

Navn.	Stilling.	Hvorfra eller hvorfra stillet.	Vedtegning.
Søltoft-Nielsen	Skytte paa Matstrup Gods		
Sønnichsen	Landmand fra Nord-Jylland		
J. Sørensen	Skovrider ved Mylenberg Skove	Rønninge-Søgaard	
Sørensen	Tjener hos Hofjægermester de Lichtenberg (Bidstrup)	Bidstrup	
Terndrup	Kontorist		
Carl Rudolph Eduard Trojel			
Villøv			
Walther	Forvalter fra Øst-Jylland		
Wolthers	Toldassistent i Viborg		

A.Valentiner: Herregaardsskytterne i 1848.

Tegnet efter præjisk Opmaaling af A.Valentiner.
Fotolithografiet hos Chr.J.Cato.